

Privatpersoner i delingsøkonomien og etterlevelse av skatteplikt

En risikoevaluering av privatpersoners etterlevelse

Emilie Nøkleby Finnevolden og Ellen Brevik Wangsness

Veileder: Ragnhild Balsvik

Masterutredning i finansiell økonomi

NORGES HANDELSHØYSKOLE

Dette selvstendige arbeidet er gjennomført som ledd i masterstudiet i økonomi og administrasjon ved Norges Handelshøyskole og godkjent som sådan. Godkjenningen innebærer ikke at Høyskolen eller sensorer innestår for de metoder som er anvendt, resultater som er fremkommet eller konklusjoner som er trukket i arbeidet.

Sammendrag

En av utfordringene knyttet til den digitale delingsøkonomien er privatpersoners etterlevelse av skatteplikt. Denne utfordringen fremstilles i media som et stort problem for Skatteetaten. I vår utredning utforsker vi om etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien faktisk er et problem ved å bedømme hvor alvorlig risiko denne gruppen skattytere utgjør. Dette gjør vi ved å vurdere konsekvens ved og sannsynlighet for lav etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien. Analysen tar utgangspunkt i etterlevelse blant privatpersoner på Airbnb, og generaliseres deretter til hele den norske delingsøkonomien.

I utredningen avdekker vi at lav etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien medfører en relativt liten konsekvens på skatteproveny. Dette baseres på at vi estimerer at skatt generert av privatpersoner på Airbnb i løpet av en tolv-måneders periode er i overkant av 30 millioner kroner, og at dette er et svært lite beløp sammenlignet med andre kilder til skatteproveny. Skattepliktig inntekt opptjent på andre delingsplattformer vil medføre at skatteproveny fra hele delingsøkonomien vil være noe større enn 30 millioner kroner, men vi forventer at beløpets størrelsesorden ikke vil endres i betydelig grad.

Videre avdekker vi at det er moderat sannsynlighet for lav etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien. Denne vurderingen tar vi basert på at vi gjennom analyser finner indikasjoner på at mange privatpersoner i delingsøkonomien har høy etterlevelse, men at en betydelig andel avviker fra å etterleve sin skatteplikt. De elementene vi finner som driver lav etterlevelse, er at det typisk opptjenes lav inntekt, at det er lav sannsynlighet for å bli oppdaget for underrapportering, at Skatteetaten har begrensede kontrollmuligheter og at det er en sosial norm i delingsøkonomien om å ikke betale pliktig skatt. Vi finner også indikasjoner på at noen privatpersoner i delingsøkonomien som ønsker å etterleve, ikke etterlever, på grunn av utydelig kommunikasjon av relevante skatteregler.

Vi konkluderer med at risikoen knyttet til privatpersoner i delingsøkonomien er moderat. Dermed anser vi ikke risikoen å være like alvorlig som fremstilt i media. Likevel bør Skatteetaten håndtere denne risikoen før den blir mer betydelig, slik at tap av skatteproveny og negative ringvirkninger unngås. For å håndtere risikoen anbefaler vi Skatteetaten å tilpasse rapportering, forenkle forståelse av skatteplikt og bruke kontroller til å avskrekke.

Forord

Denne utredningen er skrevet som en del av masterstudiet i økonomi og administrasjon ved Norges Handelshøyskole (NHH). Utredningen er skrevet med utgangspunkt hovedprofilen finansiell økonomi. Arbeidet ble gjennomført høsten 2016.

Etttersom vi har hatt fag om skatt på NHH og vi ønsket å skrive om et dagsaktuelt tema, valgte vi å skrive om skatt i delingsøkonomien. Delingsøkonomien har hatt sterk vekst de siste årene, særlig på grunn av bruk av tidsriktig teknologi. Slik innovasjon fører blant annet til utfordringer knyttet til skatt, noe som fanget vår interesse. Vår interesse for dette temaet ble forsterket av å lese Thornes og Thuves masterutredning fra 2015 om skatteutfordringer i delingsøkonomien.

Temaet har til tider vært utfordrende å arbeide med siden lite datagrunnlag er tilgjengelig. Likevel har temaet mest av alt vært spennende å utforske, og vi har lært mye om både delingsøkonomien og skattesystemet. Vi håper at utredningen er av verdi for Skatteetaten og at den kan gi innsikt i hvordan privatpersoner i delingsøkonomien bør håndteres. Vi håper også at utredningen vil vekke interesse blant andre lesere, og at den bidrar med grunnlag til diskusjoner om delingsøkonomien som tidligere i stor grad har vært preget av antagelser.

Vi vil takke Senter for skatteforskning for deres støtte og ansatte i Skattedirektoratet for deres faglige innspill og tilgang til data. Videre vil vi takke Easybnb og Airdna for deres assistanse i anskaffelsen av datagrunnlag. Vi vil også takke Guttorm Schjelderup for inspirasjon til valg av utredningens tema og andre fagpersoner for deres innspill og kompetanse. Vi ønsker å rette en spesiell takk til vår veileder, Ragnhild Balsvik, for presis veiledning og godt samarbeid.

Til slutt vil vi takke forelesere, medstudenter og studentforeningen for fem flotte år på NHH.

Bergen, desember 2016

Emilie Nøkleby Finnevolden

Ellen Brevik Wangsness

Innholdsfortegnelse

Sammendrag.....	2
Forord	3
1. Innledning.....	7
1.1 Bakgrunn for tema og problemstilling.....	7
1.2 Problemstilling.....	8
1.3 Avgrensninger.....	10
1.4 Utredningens struktur	11
2. Presentasjon av delingsøkonomien og Airbnb	13
2.1 Delingsøkonomien	13
2.2 Airbnb	15
3. Relevante skatteregler	19
3.1 Regler for inntekt opptjent på Airbnb.....	19
3.2 Regler for inntekt opptjent på andre delingsplattformer.....	21
4. Motivasjon for etterlevelse av skatteplikt.....	22
4.1 Nyttemaksimerende perspektiv.....	22
4.2 Atferdsøkonomisk perspektiv	25
5. OECDs anbefalinger for økt etterlevelse av skatteplikt.....	26
6. Hvor stor er konsekvensen dersom det er lav etterlevelse i delingsøkonomien?	29
6.1 Datagrunnlag for analyse av påvirkning på skatteproveny.....	29
6.1.1 <i>Datagrunnlag fra Airbnbs nettsider</i>	29
6.1.2 <i>Annet datagrunnlag</i>	34
6.2 Fremgangsmåte for analyse av påvirkning på skatteproveny.....	34
6.3 Analyse av påvirkning på skatteproveny ved lav etterlevelse blant Airbnb-verter	35
6.3.1 <i>Svakheter ved analysen</i>	42
6.4 Generalisering til den norske delingsøkonomien.....	45
6.5 Kapittelkonklusjon.....	49
7. Er det sannsynlig at det er lav etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien?.....	50
7.1 Datagrunnlag for analyse av etterlevelse	50
7.1.1 <i>Datagrunnlag fra spørreundersøkelse</i>	50
7.1.2 <i>Annet datagrunnlag</i>	53
7.2 Fremgangsmåte for analyse av etterlevelse	54
7.2.1 <i>Kvantitativ analyse</i>	54
7.3 Analyse av etterlevelse blant Airbnb-verter	56
7.3.1 <i>Analyse av holdninger til etterlevelse</i>	56
7.3.1.1 Er holdning til etterlevelse ulik for uspesifisert selvrapportert inntekt og Airbnb-inntekt?	56
7.3.1.2 Påvirker typiske trekk ved Airbnb-aktivitet holdning til etterlevelse?	58
7.3.1.3 Påvirker kjennskap til delingsøkonomien etterlevelse av skatteplikt for Airbnb-inntekt?	61
7.3.2 <i>Analyse av teoretiske perspektiver på motivasjon for etterlevelse</i>	73
7.3.2.1 Nyttemaksimerende perspektiv på etterlevelse	73
7.3.2.2 Atferdsøkonomisk perspektiv på etterlevelse	75

7.3.3	<i>Analyse av forståelse av skatteregler og etterlevelse</i>	78
7.3.4	<i>Svakheter ved analysen</i>	82
7.4	Generalisering til den norske delingsøkonomien.....	84
7.5	Kapittelkonklusjon.....	87
8.	Hvordan bør Skatteetaten håndtere risikoen knyttet til privatpersoner i delingsøkonomien?	88
8.1	Datagrunnlag for analyse av risiko	88
8.2	Fremgangsmåte for analyse av risiko	88
8.3	Analyse av privatpersoner i delingsøkonomien og risikoen for Skatteetaten.....	89
8.3.1	<i>Svakheter ved analysen</i>	95
8.4	Kapittelkonklusjon.....	96
9.	Avslutning	97
9.1	Konklusjon.....	97
9.2	Sentrale spørsmål for diskusjon.....	98
9.3	Fremtidig forskning	100
10.	Appendiks	102
11.	Primærkilder	109
12.	Litteraturliste	110

Figurer

Figur 1: Inntekt generert på Airbnb i Oslo, Bergen og Tromsø av verter med ulikt antall utleieenheter i tolv-måneders perioden 1. august 2015 til 31. juli 2016.....	11
Figur 2: Illustrasjon av hvordan formidling innenfor delingsøkonomien fungerer.....	14
Figur 3: Skjerm bilde av delingsplattformen til Airbnb (Airbnb, u.d.-e).....	17
Figur 4: Bearbeidet figur fra Kleven et al. (2011) som viser sammenhengen mellom oppdagelsessannsynlighet og underrapportert inntekt.....	24
Figur 5: Bearbeidet illustrasjon av OECDs risikoevalueringsmatrise (OECD, 2004).....	26
Figur 6: Bearbeidet illustrasjon av OECDs etterlevelsepyramide (OECD, 2004).....	27
Figur 7: Sammenligning av total inntekt og gjennomsnittsinntekt per utleieenhet i Oslo, Bergen og Tromsø.....	30
Figur 8: Sammenligning av kapasitetsutnyttelse i Oslo, Bergen og Tromsø.....	31
Figur 9: Antall utleieenheter som har blitt leid ut fordelt på antall reservasjonsdager i løpet av et år.....	31
Figur 10: Illustrasjon av sammenhengen mellom utleieenheter per vert og pris per natt.....	32
Figur 11: Fordeling av type utleieenheter.....	33
Figur 12: Illustrasjon av den stegvise analysen som gjennomføres i kapitlet.....	35
Figur 13: Illustrasjon av månedlige inntektstrender basert på månedlig utleie på Airbnb i Oslo (Airdna, 2016).....	41
Figur 14: Beskrivende statistikk for spørsmål 1 og 2a.....	57
Figur 15: Beskrivende statistikk for spørsmål 2a, spørsmål 2b, spørsmål 2c, spørsmål 2d og spørsmål 2e.....	59
Figur 16: Plassering av privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien i bearbeidet illustrasjon av OECDs risikoevalueringsmatrise.....	90
Figur 17: Kategorisering av skattepliktige privatpersoner i delingsøkonomien i bearbeidet illustrasjon av OECDs etterlevelsepyramide.....	92

Tabeller

Tabell 1: Informasjon om utleieaktivitet på Airbnb i Norge i 2015 (Airbnb, 2016b; Hannisdal, 2016).....	18
Tabell 2: Antall verter som er registrert med forskjellig antall utleieenheter.....	32
Tabell 3: Utregning av skattepliktig inntekt fra Airbnb-utleie i Oslo, Bergen og Tromsø.....	38
Tabell 4: Utregning av total skattepliktig inntekt etter fradrag for hele Norge.....	40
Tabell 5: Resultater fra undersøkelser på estimerte variabler.....	44
Tabell 6: Spørsmålene stilt til respondentene i spørreundersøkelsen.....	51
Tabell 7: Beskrivende statistikk for respondentene i spørreundersøkelsen.....	53
Tabell 8: P-verdier fra de statistiske testene utført.....	61
Tabell 9: Beskrivende statistikk for spørsmål 2a og 2b fordelt på demografiske kategorier.....	63
Tabell 10: Resultater fra regresjonsanalyse for spørsmål 2a.....	65
Tabell 11: Resultater fra regresjonsanalyse for spørsmål 2b.....	69
Tabell 12: Sammenligning av signifikante koeffisienter fra ordinal logistisk regresjon for spørsmål 2a og spørsmål 2b.....	72

1. Innledning

1.1 Bakgrunn for tema og problemstilling

Den digitale delingstrenden som startet for fullt i 2008, har gjort det mulig for privatpersoner å tjene penger ved å dele egne eiendeler eller utføre småjobber i delingsøkonomien (Tobiassen, 2016d). Delingsøkonomien har i løpet av de siste årene blitt omtalt mye i media, der det ofte diskuteres om privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien er en kilde til skatteunndragelse. I diskusjonen har blant annet næringsstopper uttalt at delingsøkonomien innbyr til svart arbeid. Det er lite grunnlag bak disse påstandene, noe som også skattedirektør Hans Christian Holte stiller seg bak. Det er uvisst hvor mye skatt som genereres av privatpersoner i delingsøkonomien i Norge og om disse privatpersonene etterlever sin skatteplikt eller ikke (Tobiassen, 2016a).

Uvissheten om hvor mye skatt som genereres av privatpersoner i den norske delingsøkonomien skyldes at det ikke finnes en offentlig oversikt over inntekt opptjent i delingsøkonomien i Norge. Fra omtale av delingsøkonomiens vekst i media skapes det imidlertid et inntrykk av at det genereres mye inntekt og følgelig også mye skatt via delingsøkonomien. I løpet av de siste årene har store internasjonale delingsplattformer etablert seg i Norge, og flere norske delingsselskaper har blitt opprettet. Nordmenn deltar i økende grad på slike delingsplattformer (Havnes, 2015). TNS Gallup avdekker i en undersøkelse at 14% av nordmenn deltok i den norske delingsøkonomien i 2015, noe som er en økning på 75% fra 2014. I den samme undersøkelsen kommer det frem at 18% av nordmenn tror at de vil delta i delingsøkonomien i 2016 (NTB, 2016b). Ettersom privatpersoner i Norge i økende grad tjener penger ved å delta i delingsøkonomien, vil også mengden skatt som genereres øke. Hvor mye skatt det er snakk om, er imidlertid usikkert, og det vil derfor undersøkes i denne utredningen.

Det spekuleres i om privatpersoner som tjener penger i delingsøkonomien, betaler sin pliktige skatt eller ikke. En grunn til at privatpersoner mistenkes for å ikke betale skatt av delingsinntekter, er at disse personene selv har ansvar for å rapportere opptjent inntekt til skattemyndighetene. Situasjonen er slik ettersom privatpersoner som tjener penger via delingsplattformer gjør det som selvstendige kontraktører, og ikke som ansatte i et selskap.

En implikasjon av dette er at privatpersoner kan velge å unnlate å rapportere skattepliktig inntekt, gitt at de aksepterer risikoen knyttet til å bli oppdaget av skattemyndighetene (Sunde, u.d.). Det er dog usikkert om selvrapporing faktisk fører til lav etterlevelse av skatteplikt blant privatpersoner i delingsøkonomien. Derfor utforskes etterlevelse av skatteplikt blant privatpersoner i delingsøkonomien i denne utredningen.

Det er gjort få studier på delingsøkonomien og privatpersoners etterlevelse av skatteplikt ettersom delingsøkonomien har utviklet seg spesielt mye de siste årene. En studie som er relevant er Thornes og Thuves masterutredning (2015) om skatteutfordringer i den norske delingsøkonomien. I utredningen gjennomføres kvalitative analyser av skattemyndighetenes utfordringer knyttet til selskapsskatt, privatpersoners inntektsskatt og merverdiavgift. I utredningen ble det avdekket at beskatning av privatpersoners inntekt fra delingsøkonomien utgjør den største skatteutfordringen for norske skattemyndigheter. Basert på teori avdekker forfatterne også at selvrapporing driver lav etterlevelse blant skattepliktige privatpersoner i delingsøkonomien (Thornes & Thuve, 2015). Etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien påvirkes dog av flere faktorer enn de som redegjøres for av Thornes og Thuve. Dette er noe som vil utforskes ytterligere i denne utredningen.

1.2 Problemstilling

Risiko knyttet til privatpersoner i delingsøkonomien og etterlevelse av skatteplikt er ikke utforsket i stor grad, og det er derfor uvisst om aktivitet i delingsøkonomien utgjør en betydelig risiko for Skatteetaten. Basert på medias fremstilling av skatteunndragelse i delingsøkonomien og delingsøkonomiens vekst, forventer vi å finne at skatt generert i delingsøkonomien utgjør et betydelig beløp. Videre forventer vi å finne at privatpersoner har lav etterlevelse av skatteplikt for inntekt opptjent i delingsøkonomien, ettersom selvrapporing virker å føre til lav etterlevelse. Dersom vi i denne utredningen avdekker funn som samsvarer med forventningene beskrevet ovenfor, forventer vi at privatpersoners aktivitet i den norske delingsøkonomien utgjør en risiko for Skatteetaten. Vi undersøker dette ved å besvare følgende problemstilling:

Utgjør privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien en risiko for Skatteetaten?

or at privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien skal utgjøre en betydelig risiko, må konsekvensen dersom skatt blir unndratt være høy samtidig som at sannsynligheten for lav etterlevelse må være høy (OECD, 2004). Konsekvens kan bedømmes ut ifra flere aspekter som eksempelvis hvor mye skatt som potensielt kan unndras og hvor betydelige ringvirkninger lav etterlevelse kan medføre. I denne utredningen legger vi i hovedsak vekt på konsekvensen knyttet til hvor mye skatteproveny som potensielt kan unndras av privatpersoner i delingsøkonomien. Sannsynlighet for lav etterlevelse kan ikke bedømmes ut ifra en eksakt etterlevelseshgrad, da etterlevelse ikke kan måles direkte. Fra analyse kan det imidlertid bedømmes om det virker sannsynlig at privatpersoner i delingsøkonomien virker å avvike fra å etterlevelse sin skatteplikt. For å besvare problemstillingen på en oversiktlig måte, besvarer vi den ved hjelp av tre spørsmål.

Spørsmål 1:

Hvor stor er konsekvensen dersom det er lav etterlevelse av skatteplikt blant privatpersoner i delingsøkonomien?

Spørsmål 2:

Er det sannsynlig at det er lav etterlevelse av skatteplikt blant privatpersoner i delingsøkonomien?

Spørsmål 3:

Basert på konsekvensen ved lav etterlevelse og om lav etterlevelse er sannsynlig, hvor stor risiko utgjør privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien for Skatteetaten, og hvordan bør risikoen håndteres?

Vi besvarer de to første spørsmålene ved å analysere privatpersoners aktivitet på en spesifikk delingsplattform, nemlig Airbnb. Airbnb formidler korttidsutleie av boliger og er det største selskapet i den norske delingsøkonomien. Airbnb var en av de første internasjonale delingsselskapene i Norge, og er dermed ett av mest etablert delingsselskapene i det norske markedet (Tobiassen, 2016d). Privatpersoner som driver utleieaktivitet på Airbnb kan dermed anses å sette et eksempel for andre privatpersoners aktivitet på nyere delingsplattformer i Norge. Følgelig virker det rimelig at funn fra besvarelsen av spørsmål 1 og spørsmål 2 kan generaliseres til å gjelde resten av den norske delingsøkonomien.

I utredningen undersøker vi først hvor stor konsekvens som potensielt kan oppstå dersom det er lav etterlevelse blant privatpersoner i den norske delingsøkonomien. Dette gjør vi ved å estimere hvor mye skatt som genereres via privatpersoner på Airbnb i Norge i løpet av en tolv-måneders periode. Deretter diskuterer vi dette beløpet i sammenheng med inntekter opptjent via andre delingsplattformer for å kunne generalisere funnene til å gjelde hele delingsøkonomien. Videre undersøker vi om det er sannsynlig at det er lav etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien. Vi gjør dette ved å ta en skjønsmessig vurdering av privatpersoner på Airbnb sin etterlevelse, basert på analyser av holdninger til etterlevelse, motivasjon for etterlevelse og forståelse av skatteplikt. På bakgrunn av hva som virker å påvirke etterlevelse, diskuterer vi hva funnene kan tilsi om etterlevelse blant privatpersoner i hele delingsøkonomien. Til slutt benyttes funnene fra undersøkelsene av konsekvens og sannsynlighet til å redegjøre for hvor stor risiko privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien utgjør for Skatteetaten. Som en naturlig oppfølging undersøker vi hvordan Skatteetaten bør håndtere denne risikoen, og hvilke tiltak som bør iverksettes for å redusere risikoen.

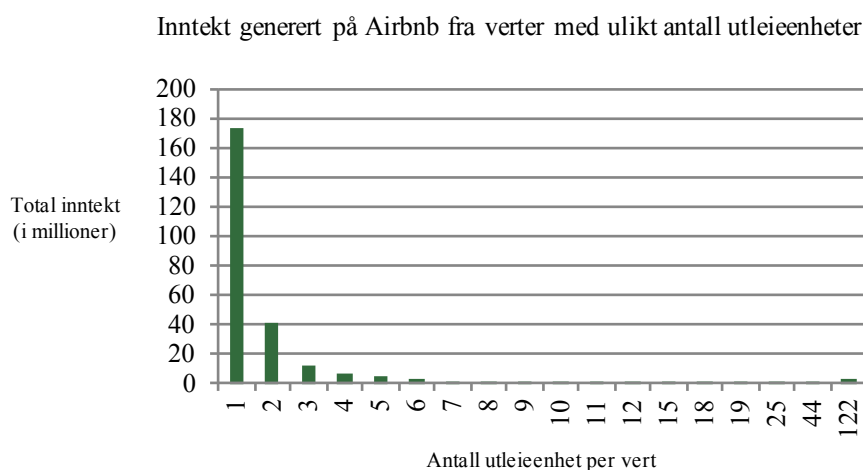
1.3 Avgrensninger

Denne utredningen tar kun for seg den norske delingsøkonomien, ettersom datagrunnlaget vi benytter i utredningen er fra Norge og utredningen baserer seg på norske skatteregler. Utredningens funn vil derfor ikke nødvendigvis være representative for andre land. Videre er det viktig å presisere at analysene i utredningen baseres på dagens skatteregelveverk.

I analysene som gjennomføres i utredningen, avgrenser vi oss til å vurdere beskatning av privatpersoners inntekt i delingsøkonomien, og vi beveger oss dermed ikke inn på områdene selskapskatt og merverdiavgift. I tillegg begrenses analysene til å gjelde for inntekter generert fra monetær betaling for delingstjenester, og ikke inntekter fra delingstjenester som genererer andre gjenytelser enn penger.

I utredningen begrenser vi oss ytterligere til å kun analysere utleieinntekt og arbeidsinntekt opptjent av privatpersoner i delingsøkonomien, og dermed ikke næringsinntekt opptjent av privatpersoner. Dette er blant annet fordi vi ikke har mulighet til å beregne et presist anslag for skatt generert av næringsdrivende privatpersoner, ettersom næringsinntekt utgjør grunnlag for flere typer beskatning. En annen grunn til at privatpersoners næringsinntekt fjernes, er at vi ønsker å skille ut aktivitet som kategoriseres som næringsvirksomhet, da slik

aktivitet utgjør en relativt liten del av aktiviteten i delingsøkonomien i Norge. Dette vet vi på bakgrunn av informasjon om Airbnb-aktivitet fra et datasett vi skal analysere senere i utredningen. Som illustrert i figur 1 nedenfor, leier de aller fleste privatpersoner på Airbnb kun ut én bolig, og det meste av inntekten generert via Airbnb-utleie er opptjent på den måten. Vi tror også at næringsdrivendes motivasjon til å etterleve skiller seg fra typiske privatpersoner i delingsøkonomien, ettersom næringsvirksomhet omfatter aktivitet i stor skala utført av både bedrifter og privatpersoner. Skattytere som driver næringsaktivitet For utredningens videre formål anses “privatpersoner i delingsøkonomien” å være privatpersoner som tjener penger ved å leie ut eiendeler eller utføre småjobber i delingsøkonomien.

Figur 1: Inntekt generert på Airbnb i Oslo, Bergen og Tromsø av verter med ulikt antall utleieenheter i tolv-måneders perioden 1. august 2015 til 31. juli 2016

I utredningen evaluerer vi ikke om fremveksten av delingsøkonomien er positiv eller negativ. Følgelig diskuterer vi ikke om aktivitet i delingsøkonomien burde vært ulovlig, om delingsøkonomien skaper konkurransevridninger eller om delingsøkonomien påvirker produktiviteten og arbeidsmarkedet i den norske økonomien. Vi tar heller ikke hensyn til påvirkningen delingsøkonomien har på skatt generert fra andre næringer, som eksempelvis hotellbransjen.

1.4 Utredningens struktur

Resten av oppgaven er disponert som følger. I kapittel 2 beskriver vi delingsøkonomien og Airbnb. I dette kapittelet introduseres leseren til en viktig del av utredningens tema, og til grunnleggende informasjon som trekkes inn i utredningens analyser. I kapittel 3 presenterer

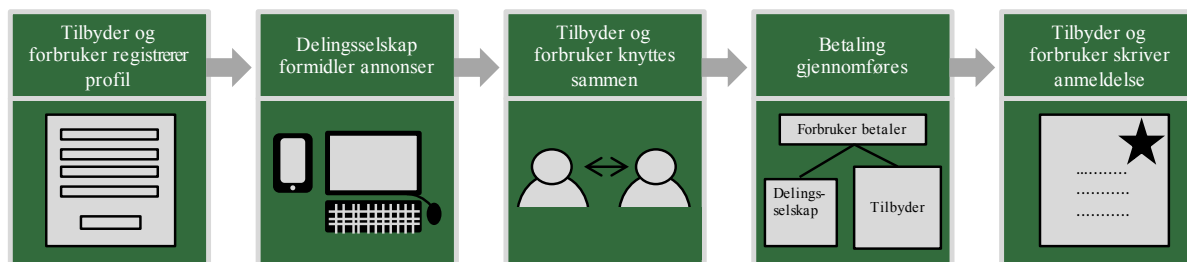
vi relevante skatteregler, som legges til grunn i vår besvarelse av spørsmål 1 om konsekvens ved etterlevelse. I kapittel 4 presenterer vi teori om privatpersoners motivasjon for etterlevelse, som legges til grunn i vår besvarelse av spørsmål 2 om sannsynlighet for lav etterlevelse. I kapittel 5 presenterer vi teori om hvordan skattemyndigheter kan håndtere risikoer knyttet til etterlevelse. Teorien legges til grunn i besvarelsen av spørsmål 3 om hvordan Skatteetaten bør håndtere privatpersoner i delingsøkonomien. I kapittel 6 til 8 besvarer vi de tre spørsmålene presentert innledningsvis. Hvert av disse kapitlene inneholder en beskrivelse av datagrunnlag og fremgangsmåte for analysen, etterfulgt av selve analysen. I kapittel 9 presenterer vi utredningens konklusjon, der vi besvarer vår problemstilling. I tillegg diskuterer vi sentrale spørsmål i lys av utredningen og presenterer forslag til videre forskning. I kapittel 10 presenterer vi et appendiks som inneholder relevante vedlegg.

2. Presentasjon av delingsøkonomien og Airbnb

2.1 Delingsøkonomien

Delingsøkonomien kan anses som et system av plattformer som muliggjør deling av eiendeler eller underutnyttet arbeidskraft (Tobiassen, 2016c). Denne typen deling utføres for det meste av privatpersoner (Leins, 2015). Det er ikke noe nytt at privatpersoner kan dele personlige eiendeler, eller tilby arbeidskraft uten å være ansatt i et selskap. Det som imidlertid er nytt med dagens delingsøkonomi, er at det tas i bruk moderne teknologi. Digitale delingsplattformer gjør det mulig for privatpersoner å gjennomføre transaksjoner enkelt, effektivt, billig og trygt for å bedre utnytte ubenyttet kapasitet (Juel, 2016). Delingsselskapene krever verken at privatpersoner må betale for å registrere seg eller for å legge ut delingsannonser på plattformen sin. Selskapene beholder imidlertid et gebyr etter at transaksjonen mellom tilbyder og forbruker er gjennomført. Vi definerer derfor delingsøkonomien i Norge som all deling av eiendeler eller arbeidskraft som skjer via gratis annonser på delingsplattformer.

Figur 2 nedenfor illustrerer prosessen for hvordan deling av eiendeler eller arbeidskraft fungerer i delingsøkonomien. Etter at tilbyder og forbruker har laget en profil på delingsplattformen, kan de via mobilapplikasjoner eller internett søke på og reservere eiendeler eller arbeidskraft som har blitt annonsert på plattformen. Tilbyder og forbruker knyttes deretter sammen for å avtale detaljer knyttet til delingen. Delingsplattformen tilrettelegger for betalingen fra forbruker til tilbyder, og beholder en liten andel av summen til egen inntjening. Noe som skiller delingsøkonomien fra tradisjonell handel, er at verdiskapningen skjer i skjæringspunktet mellom delingsselskaper og privatpersoner, der privatpersonen som tilbyr den ubenyttede ressursen, vil motta størsteparten av inntektene generert (Thornes og Thuve, 2015). Det siste steget i prosessen innebærer at tilbydere og forbrukere blir vurdert på delingsplattformen i form av formelle anmeldelser. Ettersom delingsøkonomien bygger på at forbrukere kan leie eiendeler eller betale for arbeidskraft av fremmede, er slike anmeldelser viktig å skape gjensidig tillit mellom forbrukere og tilbydere (PwC, 2015).

Figur 2: Illustrasjon av hvordan formidling innenfor delingsøkonomien fungerer

Det er mange selskap som tilbyr delingsplattformer, og disse er tilstede i mange forskjellige bransjer. Per 2016 finnes det 17 delingsselskaper på verdensbasis som er verdsatt til over én milliard dollar (Sunde, u.d.). De to mest kjente og vellykkede selskapene innenfor delingsøkonomi er Airbnb og Uber. Airbnb ble grunnlagt i 2008, og formidler korttidsutleie av rom og boenheter. Uber ble grunnlagt året etter, og formidler lokal persontransport (McRae, 2015). Sommeren 2016 ble Airbnb verdsatt til 25,5 milliarder dollar, mens Uber ble verdsatt til 62,5 milliarder dollar. Med dette er Airbnb et av oppstartsselskapene i verden som er høyest verdsatt, mens Uber er det oppstartsselskapet som er høyest verdsatt i verden (Griswold, 2016). Eksempler på norske delingsselskaper er Nabobil.no, som formidler leie av bil, Leieting.no, som formidler leie av bruksgjenstander, og Finn.no sin markedsplass for småjobber (NHO, 2015).

Delingsøkonomien bidrar til å skape verdi i samfunnet på flere ulike måter. For det første kan de digitale formidlingsplattformene knytte ledig kapasitet sammen med aktuell etterspørsel, noe som fører til bedre ressursutnyttelse. For det andre kan deling på delingsplattformer gi forbrukere tilgang til en ressurs til en lavere pris enn hvis forbrukeren måtte kjøpt ressursen i det kommersielle markedet. For det tredje åpner delingsøkonomien for mer personlige transaksjonsmetoder, som kan føre til at tilbyder og forbruker kan få gjensidig utnyttelse av hverandres kunnskap. Delingsøkonomi bidrar også til større grad av emosjonell tilknytning ved transaksjonene ettersom aktivitet i delingsøkonomien bygger på opplevelser og sosial samhandling (PwC, 2015).

De siste fem årene har delingsøkonomien hatt særskilt vekst, og det predikeres at veksten de neste ti årene vil være enda sterkere (Marchi & Parekh, 2015). I 2014 ble det utført en undersøkelse av inntekt i de fem største segmentene i delingsøkonomien. I undersøkelsen ble det estimert at inntekt fra disse segmentene utgjorde 15 milliarder dollar i 2013. Det

forventes at denne inntekten vil øke til 335 milliarder dollar i 2025 (PwC, 2014). I en annen undersøkelse ble det tatt for seg deltakelse i delingsøkonomien. I undersøkelsen avdekket det at 9% av amerikanere deltok i delingsøkonomien allerede i 2014, og at 28% av amerikanere forventet å øke sin deltakelse i 2015. Til sammenligning deltok 5% av europeere i delingsøkonomien i 2014, og 32% forventer å øke sin deltakelse i 2015 (Bright & McKenzie-Minifie, 2015).

For at den forventede veksten til delingsøkonomien skal kunne realiseres, må delingsselskapene takle flere regulatoriske hindre. Noen delingstjenester har nemlig blitt utestengt fra ulike land fordi aktiviteten utført strider med landets lover og regler (Marchi & Parekh, 2015). Et eksempel på en delingsaktivitet som strider med norske lover er Ubersjåfører som driver persontransport uten taxiløyve. Likevel er Uber foreløpig ikke utestengt fra Norge (Tobiassen, 2016c). Videre påpekes det ofte i media at selskap og privatpersoner i delingsøkonomien ikke møter sine forpliktelser når det gjelder betaling av skatt. Basert på disse utfordringene er det derfor viktig at delingsselskapene og myndigheter samarbeider slik at hensiktsmessige regulatoriske rammeverk kan formes. På denne måten kan det bli tydeligere hvilke regler delingsselskapene og privatpersoner i delingsøkonomien underlegges, og det kan bli mindre behov for å bruke ressurser på å løse uenigheter. Ved å skape langsiktige løsninger for delingsøkonomiens utfordringer kan interessene til tilbydere, forbrukere og samfunnet bli ivaretatt samtidig som innovasjon og ressursutnyttelse blir fremmet (Marchi & Parekh, 2015).

2.2 Airbnb

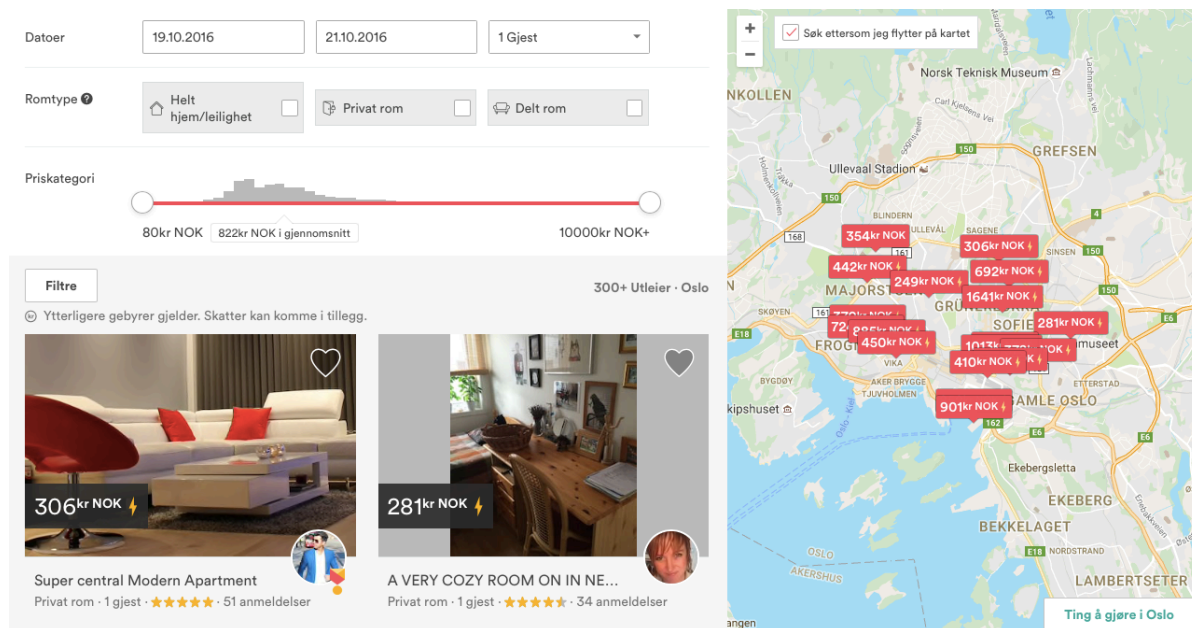
”Airbnb is the worst idea that ever worked”

— Brian Chesky, Administrerende direktør i Airbnb (PwC, 2015, s. 23).

I 2007 fikk kameratene Brian Chesky og Joe Gebbia den ”dårlige” idéen som senere ble til en plattform som er tilgjengelig i mer enn 190 land og som er verdsatt til over 25 milliarder dollar (Johnson, 2015). Kameratene fikk den opprinnelige idéen til selskapet i en periode der de strevde med å betale husleien sin i San Francisco. På dette tidspunktet var det en stor konferanse i San Francisco som hadde ført til at alle byens hoteller var fullbooket, og det var derfor flere konferansedeltakere som ikke hadde et sted å overnatte. Kameratene bestemte seg for at de skulle tilby deltakere å sove på luftmadrasser i stuen deres og få frokost hjemme

hos dem. Dagen etter at Chesky og Gebbia fikk idéen, lagde de nettsiden ”Airbed and Breakfast” og la ut en annonse for luftmadrassene i stuen. Allerede seks dager etter, hadde de tre gjester som betalte 80 dollar per natt for å overnatte. Kameratene fikk etterhvert med seg Nathan Blecharczyk til å utvikle nettsiden, og sommeren 2008 ble Airbnb grunnlagt. I de påfølgende årene strømmet investorer til for å finansiere selskapet (Salter, 2012). Airbnb er nå en veletablert markeds plass som har formidlet utleie av over to millioner utleieenheter til over 60 millioner gjester rundt om i verden (Airbnb, u.d.-a).

Å bruke Airbnbs nettside eller applikasjonen er lett og gratis. Personer som vil leie ut boenheten sin og personer som ønsker å reservere en overnatting kan registrere en konto på plattformen til Airbnb, og de får deretter tilgang til å annonsere eller reservere overnattinger. På plattformen blir både verter og gjester oppfordret til å ha et profilbilde og litt personinformasjon i brukerkontoen sin for at partene kan bli bedre kjent før de gjennomfører en reservasjon. I figur 3 nedenfor vises et skjermbilde av Airbnbs delingsplattform, der det illustreres hvordan nettsiden ser ut når gjester skal benytte plattformen for å reservere en overnatting. Overnattinger kan reserveres for utleieenheter som kan være hus, leilighet eller andre typer boenheter. Når verter legger ut annonser for utleieenheter, inneholder de praktiske opplysninger om og bilder av utleieenheter, samt en kalender som viser når enheten er tilgjengelig. I tillegg opplyses det om pris per natt for utleieenheter. Dersom gjester har spørsmål relatert til utleien, kan de kontakte den aktuelle verten via et meldingssystem gjennom annonsen. Det er ikke mulig å kontakte verter via privat e-post eller telefonnummer før reservasjonen er gjennomført. Dersom en gjest ønsker å reservere en utleieenhet, kan gjesten sende en reservasjonsforespørsel til en vert. Hvis verten godtar reservasjonsforespørselen, belaster Airbnb gjesten for den avtalte prisen. Airbnb holder på betalingen inntil 24 timer etter at gjesten har tatt i bruk den reserverte utleieenheter, for så å overføre beløpet til verten. Når verten har mottatt sin inntekt er det vedkommendes eget ansvar å rapportere denne til skattemyndigheter dersom den er skattepliktig. Airbnb fraskriver seg nemlig alt ansvar knyttet til beskatning av utleieinntekter (Airbnb, 2016c). Etter hver overnatting får gjester mulighet til å evaluere verten og boenheten. Denne tilbakemeldingen vil være tilgjengelig på plattformen slik at andre gjester på et senere tidspunkt kan ta den i bruk når de vurderer å reservere utleieenheter (Airbnb, u.d.-d).

Figur 3: Skjerm bilde av delingsplattformen til Airbnb (Airbnb, u.d.-e)

Forretningsmodellen til Airbnb går ut på å beholde et tjenestegebyr på 3% av vertens inntekt ved utleie, samt et tjenestegebyr på mellom 6% og 12% av gjestens betaling, avhengig av hver enkelt reservasjon (Airbnb, u.d.-b; Airbnb, u.d.-c). Airbnbs funksjon er altså å operere nettsiden og applikasjonen for verter og gjester, samt å fungere som en betalingsagent på vegne av vertene. Det er dermed den digitale møteplassen for verter og gjester som genererer inntekt til Airbnb, og ikke selve overnattingen. På bakgrunn av dette, og at Airbnb ikke eier noen av utleieenheterne selv, mener Airbnb at de kun er et formidlingsselskap og at de ikke driver med hotellvirksomhet (Airbnb, 2016c).

Airbnb ble tilgjengelig i Norge i 2010. For å gi en indikasjon på nordmenns aktivitet på Airbnb, følger informasjon om nordmenns utleieaktivitet på Airbnb i 2015 i tabell 1 nedenfor. Airbnb oppgir på sine nettsider at de fleste nordmenn benytter Airbnb for å tjene litt ekstra penger på hjemmene sine (Airbnb, 2016b).

Medianinntekt	22.650 kroner
Antall verter	7.900 verter
Antall utleieenheter	8.004 utleieenheter
Andel verter som disponerer flere utleieenheter	
Oslo	8% av verter
Bergen	14% av verter
Gjennomsnittlig pris per natt Oslo	
Leie av rom	500 kroner
Leie av leilighet	1.000 kroner
Gjennomsnittlig antall reservasjonsdager	26 dager

Tabell 1: Informasjon om utleieaktivitet på Airbnb i Norge i 2015 (Airbnb, 2016b; Hannisdal, 2016)

Etter at Airbnb etablerte seg i Norge i 2010 har det vært en gjennomsnittlig årlig vekst i antall utleieenheter på 129%. Veksten har økt med årene, og siden 2014 har antall utleieenheter vokst med 200% årlig (Hannisdal, 2016; Sandberg, 2015). De fleste utleieenheterne befinner seg i de største byene i Norge, der Oslo har flest boenheter til leie. Antall utleieenheter på Airbnb i Norge og inntekt generert øker betraktelig for sommermånedene fra mai til og med august. Denne tidsperioden tiltrekker flest innreisende til landet og medfører ekstra tilbudspress på overnattingsbransjen, noe som gjør det mer lønnsomt for Airbnb-verter å leie ut boligen sin. I løpet av de seks årene Airbnb har vært i Norge, har selskapets vekst medført at de nå oppfattes som en seriøs konkurrent til hotellnæringen (Winther, 2015).

3. Relevante skatteregler

3.1 Regler for inntekt opptjent på Airbnb

I utredningen skal vi blant annet estimere størrelsen på skatt generert av privatpersoner på Airbnb i Norge. For å gjøre det, må vi ha grunnlag for å si når Airbnb-inntekt opptjent av privatpersoner kategoriseres som utleieinntekt og når den kategoriseres som næringsinntekt. Kriteriene som Skatteetaten bruker for å definere næringsinntekt, er at aktiviteten som genererer inntekt må ha en viss varighet og et visst omfang, samt være egnet til å gi overskudd og drives for egen risiko. Følgelig er det ingen presis definisjon på hva som kategoriseres som næringsinntekt, og således krever hvert enkelt utleietilfelle en skjønnsmessig helhetsvurdering (Skatteetaten, u.d.-b).

Selv om kategorisering av næringsinntekt gjøres ut ifra en helhetsvurdering av hvert enkelt utleietilfelle, er det noen spesifiseringer for når utleieinntekt kategoriseres som næringsvirksomhet. En spesifisering innebærer at dersom fem eller flere boliger leies ut, defineres utleien i utgangspunktet som næringsvirksomhet (Skattedirektoratet, 2009). I lignings-ABC 2015/16 punkt 3.3.12 fremgår det at utleie av færre enn fem boliger også kan kategoriseres som næringsvirksomhet. Dette gjør seg gjeldende hvis privatpersoner har et høyt aktivitetsnivå, eksempelvis i forbindelse med intensiv korttidsutleie, oppfølging og vask av utleieenheten. Ved utleie på Airbnb, som typisk er korttidsutleie, vil aktivitetsnivået ofte være høyt, noe som kan medføre at aktiviteten kategoriseres som næringsvirksomhet selv om kun én utleieenhet leies ut. Det finnes ingen grense for hvor mange dager som definerer et høyt nok aktivitetsnivå til å generere næringsinntekt, så slike vurderingen må tas av Skatteetaten ved bruk av skjønn (Skatteetaten, 2016).

Dersom inntekt fra privatpersoner på Airbnb ikke kategoriseres som næringsinntekt, kategoriseres den som utleieinntekt. Det er skatt fra denne typen inntekt som beregnes i utredningen, og dermed er fritaks- og fradragsregler for slik inntekt relevant for denne utredningen. Det er ikke et eget regelverk for skattlegging av inntekter opptjent på Airbnb. Beskatning foregår derfor i henhold til allerede etablerte regler for utleie av bolig (N. Risnes & J. Barua, personlig kommunikasjon, 9. september 2016). Dersom en skattyter mottar utleieinntekter, er i utgangspunktet alle utleieinntektene skattepliktige. Det finnes imidlertid

visse unntak for skatteplikt, avhengig av om den utleide boligen kategoriseres som primærbolig, sekundærbolig eller fritidsbolig. En primærbolig er boligen der en skattyter har sin folkeregistrerte adresse, mens en sekundærbolig er en bolig som skattyter eier utover primærboligen sin. En bolig anses som fritidsbolig dersom boligen er registrert som fritidsbolig i Norges bygningsregister (Skatteetaten, u.d.-a). Ved utleie av primærbolig avhenger beskatning av om det den delen av boligen som leies ut, er over eller under halvparten av boligens utleieverdi. Dersom en skattyter i løpet av et inntektsår leier ut over halvparten av boligens utleieverdi, vil en fritaksgrense på 20.000 kroner gjøre seg gjeldende. Hvis inntektene fra slik utleie overstiger 20.000 kroner, er skattyter skattepliktig for alle utleieinntekter fra boligen, inkludert inntekt fra utleie av under halvparten av boligen. Dersom en skattyter i løpet av et inntektsår kun leier ut deler av boligen som er under halvparten av boligens utleieverdi, er all utleieinntekt fritatt fra beskatning. Ved utleie av sekundærbolig vil skattyter være skattepliktige på all utleieinntekt (Skatteetaten, u.d.-c).

Når det gjelder utleie av fritidsboliger, gjelder visse unntaksregler dersom skattytere benytter fritidsboligen til eget bruk i tillegg til utleie i løpet av inntektsåret. Det er ikke fastsatt en grense for antall dager som innebærer eget bruk, og Skatteetaten tar dermed denne vurderingen basert på skjønn. Dersom eieren av en fritidsbolig anses å bruke fritidsboligen til eget bruk, er 10.000 kroner fastsatt som øvre grense for skattefri utleieinntekt. Overstiger utleieinntektene grensen på 10.000 kroner, vil 85% av overskytende beløp være skattepliktig. Dersom eieren ikke benytter fritidsboligen til eget bruk, vil utleieinntektene beskattes fullt ut fra første inntektskrone (Skatteetaten, u.d.-c).

Ifølge skatteloven § 6-1 (1999) har skattytere som tjener skattepliktig utleieinntekt rett på fradrag for kostnader knyttet til å erverve, vedlikeholde eller sikre denne inntekten. Fradragsberettigede kostnader knyttet til skattepliktig utleieinntekt kan være både vedlikeholdskostnader og driftskostnader. Vedlikeholdskostnader omfatter kostnader for å opprettholde boligens standard, men ikke for å oppgradere boligen. Driftskostnader omfatter andre kostnader ved utleie, som eksempelvis kostnader knyttet til strøm, telefon, avskrivning av inventar, tilpasning til utleie og reise til utleieboligen (Skatteetaten, u.d.-e). Det fremgår av skatteloven § 7-1 (1999) at dersom boligen leies ut for under 182 dager i året, vil kun driftskostnader være fradragsberettigede.

Dersom skattytere tjener skattepliktig utleieinntekt, er de pliktige til å føre inntekter, fradrag og netto resultat i et utleieskjema som leveres til Skatteetaten. Dette skjemaet er vedlagt som vedlegg 1 i appendiks. I tillegg må skattyter fylle ut resultatet fra utleieaktiviteten i sin selvangivelse under seksjon “Inntekt av bolig og annen fast eiendom” (Skatteetaten, 2016). Netto utleieinntekter beskattes med skattesatsen for alminnelig inntekt. Denne satsen var 27% i 2015, men ble satt ned til 25% i 2016 (Finansdepartementet, 2016).

3.2 Regler for inntekt opptjent på andre delingsplattformer

I utredningen skal vi også bruke skatt fra Airbnb-utleie til å gi et estimat for skatt generert av privatpersoner i hele den norske delingsøkonomien. Etersom utleie av løsøre og utførelse av småjobber er andre kilder til skattepliktig utleie- eller arbeidsinntekt i delingsøkonomien, presenteres også relevante skatteregler for disse inntektskildene. Denne typen inntekt vil også beskattes ut ifra allerede etablerte regler ettersom det ikke er laget et eget regelverk for delingsøkonomien. Utleieinntekter fra utleie av løsøre, som omfatter utleie av bil, verktøy, tilhenger eller andre eiendeler, er i utgangspunktet skattepliktig. Disse inntektene anses derimot som skattefrie dersom årlig inntekt ikke overstiger 10.000 kroner (Skatteetaten, u.d.-d). Når det gjelder arbeidsinntekt fra småjobber utført i delingsøkonomien, som opptjenes uten å være ansatt av en arbeidsgiver, er inntekten i utgangspunktet skattepliktig. Inntekten vil derimot være skattefri dersom inntekt per oppdragsgiver ikke overstiger 1.000 kroner. For privatpersoner som utfører småjobber i betalerens hjem eller fritidsbolig, er denne grensen utvidet til 6.000 kroner per oppdragsgiver (Skatteetaten, u.d.-f).

Dersom det påløper kostnader ved utleie av løsøre eller ved utførelse av arbeid, vil disse være fradragsberettigede på likt grunnlag som ved boligutleie. Inntekt fra utleie av løsøre og arbeidsinntekt, fratrukket fradrag, beskattes med den samme grunnskattesatsen for alminnelig inntekt som inntekter fra boligutleie beskattes med. Den effektive skattesatsen for arbeidsinntekt avhenger imidlertid av skattyters totale inntektsnivå, ettersom arbeidsinntekt også skal beskattes med trinnskattesats og trygdeavgift (Altinn, 2016).

4. Motivasjon for etterlevelse av skatteplikt

I utredningen skal vi blant annet analysere om etterlevelse av skatteplikt virker å være lav blant privatpersoner på Airbnb. Et analyseområde vi tar for oss, er teoretiske perspektiver på hva som driver privatpersoner til å etterleve. Det finnes i hovedsak to perspektiver på hva som driver etterlevelse. I det ene perspektivet anses skattyter som en rasjonell aktør som vurderer etterlevelse fra et nyttemaksimerende perspektiv. I det andre perspektivet anses skattyter som en aktør med begrenset rasjonalitet som tar beslutninger på grunnlag av andre motiver enn egeninteresse, som følgelig ser på etterlevelse fra et atferdsøkonomisk perspektiv. For å gjengi et helhetlig bilde av hva som motiverer privatpersoner til å etterleve, utdyper vi de to perspektivene nedenfor, der de mest anerkjente modellene og empiriske studiene blir presentert.

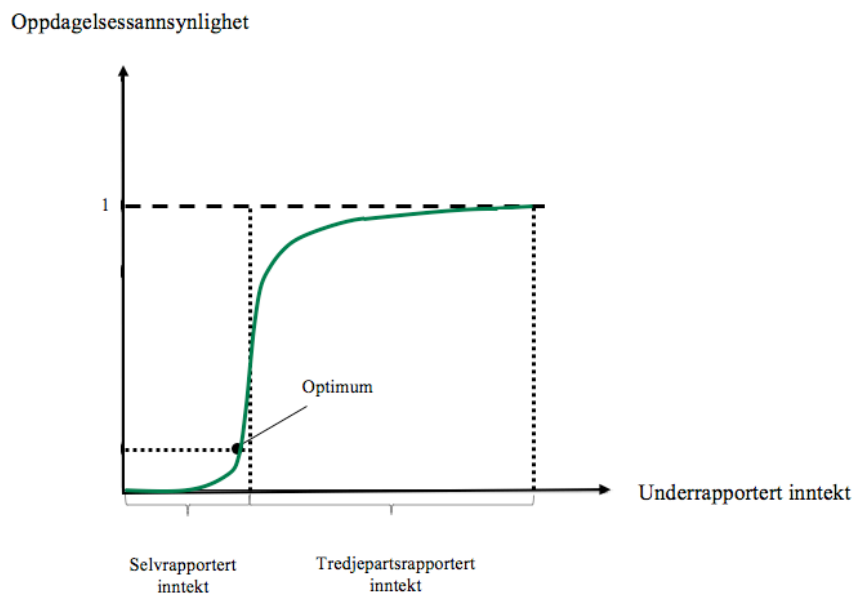
4.1 Nyttemaksimerende perspektiv

Allingham og Sandmo (1972) analyserte hvordan skattytere beslutter om de skal innrapportere skattepliktig inntekt til skattemyndighetene eller ikke. Modellen tar utgangspunkt i en risikoavers, rasjonell aktør som ønsker å maksimere forventet økonomisk nytte. Dersom skattyter velger å etterleve alle sine skatteplikter, vil forventet nytte tilsvare den nytten skattyter får fra inntekt etter skatt. Dersom skattyter velger å ikke etterleve, vil forventet nytte avhenge av om skattyteren blir oppdaget for underrapportering eller ikke. Dersom skattyter ikke blir oppdaget, vil skattyters forventede nytte tilsvare nytten skattyter får av sin bruttoinntekt. Dersom skattyter blir oppdaget, vil forventet nytte tilsvare nytten skattyter får av sin inntekt etter skatt, fratrukket straffen som ilegges av skattemyndighetene ved oppdagelse av underrapportering. I sitt valg om å etterleve vil skattyter altså avveie sammensetningen av straff og oppdagelsessannsynlighet opp mot den ordinære skattesatsen som påføres ved full innrapportering (Allingham & Sandmo, 1972). En detaljert fremvisning av nyttefunksjonen er presentert i vedlegg 2 i appendiks.

En antagelse i Allingham og Sandmos modell er at skattyters fullstendige inntekt er ukjent for skattemyndighetene, noe som ikke stemmer i praksis. I de fleste land rapporteres privatpersoners inntekt via en tredjepart, som i de fleste tilfeller er skattyters arbeidsgiver. Det er imidlertid noen kilder til inntekt som medfører at skattyter selv rapporterer inntekt til

skattemyndighetene. Slik inntekt omfatter blant annet innrapportering av lønn for selvstendig næringsdrivende (Sandmo, 2005). Andre eksempler på selvrapportert inntekt er utleieinntekt og inntekt opptjent fra småjobber utført som selvstendig kontraktør, som er typiske kilder til inntekt i delingsøkonomien.

Kleven, Knudsen, Kreiner, Pedersen og Saez (2011) videreutviklet Allingham og Sandmos modell. De anser oppdagelsessannsynligheten å være en kombinasjon av sannsynligheten for at en selvangivelse blir kontrollert og sannsynligheten for at underrapportering oppdages, gitt at selvangivelsen blir kontrollert. Oppdagelsessannsynlighet er høyere når mer inntekt underrapporteres. Dette er fordi unormalt lav rapportert inntekt kan føre til at skattemyndighetene vil mistenke underrapportering, og følgelig oppdager underrapporteringen. Oppdagelsessannsynligheten for selvrapportert inntekt øker eksponentielt med størrelsen på underrapportert inntekt, mens oppdagelsessannsynligheten for tredjepartsrapportert inntekt øker i avtakende grad. Denne forskjellen medfører at det er optimalt å underrapportere ulik andel inntekt for selvrapportert og tredjepartsrapportert inntekt, noe som illustreres ved optimumspunktet for underrapportering notert i figur 4 nedenfor. For selvrapportert inntekt er det optimalt å underrapportere nesten all inntekt ettersom skattemyndighetene har begrensede ressurser til å kontrollere om selvrapportert inntekt er lik faktisk inntekt. Det er ikke optimalt å underrapportere all selvrapportert inntekt fordi unormalt lav inntekt sammenlignet med velferdsnivå vil medføre mistanke hos skattemyndighetene. For tredjepartsrapportert inntekt er det ikke optimalt å underrapportere inntekt. Det er fordi slik inntekt automatisk føres i skattyters selvangivelse, som medfører svært høy oppdagelsessannsynlighet ved underrapportering (Kleven et al., 2011).

Figur 4: Bearbeidet figur fra Kleven et al. (2011) som viser sammenhengen mellom oppdagelsessannsynlighet og underrapportert inntekt

Optimumspunktet referert til i figur 4 vil variere for hver enkelt skattyter, ettersom skattytere har forskjellig andel selvrapportert og tredjepartsrapportert inntekt. For skattytere som i hovedsak tjener selvrapportert inntekt, vil det ikke være optimalt å underrapportere inntekt i like stor grad som illustrert i figuren. På den andre siden vil det være optimalt for skattytere som tjener selvrapportert inntekt som tilleggsinntekt å underrapportere store deler av den selvrapporterte inntekten. Når det er den selvrapporterte tilleggsinntekten som underrapporteres, er det ikke like enkelt for skattemyndighetene å oppdage om innrapportert inntekt er unormalt lav i forhold til velstandsnivå. Dette er fordi de har størst andel tredjepartsrapportert inntekt, som mest sannsynlig rapporteres fullt ut (Kleven et al., 2011).

Kleven et al. (2011) utførte også empirisk forskning for å undersøke påvirkningen av håndhevelsesmetoder som skattemyndigheter kan ta i bruk for å øke etterlevelse. Den metoden de undersøkte som hadde størst effekt på etterlevelse var kontroll av selvangivelse. Forskningen ble utført på et utvalg av 42.800 tilfeldige skattytere i Danmark fra 2007 til 2008. For å undersøke om kontroller påvirker etterlevelse, ble halvparten av utvalgets selvangivelser kontrollert det første året. Skattyterne ble i etterkant av kontrollen informert om at deres selvangivelse hadde blitt undersøkt. I det påfølgende året ble et tilfeldig utvalg av disse skattyterne kontrollert igjen for å se om kontroller har påvirkning på etterlevelse. Resultatene fra de empiriske undersøkelsene viser at kontroll av selvangivelse har betydelig påvirkning på etterlevelse når skattyters inntekt er selvrapportert (Kleven et al., 2011).

4.2 Atferdsøkonomisk perspektiv

Empiri viser at skattytere har en tendens til å etterleve sin skatteplikt selv om det er lav sannsynlighet for å bli tatt for underrapportering av inntekt og selv om det er lav straff. Mennesker er altså ærligere enn det Allingham og Sandmos nyttemaksimerende modell tar utgangspunkt i. For å bedre forklare hva som ligger bak etterlevelse, har det derfor blitt gjort undersøkelser fra et atferdsøkonomisk perspektiv. Eksempelvis fant Frey og Togler at sosiale normer og skattyters forhold til institusjoner har påvirkning på etterlevelse (Frey & Togler, 2006). Videre finner Fortin, Lacroix og Villeval (2007) at etterlevelse øker dersom skattesystemet oppfattes som rettferdig og legitimt. Bott, Cappelen, Sørensen og Tungodden (2014) finner at et moralsk aspekt også påvirker etterlevelse.

Frey og Togler (2006) anser skattemoral som skattyters indre motivasjon til å betale skatt. De mener at motivasjonen har påvirkning på skattyters etterlevelse, og at den avhenger av den sosiale konteksten som en skattyter befinner seg i. Den sosiale konteksten de refererer til omfatter blant annet sosiale normer, som innebærer at skattyter påvirkes av andre skattyteres atferd. I tillegg omfatter den sosiale konteksten at skattytere påvirkes av deres forhold til offentlige institusjoner (Frey & Togler, 2006).

For å analysere hva som påvirker skattyters skattemoral, brukte Frey og Togler (2006) et datasett fra European Values Survey. Studien omfattet 30 land med om lag 1.000 skattytere fra hvert land. Forfatterne avdekker at skattyters oppfatning av om andre betaler skatt har en signifikant effekt på vedkommendes motivasjon til å rapportere skattepliktig inntekt til skattemyndighetene. Følgelig vil en skattyters skattemoral være lav når vedkommende oppfatter at andre unndrar skatt og høy når de oppfatter at andre betaler sin pliktige skatt. Det er derfor viktig for skattemyndigheter at det er en generell oppfatning i samfunnet om at alle skattytere betaler sin pliktige skatt. Videre finner forfatterne at samspillet mellom privatpersoner og et lands institusjoner har signifikant effekt på skattyters skattemoral. En høy grad av tilfredshet med et lands institusjoner og demokrati fører til høyere skattemoral, ettersom skattytere opplever at de blir hørt og at de har mulighet til å påvirke det politiske bildet. I motsatt fall fører mistillit til institusjoner og misnøye med et lands demokrati til at flere skattytere rettferdiggjør skatteunndragelse og følgelig har lav skattemoral. Tilretteleggelse for at skattytere kan delta i politiske avgjørelser er således viktig for å oppnå høy skattemoral i et land (Frey & Togler, 2006).

5. OECDs anbefalinger for økt etterlevelse av skatteplikt

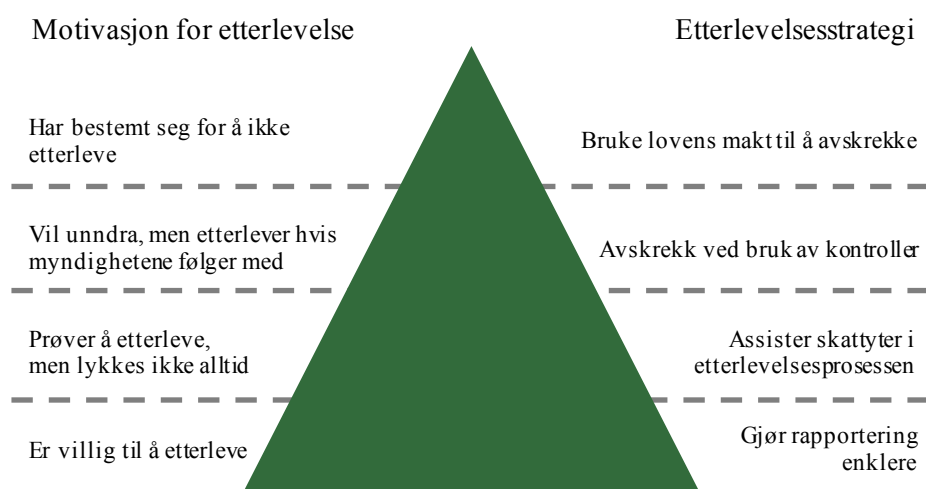
Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) er en internasjonal organisasjon som arbeider med å øke økonomisk og sosial velferd på global basis, blant annet ved å veilede myndigheter i administrering av etterlevelse av skatteplikt. Ettersom vi i denne utredningen tar sikte på å assistere norske skattemyndigheter i administrering av etterlevelse, er det relevant å presentere utdrag fra OECDs litteratur.

I en av håndteringsstrategiene som legges frem av OECD utdypes det hvordan myndigheter bør håndtere grupper bestående av skattytere som medfører en risiko knyttet etterlevelse av skatteplikt. For å kunne evaluere risikogrupper på likt grunnlag, har OECD utviklet et rammeverk som kan brukes til å evaluere risikogrupper og dermed avdekke hvilke risikogrupper som bør håndteres først. Dette rammeverket vises i figur 5 nedenfor. Det kan observeres at risikogrupperes alvorlighetsgrad bestemmes av kombinasjonen av konsekvensen som utspiller seg dersom risikoen forblir ubehandlet og sannsynligheten for at risikoen utspilles (OECD, 2004).

Konsekvens					
Ekstrem	Høy	Høy	Alvorlig	Alvorlig	Alvorlig
Svært høy	Høy	Høy	Høy	Alvorlig	Alvorlig
Høy	Signifikant	Høy	Høy	Høy	Høy
Moderat	Moderat	Moderat	Signifikant	Signifikant	Signifikant
Liten	Lav	Lav	Moderat	Moderat	Signifikant
	Svært liten	Liten	Moderat	Høy	Svært høy
	Sannsynlighet				

Figur 5: Bearbeidet illustrasjon av OECDs risikoevalueringsmatrise (OECD, 2004)

Etter at risikoen er evaluert, bør det velges en hensiktsmessig strategi for hvordan etterlevelsrisikoer bør håndteres. I figur 6 nedenfor illustreres OECDs modell for etterlevelsstrategier, som formidler samspillet mellom hvor motivert skattytere er til å etterleve og hensiktsmessig etterlevelsstrategi. På venstresiden i figuren kategoriserer OECD skattytere i fire grupper basert på skattyternes motivasjon til etterlevelse. På høyresiden i figuren fremstilles hensiktsmessige strategier for de ulike gruppene med skattytere kategorisert på venstresiden.

Figur 6: Bearbeidet illustrasjon av OECDs etterlevels pyramid (OECD, 2004)

Det kan observeres fra venstre side i figuren at gruppen øverst i pyramiden består av skattytere som har bestemt seg for å ikke etterleve. Den andre kategorien er skattytere som ikke ønsker å etterleve, men som gjør det dersom myndigheter følger med. Den neste gruppen omfatter skattytere som ønsker å etterleve, men som ikke alltid evner å gjøre det. Nederst i pyramiden presenteres gruppen med skattytere som ønsker å etterleve og som godtar at rapporteringsprosessen kan være vanskelig. Som formen til pyramiden tilsier, påpeker OECD at de fleste skattytere ønsker å etterleve sin skatteplikt, og at en mindre andel forsøker bevisst å unndra skatt. En skattyter kan ha ulike holdninger på forskjellige tidspunkt og i forskjellige situasjoner. For eksempel kan en skattyter være tilbøyelig til å rapportere sin hovedinntekt, men skattyteren kan samtidig ha en annen holdning når det gjelder rapportering av tilleggsinntekt (OECD, 2004).

På høyre side i figuren kan det observeres at strategien som bør utøves når skattytere har bestemt seg for å ikke etterleve, er å eksponere skattyter for skattemyndighetenes makt. For å

gjøre dette kan myndighetene bruke media og presseuttalelser for å formidle at de aktivt arbeider med å avdekke unndragelse. Dersom skattytere kun etterlever hvis myndighetene følger med, er hensiktsmessig strategi å avskrekke ved bruk av kontrollmekanismer. Dette kan både innebære bruk av kontroller direkte, men også avskrekking via formidling av at kontroller utføres. Når det gjelder skattytere som ønsker å etterleve, men ikke alltid får det til, bør skattemyndighetenes strategi være å gjøre forpliktelsene til skattyter enklere å forstå. Dette kan gjøres ved å evaluere hvor tydelig tilgjengelig informasjon er, og forbedre dette med tiltak rettet mot kommunikasjon og støttetjenester. Når skattytere er villige til å rapportere all inntekt, bør skattemyndighetene fokusere på å gjøre det så enkelt som mulig å rapportere inntekt ved å sikre at prosessen er enkel å gjennomføre og lett tilgjengelig. Myndigheter bør alltid velge en strategi som balanserer de fire strategiene nevnt ovenfor. Det er viktig at strategien er rettferdig, og at de utføres med integritet, ettersom tiltak som ikke oppfattes som rettferdig, kan ha negativ innvirkning på etterlevelse på lang sikt (OECD, 2004).

6. Hvor stor er konsekvensen dersom det er lav etterlevelse i delingsøkonomien?

I utredningens innledning påpeker vi at privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien er en risiko for norske skattemyndigheter hvis lav etterlevelse medfører betydelige konsekvenser og hvis det er høy sannsynlighet for lav etterlevelse. I dette kapittelet analyserer vi om det vil oppstå betydelige konsekvenser dersom det er lav etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien, ved å besvare det første spørsmålet presentert i innledningen: *Hvor stor er konsekvensen ved lav etterlevelse av skatteplikt blant privatpersoner i delingsøkonomien?* Konsekvensen som utspiller seg dersom det er lav etterlevelse kan omfatte flere elementer, men vi velger å fokusere på konsekvensen på skatteproveny. Derfor besvares spørsmålet ved å estimere hvor mye skatt som resulterer fra privatpersoners aktivitet på Airbnb i løpet av en tolv-måneders periode og ved å evaluere hvor stor tap i skatteproveny dette beløpet medfører dersom det unndras. Først presenterer vi datagrunnlaget som benyttes i analysen, og deretter fremgangsmåten for analysen som utføres. Videre presenteres selve analysen og en diskusjon av svakhetene ved analysen. Til slutt drøfter konsekvensen som følger dersom det er lav etterlevelse blant privatpersoner i hele den norske delingsøkonomien, basert på utregnet skatt for privatpersoner på Airbnb.

6.1 Datagrunnlag for analyse av påvirkning på skatteproveny

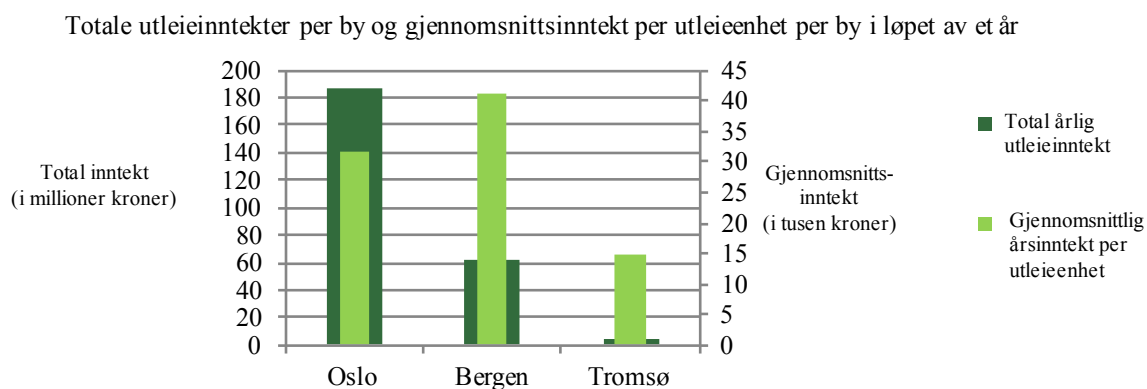
6.1.1 Datagrunnlag fra Airbnbs nettsider

For å beregne hvor mye skatt som genereres fra privatpersoners Airbnb-utleie benytter vi et datasett med informasjon om Airbnb-aktivitet i Norge. Vi har mottatt datasettet fra Airdna, som er et datatjenesteselskap som kontinuerlig sporer aktivitet på Airbnb sine nettsider. Datasettet inneholder informasjon om aktivitet på Airbnb i Oslo, Bergen og Tromsø for totalt 10.952 utleieenheter. Informasjonen som er registrert per utleieenheten, er identifikasjonsnummer for aktuell vert, total inntekt, gjennomsnittlig pris per natt, byen enheten leies ut i, type bolig og type utleieenhet. I tillegg er det registrert antall reservasjonsdager og antall dager utleieannonsene har vært tilgjengelig og utilgjengelig for

reservasjon på nettsiden til Airbnb. Alt datagrunnlaget gjelder kun for perioden 1. august 2015 til 31. juli 2016.

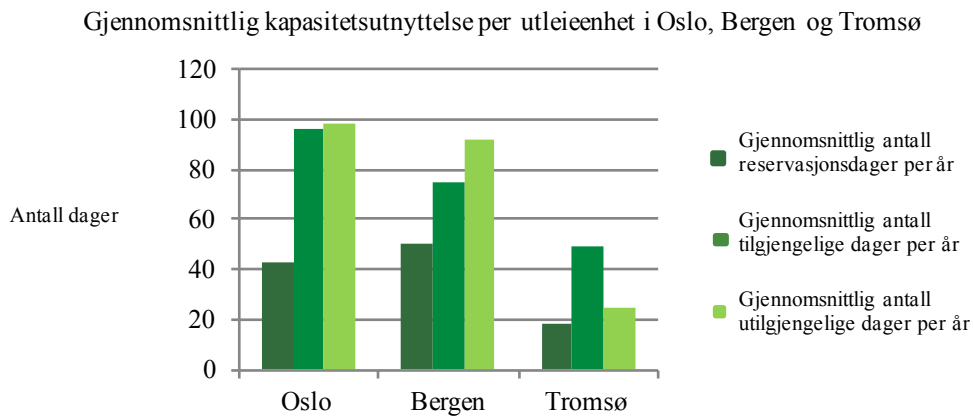
Både inntekt og gjennomsnittlig pris per natt er oppgitt i amerikanske dollar. Disse beløpene konverteres til norske kroner. Det benyttes en valutakurs på 8,444 NOK/USD, som tilsvarer gjennomsnittet av de historiske gjennomsnittskursene for de relevante månedene i tidsperioden (DNB, u.d.-a.; DNB, u.d.-b). Inntektsinformasjonen i datasettet inkluderer selve betalingen for overnattinger, gebyr for vask av bolig, eventuelle tilleggsavgifter og tjenestegebyret som Airbnb krever fra verten. Tjenestegebyret på 3% trekkes fra inntekten per utleieenhet, ettersom vi i denne utredningen kun ønsker å analysere inntekt som verter mottar. Noen av annonsene i datasettet gjelder utleie av andre ting enn bolig, som eksempelvis båt, bobil og telt. Denne informasjonen er ikke interessant for utrednings formål og fjernes derfor fra datasettet. Utleieenheter som ikke står registrert med inntekt de siste tolv månedene, fjernes også fra datasettet ettersom disse anses å være inaktive.

Informasjonen i datasettet kan brukes for få et inntrykk av Airbnb-verters inntekt og aktivitetsnivå. Fra datasettet vet vi at gjennomsnittsprisen per natt i Oslo, Bergen og Tromsø er relativt lik. Pris per natt er omtrent 800 kroner for Oslo og Tromsø, men det i Bergen er en noe høyere gjennomsnittspris på nærmere 900 kroner per natt. Gjennomsnittlig reservasjonsdager er i overkant av 40 dager i året for utleieenheter i Oslo og Bergen, som er betydelig høyere enn gjennomsnittet for Tromsø på omtrent 20 dager i året. I figur 7 nedenfor illustreres totale årlige utleieinntekter og gjennomsnittlig årlig inntekt per utleieenhet for hver by. Det kan observeres at det genereres betydelig mer inntekt i Oslo enn i de andre byene, men at årlig gjennomsnittsinntekt per enhet utleid er høyere i Bergen.

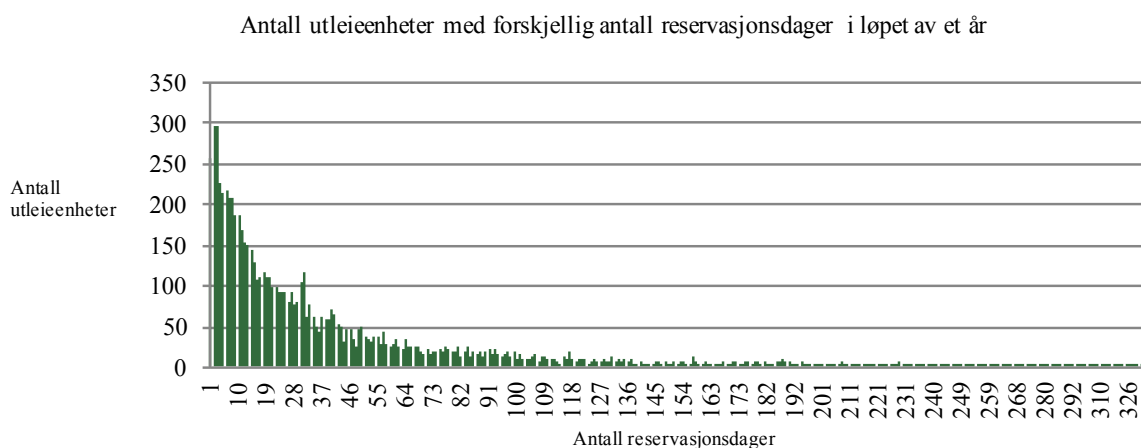
Figur 7: Sammenligning av total inntekt og gjennomsnittsinntekt per utleieenhet i Oslo, Bergen og Tromsø

Fra figur 8 nedenfor kan det observeres at det er høyere kapasitetsutnyttelse i Bergen enn i Oslo og Tromsø. Det er fordi forskjellen mellom antall reservasjonsdager og antall tilgjengelige dager er mindre i Bergen. Dette kan være grunnen til at gjennomsnittlig pris per natt er høyere i Bergen. Det kan også observeres at utleieannonser for boliger i Tromsø blokkeres i liten grad relativt til Oslo og Bergen.

Figur 8: Sammenligning av kapasitetsutnyttelse i Oslo, Bergen og Tromsø

Informasjonen i datasettet kan også brukes til å få en indikasjon på hvor mange som driver Airbnb-utleie aktivt og hvor mange som bare leier ut på Airbnb en gang i blant. I figur 9 nedenfor illustreres det hvor mange utleieenheter som leies ut i forskjellig antall dager per år. Det er tydelig at de fleste utleieenhetene på Airbnb leies ut relativt få dager per år.

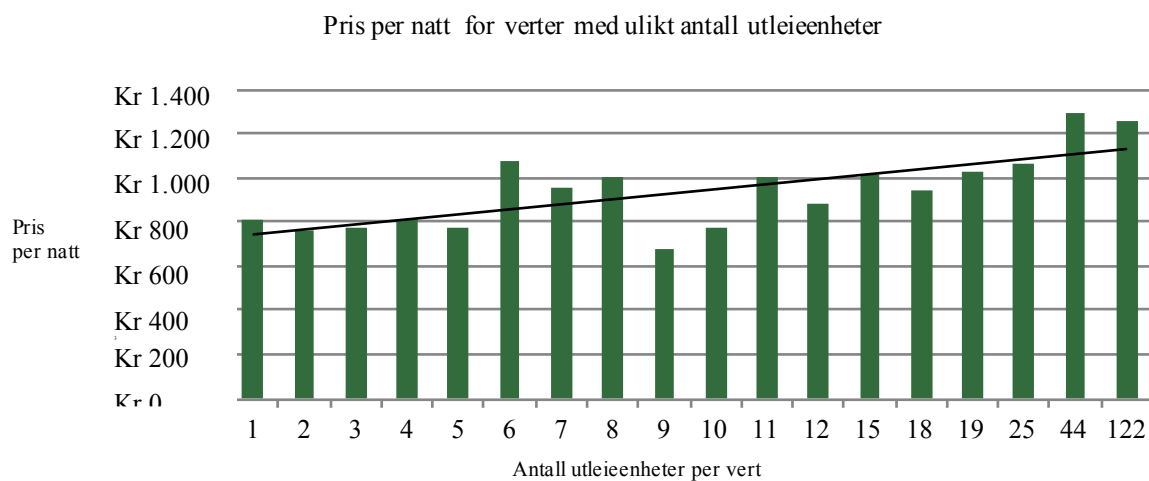
Figur 9: Antall utleieenheter som har blitt leid ut fordelt på antall reservasjonsdager i løpet av et år

I tabell 2 nedenfor kan det også observeres at de aller fleste vertene i datasettet leier ut kun én utleieenhet. Et betydelig antall verter leier ut to eller tre enheter, mens svært få leier ut over fem enheter.

Utleieenheter per vert	Antall verter
1	5.635
2	570
3	97
4	35
5	16
6	11
7	3
8	2
9	2
10	1
11	1
12	1
15	1
18	1
19	1
25	1
44	1
122	1
Sum	6380

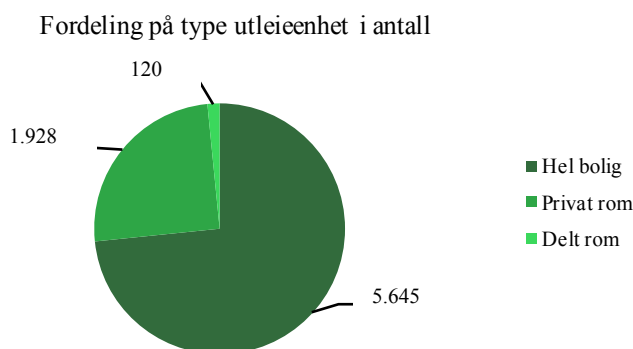
Tabell 2: Antall verter som er registrert med forskjellig antall utleieenheter

I figur 10 nedenfor vises en positiv korrelasjon mellom antall utleieenheter per vert og pris per natt. Følgelig virker det som om de vertene som leier ut mange enheter, evner å ta høyere priser i markedet.

Figur 10: Illustrasjon av sammenhengen mellom utleieenheter per vert og pris per natt

I datasettet er kun syv utleieenheter registrert som hytte, og dermed er de aller fleste utleieenheterne på Airbnb vanlige boliger. Av disse boligene er den typen utleieenhet som leies ut mest hele boliger, noe som kan observeres fra figur 11. Omtrent en fjerdedel av utleieenheterne er private rom, og en svært liten del er delte rom. Gjennomsnittsprisen per natt er naturlig nok høyest for utleie av en hel bolig, der prisen er i overkant av 900 kroner per natt. Dette er omtrent dobbelt så mye som gjennomsnittsprisen per natt for utleie av et privat rom. Pris per natt for utleie av et delt rom er lavere enn for et privat rom, og ligger i underkant av 400 kroner per natt.

Figur 11: Fordeling av type utleieenheter

Datagrunnlaget beskrevet ovenfor er samlet inn fra sporing av Airbnbs nettsider, og er dermed ikke informasjon Airbnb har oppgitt selv. Derfor undersøker vi datasettets validitet før analysen gjennomføres. Flere store institusjoner har anerkjent Airdna sine datasett. Eksempelvis har Bank of America Merrill Lynch, Colliers International, Financial Times, New York Times og TechCrunch benyttet Airdna som kilde i sine undersøkelser (Airdna, u.d.). Data utgitt av Airdna refereres også til i flere diskusjonsfora på internett, der medlemmer viser til at Airdnas rapporter er nøyaktige (Reddit, 2016; Quora, u.d.).

Videre utfører vi noen kvalitetssjekker på datasettet, ved å sammenligne informasjon Airbnb har oppgitt i sin offentlige landrapport for Norge 2015 med datasettet fra Airdna. Landrapporten inneholder informasjon om Airbnb-aktivitet i Norge for kalenderåret 2015, mens datasettet inneholder data fra perioden 1. august 2015 til 31. juli 2016, så det er naturlig med noe avvik i informasjonen. Informasjonen som sammenlignes, er verters medianinntekt og gjennomsnittlig antall reservasjonsdager for en typisk vert. For å finne sammenlignbar informasjon i Airdna-datasettet, filtreres informasjonen i datasettet på

bakgrunn av Airbnbs definisjoner fra landrapporten. En typisk vert defineres i landrapporten som medianen av alle privatpersoner som leier ut på Airbnb som hadde minst én aktiv Airbnb-bolig i begynnelsen av 2015 samt minst én reservasjon i løpet av 2015. Medianinntekt defineres som årsinntekten til typiske verter. Gjennomsnittlig antall reservasjonsdager for en typisk vert defineres som gjennomsnittlig antall dager som typiske verter leier ut sin bolig i løpet av et år.

Airbnb oppgir at medianinntekt i 2015 for en typisk Airbnb-vert i Norge var på 2600 dollar (Airbnb, 2016a). Til sammenligning er medianinntekten fra datasettet på 3070 dollar i tidsperioden 1. august 2015 til 31. juli 2016. Airbnb oppgir i sin rapport at gjennomsnittlig antall reservasjonsdager for en typisk Airbnb-bolig var 26 dager i 2015 (Airbnb, 2016a). I datasettet er gjennomsnittlig antall reservasjonsdager for medianverten 27 dager. Sammenligningen av medianinntekt og gjennomsnittlig antall reservasjonsdager viser nokså like tall for Airbnb sin offentlige rapport og datasettet benyttet i utredningen. Noe variasjon i tallene er naturlig, ettersom datasettet inneholder data for en tidsperiode lenger frem i tid, og kun for tre norske byer. Ut ifra evalueringen ovenfor, virker datasettet pålitelig som datagrunnlag for analysene som skal utføres i utredningen.

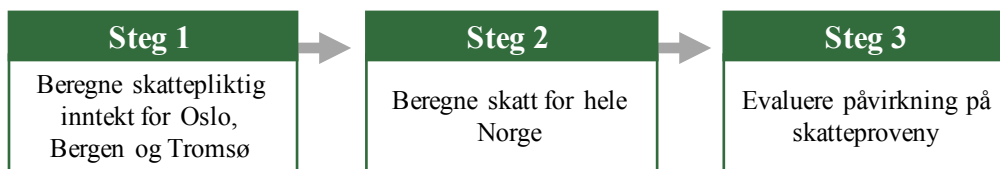
6.1.2 Annet datagrunnlag

I tillegg til datasettet tar vi i bruk ytterligere datagrunnlag for å beregne hvor mye skatt som genereres fra privatpersoners Airbnb-utleie. Dette datagrunnlaget omfatter blant annet data som er innhentet direkte fra Skatteetaten, som består av rapportert utleieinntekt og fradrag for kommersiell utleie i hele Norge i 2015. Analysen bygger også på informasjon fra Airbnb sin landrapport om aktivitet på Airbnb i Norge i 2015, samt informasjon fra en Airdna-rapport om månedlig aktivitet på Airbnb i Oslo. Diverse nettsider brukes også som kilder for å få tilgang til relevante rapporter og artikler.

6.2 Fremgangsmåte for analyse av påvirkning på skatteproveny

I dette kapitlet skal vi evaluere hvor stort tapet i skatteproveny er dersom det er lav etterlevelse blant privatpersoner på Airbnb. Vi beregner derfor hvor mye skatt som potensielt kan unndras av privatpersoner på Airbnb. Dette gjør vi ved å beregne skatt generert fra

privatpersoners utleie på Airbnb i Norge i løpet av et år. Vi benytter informasjon om utleie i Oslo, Bergen og Tromsø fra datasettet til Airdna som et utgangspunkt for analysen. Ettersom datasettet inneholder informasjon for 1. august 2015 til 31. juli 2016, beregnes skatt for denne tolv-måneders perioden istedenfor for et kalenderår. For å estimere hvor mye skatt som genereres fra Airbnb-verter i Norge i løpet av et år, utfører vi analysen gjennom en stegvis prosess. Stegene er illustrert i figur 12 nedenfor.

Figur 12: Illustrasjon av den stegvise analysen som gjennomføres i kapitlet

I steg 1 beregner vi skattepliktig inntekt generert i Oslo, Bergen og Tromsø. For å beregne den skattepliktige inntekten skilles først næringsinntekt ut ettersom analysen er begrenset til å beregne utleieinntekt generert av privatpersoner, og ikke næringsinntekt. For å skille ut næringsinntekt anvender vi relevante skatteregler for kategorisering av næringsinntekt. I den videre beregningen av skattepliktig inntekt for de tre byene, dekomponeres utleieinntekten basert på skatteregler for å skille ut inntekt som ikke er skattepliktig. I steg 2 bruker vi den skattepliktige inntekten utregnet i steg 1 for å estimere skatt generert fra Airbnb-utleie i hele Norge i løpet av et år. For å gjøre dette anvendes informasjon fra Airbnbs landrapport for 2015 for å estimere hvor mye Airbnb-aktivitet som utføres utenfor Oslo, Bergen og Tromsø. I tillegg benyttes informasjon fra Airdnas rapport om månedlige inntekstrender på Airbnb i Oslo, data mottatt fra Skatteetaten og relevante skatteregler for beskatning av utleieinntekter. I steg 3 sammenligner vi beløpet utregnet i steg 2 med relevante parametere for å vurdere om påvirkning på skatteproveny er være betydelig dersom det er lav etterlevelse blant privatpersoner på Airbnb.

6.3 Analyse av påvirkning på skatteproveny ved lav etterlevelse blant Airbnb-verter

Steg 1: Skattepliktig inntekt generert fra Airbnb-utleie i Oslo, Bergen og Tromsø

I det første steget kvantifiserer vi skattepliktig utleieinntekt generert av privatpersoner som leier ut på Airbnb i Oslo, Bergen og Tromsø. Som nevnt i kapittel 3 om relevante

skatteregler, kan privatpersoner generere både utleieinntekt og næringsinntekt gjennom Airbnb-utleie, og virksomheter kan generere næringsinntekt gjennom Airbnb-utleie. Ettersom vi har avgrenset oss til å beregne skatt fra utleieinntekt, trekker vi næringsinntekt fra den totale utleieinntekten opptjent i Oslo, Bergen og Tromsø.

For å kategorisere næringsinntekt, undersøker vi om noe av utleien som er registrert i datasettet, ut ifra skatteregler, kan anses å genere næringsinntekt. For å gjøre dette benytter vi regler for kategorisering av privatpersoners næringsinntekt, og antar at næringsinntekt generert av virksomheter også inngår i næringsinntekten vi beregner ved å bruke denne kategoriseringen. I kapittel 3 kommer det frem at Skatteetatens definisjon av næringsinntekt er upresis, men at inntekt fra utleie av mer enn fem boliger mest sannsynlig vil bli betraktet som næringsinntekt. Fra datasettet kan det observeres at totalt 43 verter i Oslo, Bergen og Tromsø leier ut over fem boliger, og derfor anses disse vertene å generere næringsinntekt.

I kapittel 3 pekes det på at utleie av færre enn fem boliger også kan anses som næringsvirksomhet, dersom aktivitetsnivået er høyt nok. Hva som innebærer et høyt nok aktivitetsnivå er imidlertid utydelig. Det er ikke en definert grense for antall utleiedøgn eller for hvilke tilleggstenester som medfører næringsvirksomhet. Ettersom Skatteetaten må gjøre en skjønnsmessig vurdering av hvert enkelt tilfelle for å vurdere hvorvidt Airbnb-utleie anses som næringsvirksomhet, har ikke vi grunnlag til å skille ut ytterligere inntektsdata i analysen.

Etter at næringsinntekt er skilt ut, undersøker vi hva som kan kategoriseres som skattefri utleieinntekt for å beregne privatpersoners skattepliktige inntekt fra Airbnb-utleie i Oslo, Bergen og Tromsø. Ettersom det er ulike skatteregler for utleie av bolig, herunder primær-, sekundær- og fritidsbolig, beregner vi skattefri inntekt for hver av disse kategoriene separat. De skattefrie beløpene trekkes fra total utleieinntekt for å finne skattepliktig utleieinntekt generert.

For å beregne skattefri inntekt fra utleie av primærbolig, undersøker vi hvilke utleieenheter i datasettet som kan kategoriseres som primærboliger. Kategoriseringen baseres på to antagelser. Dersom verter er oppført med flere enn én hel utleieenhet, anser vi den utleieenheten som står oppført med lavest årlig inntekt som primærbolig. Dette er rimelig ettersom det kan antas at primærboligen benyttes til eget boligformål i tillegg til utleie. Hvis

en vert står oppført med utleieannonser for både en hel utleieenhet og deler av en utleieenhet, antar vi at begge utleieannonsene gjelder den samme boligen, og at begge utleieenhetene som annonseres følgelig er primærbolig. For å beregne skattefri inntekt fra utleie av primærbolig, undersøker vi først de primærboligene som står oppført som hel utleieenhet i datasettet. Det er rimelig å anta at utleieverdien av disse utleieenhetene overstiger halvparten av utleieverdien til de respektive primærboligene, og derfor beregnes skattefri inntekt ved å undersøke om inntekt fra utleie er lavere enn 20.000 kroner per år. Dersom inntekt per utleieenhet er under denne grensen, innkalkuleres alle utleieinntekter fra primærboligene som skattefri inntekt. Videre undersøker vi de primærboligene som leies ut av verter som kun leier ut privat rom eller delt rom. Det er rimelig å anta at utleieverdien av disse utleieenhetene er under halvparten av utleieverdien til de respektive primærboligene, og derfor anses inntekt fra utleie av slike enheter som skattefri. Dersom en vert i løpet av et inntektsår kun leier ut et privat rom eller et delt rom, innkalkuleres dermed denne utleieinntekten som skattefri inntekt.

For å kategorisere utleie av sekundærbolig gjøres en vurdering basert på to antagelser. Sekundærboliger antas å være kun hele utleieenheter. Dette antas fordi utleie av privat rom eller delt rom i en sekundærbolig er unaturlig, med mindre utleier driver næringsvirksomhet. Vi har allerede tatt hensyn til inntekt fra slik type aktivitet. Videre antar vi at sekundærboliger er de utleieenhetene som en vert står oppført med utover sin primærbolig og sin eventuelle fritidsbolig. Basert på reglene for skatt og utleie presentert i kapittel 3 er inntekt fra utleie av sekundærboliger skattepliktig fra første inntektskrone. Følgelig er ingen inntekt generert fra utleie av sekundærbolig skattefri.

For å beregne skattefri inntekt fra utleie av fritidsbolig, undersøker vi inntekten registrert for de utleieenhetene som står oppført som fritidsbolig i datasettet. Inntekt fra utleie av fritidsbolig kan kun bli skattefri hvis eieren av fritidsboligen benytter fritidsboligen til eget bruk. Vi undersøker om vertene benytter seg av fritidsboligen til eget bruk ved å observere hvor mange dager per år verter gjør fritidsboligen utilgjengelig for reservasjon. Utleieenheten til den mest aktive fritidsbolig-verten var utilgjengelig for reservasjon i 49 dager. Det virker altså som om vertene benytter seg av egen fritidsbolig ved siden av utleie. For at inntekt fra utleie av fritidsbolig skal være skattefri, må inntekten også være under 10.000 kroner. Vi innkalkulerer inntekt fra fritidsboligene i datasettet som genererer inntekt under denne grensen, som skattefri inntekt. Dersom verter genererer inntekt på over 10.000

kroner, er 85% av det overskytende beløpet skattepliktig. For verter med inntekt over 10.000 kroner, innkalkuleres derfor 10.000 kroner per fritidsbolig samt 15% av det overskytende beløpet per fritidsbolig som skattefri inntekt.

Vi oppsummerer dekomponeringen av total inntekt generert av privatpersoner på Airbnb i Oslo, Bergen og Tromsø i tabell 3 nedenfor. I tabellen vises det hvor stort beløp som kategoriseres som næringsinntekt og hvor store beløp som er beregnet som skattefri utleieinntekt fra utleie av primærbolig, sekundærbolig og fritidsbolig. Totale utleieinntekter, fratrukket næringsinntekt og skattefri inntekt, tilsvarer omtrent 168 millioner kroner. Dette beløpet er vårt estimat på den skattepliktige utleieinntekten generert av privatpersoner på Airbnb i Oslo, Bergen og Tromsø i tidsperioden 1. august 2015 til 31. juli 2016.

Beskrivelse	Sum
Inntekt fra boligutleie på Airbnb i Oslo, Bergen og Tromsø	253 millioner kroner
- Næringsinntekt	19 millioner kroner
Utleieinntekt fra Airbnb-utleie i Oslo, Bergen og Tromsø	234 millioner kroner
- Skattefri inntekt fra utleie av primærbolig	66 millioner kroner
- Skattefri inntekt fra utleie av sekundærbolig	0 millioner kroner
- Skattefri inntekt fra utleie av fritidsbolig	0,1 millioner kroner
= Skattepliktig utleieinntekt fra Airbnb-utleie i Oslo, Bergen og Tromsø	168 millioner kroner

Tabell 3: Utrekning av skattepliktig inntekt fra Airbnb-utleie i Oslo, Bergen og Tromsø

Steg 2: Estimat på skatt generert fra Airbnb-utleie i Norge

I det andre steget estimerer vi skatt generert fra Airbnb-utleie i hele Norge. Dette gjør vi ved å beregne den skattepliktige inntekten for utleie i hele Norge. Vi oppjusterer derfor vårt estimat på skattepliktig inntekt fra utleie i Oslo, Bergen og Tromsø til å gjelde hele Norge. Vi har ikke data for totale utleieinntekter i hele Norge, og derfor kan ikke en sammenligning av inntekt brukes til å oppjustere beløpet vi estimerte i steg 1. Ettersom inntekt avhenger av pris per natt og hvor mye aktivitet som utføres, kan inntekt oppjusteres ved bruk av disse elementene. Vi velger å oppjustere inntekt ved å bruke et mål på hvor mye Airbnb-aktivitet som utføres. Dette gjør vi fordi det virker som at pris per natt er relativt lik i hele Norge,

ettersom pris per natt er relativt lik for de tre byene i datasettet. Ettersom vi heller ikke har tall for antall reservasjonsdager i hele Norge, bruker vi antall aktive verter for å sammenligne hvor mye Airbnb-aktivitet som utføres i Oslo, Bergen og Tromsø, og utenfor.

Antall aktive verter i Oslo, Bergen og Tromsø gjelder for tidsperioden 1. august 2015 til 31. juli 2016. For å måle antall aktive verter i disse byene, tas det utgangspunkt i Airbnbs sin definisjon av en aktiv vert. I Airbnbs landrapport defineres en aktiv vert som en vert som har hatt en aktiv bolig i 2015. Aktiv bolig defineres som boliger som var søkbare på nettsidene til Airbnb minst én dag i løpet av 2015 (Airbnb, 2016a). Derfor anses antall aktive verter i datasettet å være alle vertene oppført, med unntak av de vertene som ikke har registrert noen reservasjonsdager i tidsperioden. For å beregne antall aktive verter i hele Norge mellom 1. august 2015 til 31. juli 2016, tar vi utgangspunkt i Airbnbs offisielle tall på 7.900 aktive verter i Norge i 2015. Videre beregnes antall verter i Norge i 2016 basert på en vekstrate på 200%, oppgitt av en ansatt i Airbnb Norden (Airbnb, 2016a; J. Vik, personlig kommunikasjon, 1. november 2016). Til slutt beregner vi antall verter i den aktuelle tidsperioden ved å sammenligne hvor mange måneder i datasettet er oppført for 2015, og 2016. Utregningen av antall aktive verter i hele Norge vises i vedlegg 3 i appendiks.

Vi beregner at det er 12.509 antall aktive verter i hele Norge i tidsperioden 1. august 2015 til 31. juli 2016. Til sammenligning er det 8.969 antall aktive verter i Oslo, Bergen og Tromsø i samme periode. Basert på denne sammenligningsparameteren, samt en antagelse om at gjennomsnittlig skattepliktig inntekt per aktiv vert er relativt lik i ulike byer i Norge, utgjør Airbnb-aktiviteten i Oslo, Bergen og Tromsø 72% av utleieaktiviteten i Norge. Med bakgrunn i dette oppjusteres den skattepliktige inntekten på 168 millioner kroner som ble utregnet i steg 1 til å gjelde hele Norge. Oppjusteringen resulterer i et estimat på skattepliktig inntekt for hele Norge på 233 millioner kroner. Det kan diskuteres om estimatet på hvor mye Airbnb-aktivitet som skjer i Oslo, Bergen og Tromsø er et rimelig estimat. På en side virker det som at 72% er et øvre estimat, ettersom antall verter i Oslo, Bergen og Tromsø per 1. august 2015 utgjorde omtrent 63% av antall verter i hele Norge (Winther, 2015). På den andre siden indikerer nyere tall at 72% er et nedre estimat på aktivitet i Oslo, Bergen og Tromsø. Dette underbygges av at antall aktive verter i Oslo, Bergen og Tromsø utgjorde i overkant av 80% av Airbnb-aktivitet i de ti største kommunene i Norge ved inngangen av 2016. Høyere andel Airbnb-aktivitet i Oslo, Bergen og Tromsø virker naturlig, ettersom veksten i utleieaktivitet i Oslo, Bergen og Tromsø fra sommeren 2015 utgjør den største

andelen av veksten i Norge (Jordet & Lehne, 2016). Basert på sammenligningene ovenfor virker det rimelig at den faktiske andelen aktive Airbnb-verter i Oslo, Bergen og Tromsø tilsvarer omtrent vårt estimat på 72% av aktive verter i Norge.

For å beregne skatt fra privatpersoners utleie på Airbnb i Norge tar vi også hensyn til fradragsberettigede kostnader for skattepliktig inntekt. For å beregne hvor mye fradrag Airbnb-verter får på utleieinntekten, estimerer vi en fradragsgrad. Dette estimatet baseres på Skatteetatens data på tidligere innrapportert utleieinntekt og fradrag for all kommersiell boligutleie utført av privatpersoner i Norge i 2015. Estimaten som brukes er et øvre estimat for fradragsgrad. Dette baserer vi på at noen Airbnb-verter kun vil få fradrag på driftskostnader, og ikke vedlikeholdskostnader, ettersom slike kostnader kun er fradragsberettigede ved utleie i mer enn 182 dager i året. Gjennomsnittlig fradragsgrad for utleie i Norge i 2015 er 47,35%. Utregningen av fradragsgraden vises i vedlegg 4 i appendiks.

Ved å anvende fradragsgraden på skattepliktig inntekt i Norge, estimerer vi skattepliktig inntekt etter fradrag for hele Norge. Skattepliktig inntekt etter fradrag for hele Norge beregnes å være 123 millioner kroner, som vises i tabell 4 nedenfor.

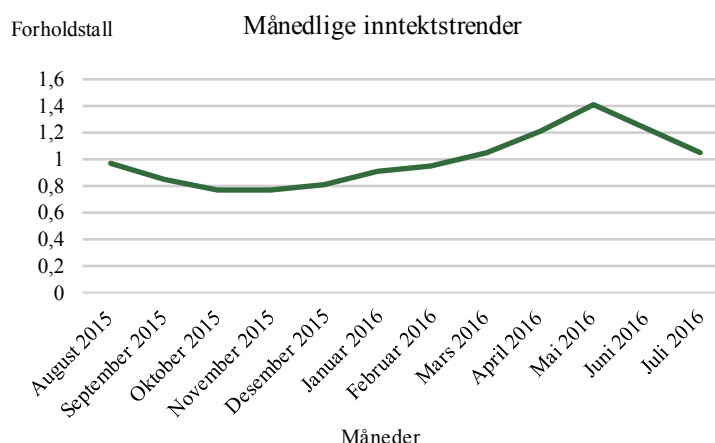
Beskrivelse	Sum
Skattepliktig inntekt før fradrag hele Norge	233 millioner kroner
- Fradrag hele Norge (47,35%)	110 millioner kroner
Skattepliktig inntekt etter fradrag hele Norge	123 millioner kroner

Tabell 4: Utregning av total skattepliktig inntekt etter fradrag for hele Norge

For å beregne hvor mye av skattepliktig inntekt etter fradrag som skal betales i skatt, benytter vi skattesatsen for alminnelig inntekt. Ettersom denne inntekten er beregnet for tidsperioden 1. august 2015 til 31. juli 2016 vil både skattesatsen på alminnelig inntekt for 2015 og 2016 benyttes i beregningen av skatt. Som presentert i kapittel 3, ble skattesatsen på alminnelig inntekt justert ned fra 27% i 2015 til 25% i 2016. For å estimere hvor mye av inntekten som skal beskattes med de ulike satsene, estimerer vi hvor mye av den skattepliktige inntekten som er generert i 2015 og 2016. Dette gjør vi ved å fordele den

skattepliktige inntekten etter fradrag på de ulike månedene i tidsperioden. Inntekten fordelt til månedene fra august 2015 til desember 2015 beskattes med 27%, mens inntekten fordelt til månedene fra januar 2016 til juli 2016 beskattes med 25%.

Vi fordeler den skattepliktige inntekten etter fradrag ved å både ta hensyn til gjennomsnittlig inntekt per måned og forholdstall som representerer månedlig inntektstrender på Airbnb i tidsperioden 1. august 2015 til 31. juli 2016.12.16. Forholdstallene beregnes ut ifra den månedlige inntektstrenden for Airbnb-inntekt i Oslo i den aktuelle tidsperioden. Forholdstallene vises i figur 13 nedenfor. Fra figuren kan det observeres hvilke måneder det genereres relativt mye og relativt lite utleieinntekt fra Airbnb. Hvis forholdstallet er under én, betyr det at inntekten opptjent den måneden er lavere enn gjennomsnittsinntekt per måned. Dersom forholdstallet er over én, er inntekten opptjent den måneden høyere enn gjennomsnittet. Fordeling av skattepliktig inntekt etter fradrag basert på forholdstallene medfører at 43 millioner kroner fordeles til 2015 og 80 millioner kroner fordeles til 2016.

Figur 13: Illustrasjon av månedlige inntektstrender basert på månedlig utleie på Airbnb i Oslo (Airdna, 2016)

For å beregne skatt generert fra privatpersoners utleie på Airbnb i Norge innkalkulerer vi skattesatsene for 2015 og 2016 på beløpene fordelt på de respektive årene. Skatt som privatpersoner skal betale for utleie på Airbnb i Norge, beregnes følgelig til å være i overkant av 32 millioner kroner. Dette beløpet tilsvarer vårt estimat på skatt som kunne blitt unndratt av Airbnb-verter i Norge i løpet av tidsperioden 1. august 2015 til 31. juli 2016.

Steg 3: Påvirkning på skatteproveny

For å vurdere om lav etterlevelse blant Airbnb-verter påvirker Norges skatteproveny, sammenligner vi vårt estimat på skatt generert fra privatpersoners Airbnb-utleie i Norge med skatt betalt av privatpersoner på kommersiell boligutleie i Norge i 2015. Skatt betalt på kommersiell boligutleie i Norge i 2015 er i overkant av 1,6 milliarder kroner. Følgelig utgjør skatt fra privatpersoners Airbnb-utleie i Norge for tidsperioden 1. august 2015 til 31. juli 2016 omtrent 2% av total skatt på kommersiell boligutleie i Norge i 2015. Skatt på utleieinntekter fra Airbnb-utleie i Norge er altså en svært liten del av privatpersoners skatt fra boligutleie i Norge. Etersom vårt estimat på skatt fra privatpersoners utleie på Airbnb er relativt sett svært liten, betyr det at Norges skatteproveny påvirkes i svært liten grad dersom skatt fra privatpersoners Airbnb-utleie unndras. Følgelig anser vi tapet i skatteproveny ved lav etterlevelse blant Airbnb-verter å være relativt lite.

6.3.1 Svakheter ved analysen

En svakhet ved analysen vi gjennomfører i dette kapittelet, er at vi har tatt noen nødvendige antagelser. Vi har blant annet tatt antagelser for å kategorisere inntekt i datasettet som skattefri utleieinntekt. Disse antagelsene er godt begrunnet i analysen og forventes dermed å ikke å skape usikkerhet i analysens resultat. En annen antagelse som derimot forventes å skape noe usikkerhet, er vår kategorisering av næringsinntekt. Som påpekt i analysen er skattereglene om kategorisering av næringsinntekt utydelige, og det er kun grunnlag for å kategorisere utleie av mer enn fem utleieenheter som næringsvirksomhet. På den ene siden vil det mest sannsynlig være flere enn de vertene med fem eller flere utleieenheter som kan kategoriseres som næring, ettersom utleie av under fem enheter også kan kategoriseres som næringsvirksomhet dersom aktivitetsnivået er høyt nok. På den andre siden kan verter med flere annonser for samme utleieenhet feilaktig bli ansett som å drive næringsvirksomhet. Dette har trolig ikke stor effekt. På bakgrunn av disse aspektene forventer vi at skattepliktige inntekt fra næringsvirksomhet, regnet ut i analysen ovenfor, er noe underestimert. Dersom dette er tilfellet, vil det medføre at skatt estimert for privatpersoners utleie på Airbnb i Norge er noe overestimert.

Da vi oppjusterte skattepliktig inntekt til å gjelde utleie i hele Norge benyttet vi et mål på aktivitet i Oslo, Bergen og Tromsø istedenfor å bruke inntekt direkte, noe som skaper usikkerhet i oppjusteringen. Vi mener at usikkerheten hovedsakelig oppstår fordi vi antar at

aktive verter i ulike byer i Norge tjener omtrent lik gjennomsnittlig inntekt per år. Fra datasettet vet vi at gjennomsnittlig inntekt per vert er omtrent 40.000 kroner i Oslo, 54.000 kroner i Bergen og 18.000 i Tromsø. Fra dette virker det som at inntekt per vert er høyere i større byer. Likevel vet vi fra avisartikler at inntekt i mindre byer kan være betydelig høyere enn gjennomsnittet dersom de er populære turistmål, ettersom det skaper press på tilbud for overnatting (Lorch-Falch, 2016). Det kan blant annet trekkes frem at Lofoten, Kristiansand, Trondheim og Stavanger hadde høyest økning i antall gjester sommeren 2015 (Forland, Johansen & Lysvold, 2015). I lys av informasjonen ovenfor virker det som at forskjeller i gjennomsnittlig årlig inntekt per vert er nokså jevnt fordelt, men at det mest sannsynlig er litt høyere gjennomsnittlig utleieinntekt for verter i større byer. Ettersom datasettet vårt inneholder Norges to største byer, forventer vi at andelen inntekt opptjent i Oslo, Bergen og Tromsø, sammenlignet med inntekt opptjent i hele Norge, er noe høyere enn andelen vi brukte for å oppjustere skattepliktig inntekt. Dermed kan vårt estimat på skattepliktig inntekt være noe underestimert, som kan medføre at skatt estimert for privatpersoners utleie på Airbnb i Norge er noe overestimert.

Noen av beregningene i analysen er basert på estimerte variabler på grunn av manglende informasjon. Ettersom disse medfører usikkerhet i vårt estimat på skatt fra Airbnb-utleie i Norge, gjennomfører vi sensitivitetsanalyser for disse variablene. Resultatene for disse sensitivitetsanalysene vises nederst i dette delkapittelet. En av de estimerte variablene er valutakursen som ble benyttet til å konvertere inntekten i datasettet fra amerikanske dollar til norske kroner. Valutakursen for de ulike månedene i tidsperioden varierte mellom 8,2298 og 8,8443 NOK/USD, men det ble benyttet en gjennomsnittskurs på 8,444 NOK/USD i utregningen ettersom det i datasettet ikke spesifiseres når inntekten ble generert. For å redegjøre for usikkerheten i denne variabelen, undersøkes det hvor mye estimatet på skatt ville blitt påvirket dersom den laveste eller den høyeste gjennomsnittskursen for månedene i tidsperioden ble benyttet i analysen.

En annen estimert variabel som er usikker, er fradragsgarden. I analysen ble fradrag utregnet ved å benytte en fradragsgard på 47,35%, som er beregnet fra tidligere innrapportert inntekt og fradrag fra kommersiell boligutleie utført av privatpersoner i Norge i 2015. Ettersom kommersiell utleie for det meste omfatter annen utleie enn Airbnb-utleie, er fradragsgarden et usikkert estimat. Vi mener at denne fradragsgarden er et øvre estimat, ettersom de fleste Airbnb-verter kun vil få fradrag for driftskostnader knyttet til utleien. Likevel mener vi at

netto driftskostnader vil være noe høyere for Airbnb-utleie enn for annen kommersiell utleie, ettersom slik intensiv korttidsutleie vil innebære flere oppfølgingskostnader, som for eksempel vask av leilighet og sengetøy. Vi undersøker derfor hvordan en relativt liten reduksjon i fradraggrad på ti prosentpoeng, og hvordan en større reduksjon på 20 prosentpoeng påvirker skatt utregnet i analysen.

Vekstraten for antall aktive verter på 200% er en estimert variabel ettersom den ble oppgitt som en veiledende vekstrate av en ansatt i Airbnb Norden. Ettersom vekstraten ikke er den eksakte vekstraten for antall aktive verter, er det rimelig at den ansatte i Airbnb rundet litt opp eller ned for å komme frem til estimatet. Det er imidlertid lite trolig at den veiledende vekstraten er svært ulik den faktiske vekstraten. Det underbygges av at flere artikler i Dagens Næringsliv oppgir at aktivitet på Airbnb har doblet seg to år på rad siden 2014 (Hannisdal, 2016; Sandberg, 2015). Vi undersøker likevel hva estimert skatt ville blitt dersom den eksakte vekstraten er 180% og dersom den er 220%.

I tabell 5 nedenfor vises resultatene fra undersøkelsene vi utfører på de estimerte variablene benyttet i analysen. Fra undersøkelsen av valutakurs kan det observeres at dersom den høyeste eller laveste månedlige gjennomsnittskursen i tidsperioden hadde blitt benyttet i analysen, ville størrelsesordenen på estimert skatt bli påvirket, men ikke i stor grad. Fra undersøkelsen av fradraggrad kan det observeres at selv om den faktiske fradraggraden benyttet av Airbnb-verter er noe lavere enn fradraggraden for alle utleieinntekter i Norge, vil det ikke ha stor påvirkning på størrelsesordenen på skatt beregnet i analysen. Til slutt vises det fra undersøkelsen av vekstrate at dersom Airbnbs faktiske vekstrate er noe forskjellig fra det veiledende estimatet brukt i analysen, har det svært liten påvirkning på størrelsesordenen på estimert skatt. Det virker altså som at bruken vår av estimerte variabler ikke påvirker sluttresultatet i betydelig grad.

Estimert variabel	Skatt ved lavest estimat på variabel	Prosentvis endring ved lavest estimat på variabel	Skatt ved høyest estimat på variabel	Prosentvis endring ved høyest estimat på variabel
Valutakurs	27 millioner kroner	-16%	37 millioner kroner	+16%
Fradraggrad	37 millioner kroner	+16%	34 millioner kroner	+6%
Vekstrate	29 millioner kroner	-9%	34 millioner kroner	+6%

Tabell 5: Resultater fra undersøkelser på estimerte variabler

På bakgrunn av evalueringen av svakhetene, virker antagelsene vi tok i analysen å være rimelige. De antagelse som innebærer mest usikkerhet, er kategorisering av næringsinntekt og estimatet brukt for oppjustering av skattepliktig inntekt. Det er rimelig å forvente at skatt estimert i analysen kan være noe mindre ettersom næringsinntekt mest sannsynlig er underestimert og estimatet brukt for oppjustering trolig er litt for lavt. En videre evaluering av svakhetene i analysen viser at skatt fra privatpersoners Airbnb-utleie ikke blir påvirket i stor grad av endringer i de estimerte variablene. Basert på en totalvurdering av svakhetene ved analysen virker beregningen av skatt fra privatpersoners utleie på Airbnb å være presis nok til å gi en god indikasjon på størrelsesordenen på skatt som potensielt kan unndras av Airbnb-verter i Norge.

6.4 Generalisering til den norske delingsøkonomien

I dette delkapittelet diskuterer vi hvor mye skatt som genereres av privatpersoner i hele den norske delingsøkonomien basert på hvor mye skatt som genereres av privatpersoner på Airbnb i Norge. På bakgrunn av dette diskuterer vi om privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien medfører en stor konsekvens for Skatteetaten dersom det er lav etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien.

Basert på definisjonen av delingsøkonomi i kapittel 2, anses den norske delingsøkonomien å bestå av delingsplattformer som tillater deling av eiendeler eller arbeidskraft gjennom annonser som kan opprettes gratis. For å gi en indikasjon på størrelsen på skatt generert fra privatpersoners inntekter i hele den norske delingsøkonomien diskuteres størrelsen på inntekt generert ved henholdsvis utleie av eiendeler og egen arbeidskraft. I tillegg diskuteres det hvor mye av opptjent inntekt som virker å være skattepliktig, og følgelig hvor mye skatt som skal betales på inntekt fra slik aktivitet. I diskusjonen tar vi utgangspunkt i de mest kjente delingsplattformene i Norge, som er Airbnb, Nabobil.no, Leieting.no, Finn.no Småjobber og Uber (Johannessen, 2016a; NHO, 2015).

Inntekt generert ved utleie av eiendeler er en type inntekt som kan opptjenes i delingsøkonomien. Dette omfatter både utleie av bolig og løsøre. Ifølge Norsk Telegrambyrå (NTB) (2016a) kommer de største delingsinntektene i Norge fra utleie av hele eller deler av boligen, men deling av bil, båt og bruksgjenstander også kan føre til inntekter som kan bli

skattepliktige. I delingsøkonomien foregår det meste av boligutleie via plattformen til Airbnb. Fra uttalelsene til NTB kan vi forstå at skattepliktig inntekt generert fra denne plattformen utgjør de største inntektene for privatpersoner i delingsøkonomien. Som konklusjonen i steg 3 viser, er skatt fra Airbnb på omtrent 30 millioner kroner i løpet av et år.

Det mest kjente delingsselskapet i Norge som formidler utleie av bil, er Nabobil.no. Dagens Næringsliv kalkulerte i september 2016 at gjennomsnittsprisen for 50 tilfeldige biler på Nabobil.no var på 750 kroner per døgn. Gjennomsnittlig utleietid på Nabobil.no er to døgn, og i løpet av sitt første driftsår har Nabobil.no hatt de har hatt 13.000 transaksjoner. Privatpersoner som leier ut bilen sin vil beholde 80% av prisen som belastes kunden, ettersom Nabobil.no tar et administrasjons- og forsikringsgebyr på 20%. Ut i fra disse opplysningene kan den totale inntekten for privatpersoner som leide ut bilen sin, på Nabobil.no det første driftsåret, estimeres til i overkant av 15 millioner kroner (Tobiassen, 2016d). Noe av denne utleieinntekten er trolig skattepliktig, men det er vanskelig å avgjøre om inntekt per utleier overstiger skattefri grense på 10.000 kroner. Det er følgelig vanskelig å si noe konkret om skatt fra utleie av bil, men det er rimelig å anta at noe av inntekten er skattepliktig.

En annen måte privatpersoner kan tjene utleieinntekter på i delingsøkonomien, er gjennom utleie av bruksgjenstander via delingsplattformen Leieting.no. Privatpersoner som leier ut bruksgjenstander, vil beholde 80% av prisen, ettersom Leieting.no tar gebyr på 20%. Det er usikkert hvor mye inntekt som genereres via denne plattformen, men grunnlegger og daglig leder i Leieting.no, Christer Hansen Eriksen, har uttalt at flere av deres brukere tjente over 10.000 kroner i løpet av det første halve året etter at Leieting.no ble lansert (NTB, 2016a). Følgelig er tjener flere av privatpersonene som leier ut bruksgjenstander skattepliktig inntekt.

Dersom inntekten fra utleie av bolig, bil eller bruksgjenstand overskrider sin respektive skattefrie grense, anses inntekten som skattepliktig. Denne inntekten, fratrukket fradrag, blir beskattet med 25% gjeldende fra 2016. Privatpersoners aktivitet på andre delingsplattformer enn Airbnb som tilrettelegger for utleie, virker også å generere skattepliktig utleieinntekt for privatpersoner. Disse beløpene virker imidlertid å være lavere enn skattepliktig inntekt generert på Airbnb. Basert på dette forventer vi at skatt på inntekter generert via utleie på delingsplattformer i Norge vil være noe høyere enn beløpet vi fant for Airbnb.

Den andre typen inntekt som kan opptjenes i delingsøkonomien er inntekt generert fra utførelse av småjobber. Finn.no sin markeds plass for småjobber er et eksempel på en slik plattform i delingsøkonomien. På denne plattformen kan privatpersoner melde sin interesse for å utføre et oppdrag som ligger annonsert på nettsiden. Finn.no belaster privatpersoner som melder interesse for å utføre oppdraget mellom 15 kroner og 40 kroner, avhengig av prisen oppført for oppdraget. På nettsidene til Finn.no observeres det per november 2016 at en privatperson kan tjene fra 500 kroner til 10.000 kroner for å utføre et oppdrag (Finn.no, u.d.). Inntekten per oppdragsgiver er usikker, men det er rimelig å forvente at noen oppdrag vil generere inntekt over skattefrie grense. Grensen er på enten 1.000 kroner eller 6.000 kroner, avhengig av om oppdraget utføres i betalerens hjem eller ikke. Fra disse observasjonene er det rimelig å tro at noe av inntekten generert vil være skattepliktig.

En annen måte privatpersoner kan dele sin arbeidskraft på er via delingsplattformen Uber, der privatpersoner kan tilby persontransport. Det er vanskelig å vite om hver enkelt Ubersjåfør tjener skattepliktig inntekt. Dersom inntekt per oppdrag overstiger 1.000 kroner, vil den være skattepliktig, men inntekt per oppdrag er usikker ettersom inntekt per kjøretur avhenger av takst og lengden på kjøreturen. Ubersjåfører kan potensielt kjøre turer for flere forskjellige oppdragsgivere uten å overstige 1.000 kroner per oppdragsgiver. Det er trolig at inntekt i noen tilfeller overstiger dette beløpet. Følgelig forventer vi at deling av persontransport vil generere noe skattepliktig inntekt.

Dersom inntekten fra utførelsen av småjobber i delingsøkonomien overskrider de skattefrie grensene satt per oppdragsgiver, anses inntekten fra det oppdraget som skattepliktig arbeidsinntekt. Denne inntekten, fratrukket fradrag, blir beskattet med 25% gjeldende fra 2016. Inntekten blir også ilagt trinnskattesats og trygdeavgift. Det virker som om privatpersoner som utfører småjobber via delingsplattformer genererer skattepliktig inntekt, men i mindre omfang enn privatpersoner som genererer utleieinntekter. Det er fordi det genereres mindre beløp og fordi skattefrie grense er satt per oppdragsgiver, som gjør at det er lettere å holde seg under skattepliktig grense. Vi forventer dermed at det genereres noe skatt fra småjobber utført via delingsplattformer i Norge.

På grunn av ulike regler for beskatning av inntekt opptjent i delingsøkonomien samt begrenset datagrunnlag på inntekt generert av privatpersoner på de ulike

delingsplattformene, er det vanskelig å anslå total skatt fra privatpersoners deltakelse i delingsøkonomien. Basert på at utleie av bolig genererer størst inntekter fra privatpersoner i delingsøkonomien, og at skattepliktig inntekt beregnes etter årlig inntjening, virker det rimelig at skatt generert av Airbnb-verter i Norge vil utgjøre den største delen av skattebeløpet fra privatpersoner i delingsøkonomien. Basert på diskusjonen ovenfor er det rimelig at det også genereres skatt via annen type utleie og deling av arbeidskraft. Det virker dog som om privatpersoner som tjener penger ved andre delingstjenester enn Airbnb, har lettere for å holde seg under skattepliktig grense fordi at inntekten som opptjenes ofte er mindre beløp, og fordi grensen for skattefri arbeidsinntekt gjelder per oppdragsgiver istedenfor årlig inntjening. Følgelig anslår vi at total skatt fra personlig inntekt opptjent i delingsøkonomien er noe større enn skattebeløpet estimert for Airbnb i Norge, som summerte seg til i overkant av 30 millioner kroner.

Skatt generert fra aktivitet i delingsøkonomien i Norge er et omdiskutert tema, og mye av diskusjonen går på å sikre at det skattepliktige beløpet betales inn til skattemyndighetene. Skatt fra privatpersoner som leier ut på Airbnb i Norge utgjør kun 0,01% av Finansdepartementets anslag for 2016 på skatt på alminnelig inntekt (Finansdepartementet, 2015-2016). Skatt fra delingsøkonomien vil være noe større enn skatt utregnet for Airbnb, men vil ikke påvirke størrelsesordenen til beløpet i betydelig grad. Delingsøkonomien utgjør altså en svært liten del av privatpersoners skattebetalinger til norske skattemyndigheter per 2016. Dette virker noe overraskende ettersom media fremstiller delingsøkonomien som en stor kilde til skatteunndragelse, som blant annet blir fremstilt ved sitatet “den nye delingsøkonomien skjuler en enorm svart økonomi” (Dagsavisen, 2016). På den andre siden er det rimelig at skattebeløpet fra delingsøkonomien er beskjedent. Dette er fordi privatpersoner som deltar i delingsøkonomien tjener små beløp relativt til annen alminnelig inntekt i tillegg til at mye av inntekten opptjent er fritatt beskatning. Det bør også påpekes at den digitale delingsøkonomien fortsatt er i en vekstfase. Basert på vekstprognosene til delingsøkonomien, og Airbnbs årlige vekstrate på rundt 200%, er det rimelig å forvente at skattebetalingen fra delingsøkonomien vil vokse i årene fremover. Det er dog lite trolig at skatt fra delingsøkonomien vil utgjøre en betydelig del av totalt skatteproveny i tiden fremover selv om delingsøkonomien er i vekst. Fra diskusjonen ovenfor, forstår vi at vil det medføre en relativt liten reduksjon i skatteproveny dersom det er lav etterlevelse i delingsøkonomien. Ut ifra våre analyser, konkluderer vi derfor med at denne gruppen med skattytere utgjør en relativt liten konsekvens for Skatteetaten.

6.5 Kapittelkonklusjon

I analysen avdekket vi at skatt som potensielt kan unndras av privatpersoner på Airbnb i Norge er en relativt beskjeden sum på omtrent 30 millioner kroner. Denne summen ble beregnet basert på et sett med antagelser, og gir følgelig kun et estimat på skatt generert. Likevel anses estimatet å gi en god indikasjon på størrelsesordenen på skatt generert av privatpersoner på Airbnb. Estimaten ble beregnet for å avdekke hvor stor konsekvens som kan utspille seg dersom det er lav etterlevelse blant Airbnb-verter i Norge. Vi anser denne konsekvensen å være relativt liten ettersom skatt som potensielt kan unndras ikke utgjør en betydelig del av skatt generert av privatpersoner i Norge.

Airbnb står for den største delen av skatt generert fra hele den norske delingsøkonomien, men aktivitet på andre delingsplattformer i Norge genererer også skatt. Sammenlignet med Airbnb, virker det som at privatpersoner på andre plattformene genererer mindre inntekt, og at denne inntekten i større grad er fritatt fra beskatning. Skatt fra delingsøkonomien utgjør en svært liten andel av annen skatt som blir betalt inn av privatpersoner til Skatteetaten. På bakgrunn av at delingsøkonomien har hatt sterk vekst de siste årene og det predikeres at delingsøkonomien skal fortsette å vokse, forventer vi at skatt fra aktivitet i delingsøkonomien vil øke i fremtiden. Det er imidlertid urimelig å forvente at veksten i delingsøkonomien vil føre til at skatt fra privatpersoner i delingsøkonomien vil utgjøre en betydelig del av det norske skatteprovenyet fremover. Selv om lav etterlevelse i hele den norske delingsøkonomien vil medføre negativ konsekvens for Skatteetaten, anser vi konsekvensen å være relativt liten.

7. Er det sannsynlig at det er lav etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien?

I utredningens innledning påpeker vi at privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien er en risiko for norske skattemyndigheter hvis lav etterlevelse medfører betydelige konsekvenser og hvis det er høy sannsynlighet for lav etterlevelse. I dette kapittelet analyserer vi om det er sannsynlig at det er lav etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien ved å besvare det andre spørsmålet presentert i innledningen: *Er det sannsynlig at det er lav etterlevelse av skatteplikt blant privatpersoner i delingsøkonomien?* Vi besvarer spørsmålet ved å analysere privatpersoner på Airbnb i sammenheng med holdninger til etterlevelse, hva motiverer etterlevelse og forståelse av skatteplikt. Først presenterer vi datagrunnlaget som benyttes i analysene og deretter fremgangsmåten for analysene vi utføres. Videre presenteres analysene vi utfører og en diskusjon av svakhetene ved disse. På bakgrunn av funnene fra analysen av privatpersoner på Airbnb sin etterlevelse, diskuterer vi avslutningsvis om det er sannsynlig at det er lav etterlevelse blant skattepliktige privatpersoner som deltar i den norske delingsøkonomien.

7.1 Datagrunnlag for analyse av etterlevelse

7.1.1 Datagrunnlag fra spørreundersøkelse

Analysen av holdninger til etterlevelse tar utgangspunkt i datagrunnlag som vi har samlet inn fra en spørreundersøkelse. Spørreundersøkelsen ble sendt ut elektronisk via dataleverandørselskapet Norstat¹ til et landsdekkende utvalg bestående av 1.000 tilfeldige respondenter. Respondentene som svarte på undersøkelsen registrerte demografisk informasjon om seg selv, som inkluderte kjønn, alder, urbanisering, landsdel, utdannelsesnivå, bruttoinntekt, arbeidssituasjon, antall personer i egen husstand og antall barn under 18 år. Spørreundersøkelsen inneholdt flere spørsmål, hvorav to spørsmål var relatert til denne utredningen. Det første spørsmålet ble besvart av 1.000 respondenter mens det andre spørsmålet ble sendt ut i fem forskjellige varianter, og hver variant ble dermed besvart av et tilfeldig utvalg på 200 respondenter.

¹ Norstat er et norsk dataleverandørselskap som har Norges største forbrukerpanel. Selskapet programmerer spørreundersøkelser og samler inn data via flere ulike metoder, som eksempelvis online datainnsamling (Norstat, u.d.).

Spørsmålene som ble stilt, hadde som hensikt å avdekke om nordmenns holdninger til etterlevelse påvirkes av hvordan skattepliktig inntekt blir opptjent. Respondentene ble spurt om hvor akseptabelt det er at en annen person ikke rapporterer skattepliktig tilleggsinntekt til skattemyndighetene. Spørsmålene ble bevisst stilt uten å spørre direkte om respondenten selv ville etterlevd sin skatteplikt eller ikke. Spørsmålene ble stilt på den måten fordi mennesker har en tendens til å tro at egen atferd er mer moralsk enn det den egentlig er, noe som kunne ha påvirket respondentenes svar (McShane & Von Glinow, 2013, s. 69). Svaret kan likevel forventes å reflektere hva respondenten ville gjort i en lignende situasjon, ettersom det er en sammenheng mellom menneskers holdninger og atferd (McShane & Von Glinow, 2013, s. 99). Respondentene besvarte spørsmålet ved å velge mellom svaralternativer som rangerte grad av aksept for underrapportering på en skala fra én til syv, der én var oppgitt som “svært uakseptabelt” og syv var oppgitt som “svært akseptabelt”. Dersom respondentene ikke klarte å ta stilling til spørsmålet, kunne de svare “vet ikke”. Spørsmålene er gjengitt i tabell 6 nedenfor.

1	I løpet av et år tjener en person et beløp på 30.000 kroner, som er en ekstra inntekt ved siden av lønnsinntekt. Den ekstra inntekten rapporteres ikke automatisk til skattemyndighetene. Personen er skattepliktig for den ekstra inntekten, og må selv rapportere den til skattemyndighetene. Hvor akseptabelt er det å ikke rapportere den ekstra inntekten til skattemyndighetene?
2a	En person leier ut leiligheten sin til flere turister i løpet av sommermånedene via en gratis annonse på Airbnb. Airbnb er en digital plattform i delingsøkonomien som formidler utleie av boliger. Personen tjener tilsammen 30.000 kroner på utleien, som er en ekstra inntekt ved siden av lønnsinntekt. Personen er skattepliktig for utleieinntekten, og må selv rapportere den til skattemyndighetene. Hvor akseptabelt er det å ikke rapportere utleieinntekten til skattemyndighetene?
2b	En person leier ut leiligheten sin til flere turister i løpet av sommermånedene via en gratis annonse på Airbnb. Airbnb er en digital plattform i delingsøkonomien som formidler utleie av boliger. Personen tjener tilsammen 60.000 kroner på utleien, som er en ekstra inntekt ved siden av lønnsinntekt. Personen er skattepliktig for utleieinntekten, og må selv rapportere den til skattemyndighetene. Hvor akseptabelt er det å ikke rapportere utleieinntekten til skattemyndighetene?
2c	En person leier ut leiligheten sin til flere turister i løpet av sommermånedene via en gratis annonse på Airbnb. Airbnb er en digital plattform i delingsøkonomien som formidler utleie av boliger. Personen tjener tilsammen 30.000 kroner på utleien, som er en ekstra inntekt ved siden av lønnsinntekt. Personen er skattepliktig for utleieinntekten, og må selv rapportere den til skattemyndighetene. Personen skal selv være bortreist hele sommeren, og leiligheten ville stått tom hvis ikke den ble leid ut. Hvor akseptabelt er det å ikke rapportere utleieinntekten til skattemyndighetene?
2d	En person leier ut leiligheten sin til flere turister i løpet av sommermånedene via en gratis annonse på Airbnb. Airbnb er en digital plattform i delingsøkonomien som formidler utleie av boliger. Personen tjener tilsammen 30.000 kroner på utleien, som er en ekstra inntekt ved siden av lønnsinntekt. Personen er skattepliktig for utleieinntekten, og må selv rapportere den til skattemyndighetene. Personen har allerede betalt skatt av lønnsinntekten sin som rapporteres automatisk av arbeidsgiver. Hvor akseptabelt er det å ikke rapportere utleieinntekten til skattemyndighetene?
2e	En person leier ut leiligheten sin til flere turister i løpet av sommermånedene via en gratis annonse på Airbnb. Airbnb er en digital plattform i delingsøkonomien som formidler utleie av boliger. Personen tjener tilsammen 30.000 kroner på utleien, som er en ekstra inntekt ved siden av lønnsinntekt. Personen er skattepliktig for utleieinntekten, og må selv rapportere den til skattemyndighetene. Personen synes det er gøy å bli kjent med turister og å gi dem gode tips om lokalområdet, og anser utleien som en hobby. Hvor akseptabelt er det å ikke rapportere utleieinntekten til skattemyndighetene?

Tabell 6: Spørsmålene stilt til respondentene i spørreundersøkelsen

Svarene til respondentene ble samlet i et datasett, som også inneholder den demografiske informasjonen tilknyttet hver enkelt respondent. Dersom en respondent svarte “vet ikke” på både spørsmål én og den varianten av spørsmål to som respondenten ble tildelt, ble all informasjon for denne respondenten fjernet fra datasettet. Dersom en respondent svarte “vet ikke” på én av spørsmålene, beholdes den øvrige informasjonen om respondenten i datasettet, ettersom den øvrige informasjonen fortsatt anses som nyttig datagrunnlag.

Tabell 7 nedenfor inneholder informasjon om antall respondenter i hver av de demografiske kategoriene, samt andelen disse utgjør av alle respondentene i spørreundersøkelsen. Av tabellen fremkommer det at omtrent like mange menn og kvinner deltok i spørreundersøkelsen. Videre er alle aldersgrupper representert, men om lag halvparten av respondentene er i aldersgruppen på 50 år og eldre. Det observeres videre at det er flest respondenter fra Østlandet og at disse utgjør nesten halvparten av respondentene. For bruttoinntekt er det færrest respondenter i den laveste inntektskategorien, mens respondentene er jevnt fordelt i de to andre inntektskategoriene. De fleste respondentene er fulltidsansatte, men ellers er det en jevn fordeling av respondenter i ulike kategorier for arbeidsstatus. Basert på den demografiske bakgrunnen til respondentene virker utvalget å være nokså representativt og jevnt fordelt, med unntak av at eldre er overrepresentert i aldersfordelingen.

Variabler		Antall observasjoner N=976	Prosent
Kjønn	Mann	475	48,7 %
	Kvinne	501	51,3 %
Aldersgruppe år	28-29	185	19,0 %
	30-39	124	12,7 %
	40-49	193	19,8 %
	50 og over	474	48,5 %
Urbanisering	Oslo	120	12,3 %
	By > 50.000 innbyggere	247	25,3 %
	By [5.000, 50.000] innbyggere	316	32,4 %
	Tettsted og bygd	288	29,5 %
	Ikke oppgitt	5	0,5 %
Landsdel	Østlandet	464	47,6 %
	Midt-Norge	135	13,8 %
	Vestlandet	203	20,8 %
	Nord-Norge	96	9,8 %
	Sørlandet	78	8,0 %
Utdanning	Grunnskole og vgs.	355	36,4 %
	Høyere utdanning	596	61,1 %
	Annet	25	2,5 %
Bruttoinntekt i tusen kroner	0 - 400	185	19,0 %
	401 - 800	315	32,3 %
	801+	289	29,6 %
	Vet/vil ikke	187	19,1 %
Arbeidsstatus	Fulltid	410	42,0 %
	Student	98	10,0 %
	Deltid	79	8,1 %
	Eget firma	33	3,4 %
	Ikke i arbeid	118	12,1 %
	Pensjonert	238	24,4 %
Størrelse husstand	1	237	24,3 %
	2	412	42,2 %
	3 eller flere	323	33,1 %
Ant. barn under 18 år	Ingen	727	74,5 %
	1 eller flere	248	25,4 %
	Ikke oppgitt	1	0,1 %

Tabell 7: Beskrivende statistikk for respondentene i spørreundersøkelsen

7.1.2 Annet datagrunnlag

I tillegg til det kvantitative datagrunnlaget bygger analysen på kvalitativt datagrunnlag. Dette kvalitative datagrunnlaget består blant annet av informasjon innsamlet fra personlige intervjuer vi gjennomførte med fire Airbnb-verter. Vi intervjuet to studenter ved Norges Handelshøyskole (NHH) i Bergen og to fulltidsansatte som er bosatt i Oslo. Ved begynnelsen av hvert intervju ble det presisert at intervjuobjektene ville forbli anonyme i utredningen. På denne måten ble intervjuobjektene forsikret om at svarene deres ikke ville medføre personlige konsekvenser. Intervjuobjektene ble stilt 18 spørsmål som var inndelt i fire kategorier. Den første kategorien omfattet spørsmål om vertens utleie på Airbnb. Den andre kategorien inneholdt spørsmål om relevante skatteregler. Den tredje kategorien inneholdt spørsmål om vertens syn på delingsøkonomien og etterlevelse av skatteplikt. Den fjerde kategorien omfattet spørsmål relatert til teoretiske perspektiver på etterlevelse. Alle

spørsmålene presenteres i vedlegg 5 i appendiks. Spørsmålene ble stilt i samme rekkefølge og med lik ordlyd til alle respondentene. Dersom respondentene var usikre på hva enkelte ord betydde, ble betydningen forklart.

Et annet kvalitativt datagrunnlag er informasjon fra telefonsamtaler med Skatteetatens kundeservice-avdeling. Det ble gjennomført tre samtaler med ulike representanter fra kundeservice-avdelingen. I samtalene ble det stilt totalt 10 spørsmål som omhandlet ulike skatteregler som er relevante for Airbnb-utleie. I tillegg består datagrunnlaget av informasjon som er innhentet fra avisartikler, rapporter og Skatteetatens nettsider.

7.2 Fremgangsmåte for analyse av etterlevelse

I dette kapittelet gjennomfører både kvantitativ og kvalitativ analyse for å gi et helhetlig bilde av etterlevelse blant Airbnb-verter. Den kvantitative analysen utføres ved å gjennomføre statistiske analyser i dataprogrammet Stata. Den kvalitative analysen utføres ved å anvende teori om etterlevelse på informasjon om aktivitet på Airbnb og informasjon om Airbnb-verter.

7.2.1 Kvantitativ analyse

I de statistiske analysene vi gjennomfører er respondentenes ønsker vi å analysere svarene oppgitt av respondentene i spørreundersøkelsen. Svaralternativene i spørsmålene ble oppgitt på en syvtrinns Likert-skala², der det ikke er opplagt at avstandene mellom svaralternativene er konstant. For denne typen data er det hensiktsmessig å analysere median, ettersom analyser basert på gjennomsnitt kan gi misvisende resultater. For å analysere Likert-skala data er følgelig ikke-parametriske statistiske tester samt ordinal logistisk regresjon hensiktsmessige metoder som kan benyttes. Slike analyser forutsetter ikke at den avhengige variabelen er normalfordelt.

Den første ikke-parametriske testen for vi utfører er Wilcoxon's tegntest, som tester om det er signifikante forskjeller mellom to avhengige variabler. I en slik test måles respondenter i ett utvalg før og etter en behandling, slik at testen kan brukes til å vurdere om behandlingen

² En Likert-skala er en skala med graderte svaralternativer, der det er like mange graderinger av positive/enige svaralternativer og negative/uenige svaralternativer (Brown, 2011).

utgjør en forskjell. Den andre ikke-parametriske testen vi benytter i analysen er Wilcoxon-Mann-Whitney-testen (WMW). Denne testen benyttes for å teste om den avhengige variabelen til et utvalg er ulik den avhengige variabelen til et annet utvalg (Gibbons, 1993).

I tillegg til de statistiske testene som utføres i analysen, benytter vi også analysemetoden ordinal logistisk regresjon. Den avhengige variabelen i en ordinal logistisk regresjon måles på en skala med rangerte nivåer. Koeffisientene til de uavhengige variablene i en ordinal logistisk regresjon bygger på en antagelse som innebærer at en uavhengig variabel har lik påvirkning på den avhengige variabelen for alle nivåer på skalaen som den avhengige variabelen er målt på. Derfor er det kun én koeffisient per uavhengig variabel for de ulike nivåene på skalaen. Antagelsen for koeffisientene i en ordinal logistisk regresjon kan testes for. Dersom en slik test er signifikant, må nullhypotesen om at hver uavhengig variabel har lik påvirkning på alle nivåene av den avhengige variabelen, forkastes. Dersom antagelsen ikke holder, kan fortsatt ordinal regresjon utføres, men det er sannsynlig at noen av koeffisientene til de uavhengige variablene vil være forskjellig for de ulike nivåene av den avhengige variabelen (Williams, 2005).

Ved å tolke koeffisientene i en ordinal logistisk regresjon kan det avdekkes hvilken retning den uavhengige variabelen påvirker den avhengige variabelen i. Dersom koeffisienten er positiv, forventes det at en økning i den uavhengige variabelen vil øke sannsynligheten for at den avhengige variabelen er på et høyere nivå på skalaen, og visa versa. Hvor stor påvirkning de uavhengige variablene har kan ikke tolkes direkte fra koeffisientene, men koeffisientene kan omregnes til en oddsrate for å tolke dette. Oddsrate tolkes som hvordan en endring i den uavhengige variabelen på én enhet påvirker oddsen for å havne i det høyeste nivået på skalaen til den avhengige variabelen, sammenlignet de lavere nivåene. Når oddsrate tolkes holdes verdien på andre eventuelle uavhengige variabler konstant (UCLA: Statistical Consulting Group, u.d.).

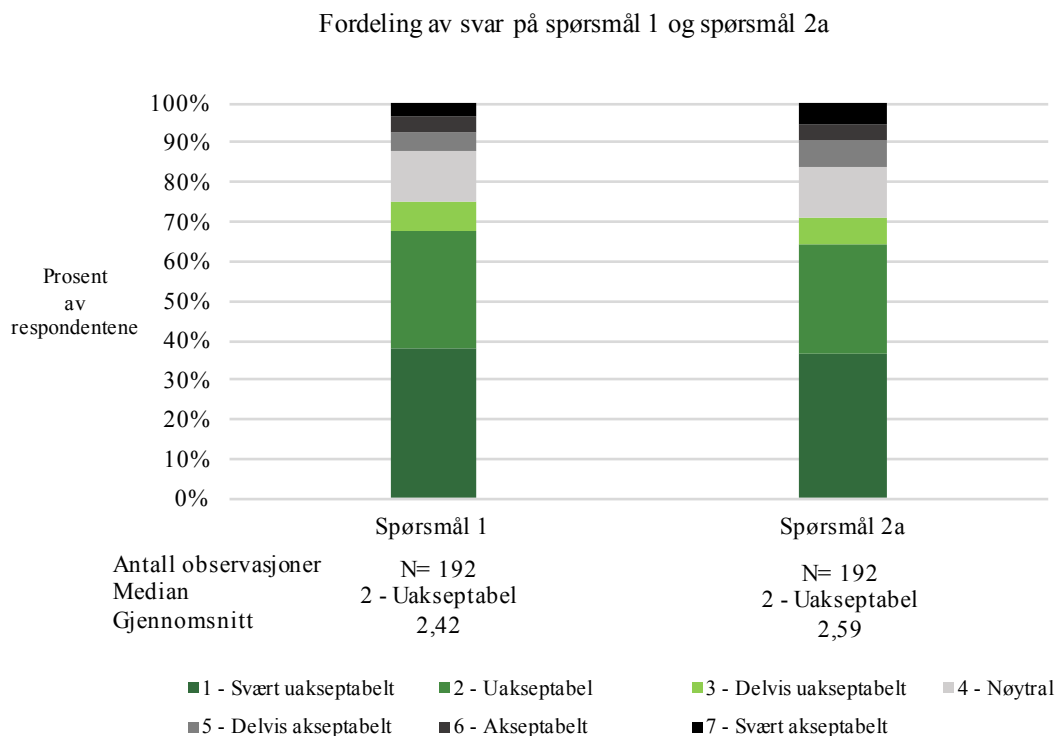
7.3 Analyse av etterlevelse blant Airbnb-verter

7.3.1 Analyse av holdninger til etterlevelse

I dette delkapittelet analyser vi holdning til etterlevelse av skatteplikt blant den norske befolkningen. Ettersom holdninger påvirker atferd, forventer vi at dette kan gi en indikasjon på om det er sannsynlig at det er lav etterlevelse blant privatpersoner på Airbnb. Først analyserer vi om holdning til å ikke rapportere uspesifisert selvrapportert er forskjellig fra holdning til å ikke rapportere Airbnb-inntekt, og følgelig hva dette indikerer om etterlevelse blant Airbnb-verter. Deretter vurderer vi om typiske trekk ved Airbnb-aktivitet påvirker holdning til etterlevelse blant Airbnb-verter, og dermed om slike trekk påvirker etterlevelse blant Airbnb-verter. Videre undersøker vi om kjennskap til delingsøkonomien påvirker holdning til etterlevelse, og om vi ut ifra dette kan si noe om etterlevelse blant Airbnb-verter. I analysene som gjennomføres brukes datagrunnlaget fra spørreundersøkelsen vi utførte i forbindelse med utredningen.

7.3.1.1 Er holdning til etterlevelse ulik for uspesifisert selvrapportert inntekt og Airbnb-inntekt?

Den første analysen vi gjennomfører, er å undersøke om etterlevelse virker å være forskjellig for uspesifisert inntekt som må selvrapporteres og Airbnb-inntekt som må selvrapporteres. Dette gjør vi ved å analysere om holdning til underrapportering av de ulike typene selvrapportert inntekt er forskjellig. For å undersøke dette sammenligner vi svarene fra spørsmål 1 og spørsmål 2a, ettersom det kun er kilden til skattepliktig inntekt som endres for disse spørsmålene. Før vi utfører denne analysen fjernes data for svarene registrert som “vet ikke” på spørsmål 1 og som “vet ikke” på spørsmål 2a. I figur 14 nedenfor vises beskrivende statistikk for spørsmål 1 og 2a. For begge spørsmålene er medianen til svaralternativene “uakseptabelt”, altså alternativ to. Det kan imidlertid observeres at gjennomsnittssvaret til respondentene er noe høyere for spørsmål 2a enn spørsmål 1. Videre kan det observeres at andelen respondenter som svarte de ulike svaralternativene skiller seg i liten grad for de to spørsmålene. For spørsmål 2a svarte imidlertid respondentene i større grad høyere svaralternativer. Hvorvidt denne forskjellen i svar for de to spørsmålene er signifikant testes i en statistisk test.

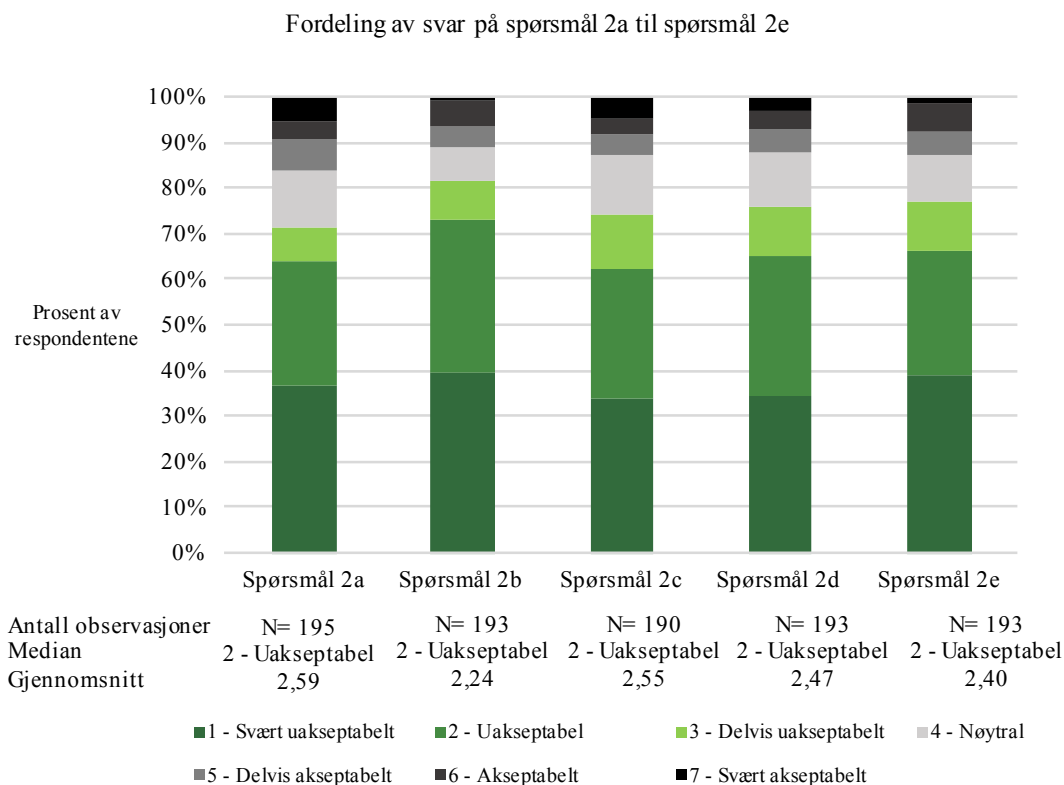
Figur 14: Beskrivende statistikk for spørsmål 1 og 2a

Vi bruker Wilcoxon's tegntest for å sammenligne svarene på spørsmål 1 og 2a. Denne testen er hensiktsmessig å bruke fordi det er parrede observasjoner som sammenlignes. Nullhypotesen for testen er at kilden til den skattepliktige inntekten ikke har noen påvirkning på svarene til respondentene. P-verdien for testen er 0,5418, og dermed kan ikke nullhypotesen forkastes på et 10% signifikansnivå. Testen gir dermed ikke grunnlag for å si at respondentenes aksept for underrapportering av inntekt blir påvirket av at inntekten er opptjent via Airbnb. Fra dette virker ikke kilden til inntekt å påvirke etterlevelse. Dette resultatet virker rimelig på bakgrunn av den beskrivende statistikken, ettersom medianen var lik for begge spørsmålene, og det var minimale forskjeller i gjennomsnittssvaret og andelen svar i ulike svaralternativer for de to spørsmålene. Det er likevel mulig at det egentlig er forskjeller mellom svarene, men at dette ikke plukkes opp av testen ettersom den er basert på et begrenset datasett. Vi mener at en grunn til at testen ikke blir signifikant kan være at respondentene ikke nødvendigvis er Airbnb-verter selv, og dermed ikke har kjennskap til Airbnb.

7.3.1.2 Påvirker typiske trekk ved Airbnb-aktivitet holdning til etterlevelse?

Den neste analysen vi gjennomfører er å undersøke om fire typiske trekk ved Airbnb-aktivitet påvirker etterlevelse. For å gjøre dette undersøker vi om holdning til etterlevelse påvirkes av de typiske trekkene. Vi undersøker dette ved å sammenligne svarene oppgitt på de forskjellige variantene av spørsmål to. Det første testen vi utfører for å undersøke om trekkene har påvirkning, er å teste for om størrelsen på inntekt har påvirkning på holdning til etterlevelse. Dette reflekteres ved forskjellene i svar på spørsmål 2a og spørsmål 2b, ettersom det i spørsmål 2a ble det oppgitt en typisk Airbnb-inntekt på 30.000 kroner, mens det i spørsmål 2b ble det oppgitt en inntekt som avviker fra typisk Airbnb-inntekt. Den andre undersøkelsen vi utfører tester om en oppfatning om at Airbnb-aktivitet medfører ressursutnyttelse påvirker holdning til etterlevelse. Dette trekket undersøkes ved å sammenligne svarene oppgitt på spørsmål 2a og spørsmål 2c, ettersom den eneste forskjellen mellom disse spørsmålene var en setning om ressursutnyttelse i spørsmål 2c. Den tredje undersøkelsen vi utfører tester for om beskatning på hovedinntekt påvirker holdning til etterlevelse. Dette trekket undersøkes ved å sammenligne svarene oppgitt på spørsmål 2a og 2d, ettersom den eneste forskjellen mellom disse spørsmålene var en setning om at hovedinntekt ble beskattet. Den fjerde undersøkelsen vi utfører tester om kategorisering av Airbnb-aktivitet som hobby påvirker holdning til etterlevelse. Dette trekket undersøkes ved å sammenligne svarene oppgitt på spørsmål 2a og 2e, ettersom den eneste forskjellen mellom disse spørsmålene var en setning om at Airbnb-aktivitet anses som hobby i spørsmål 2e.

Før vi utfører analysen av typiske trekk ved Airbnb-aktivitet, fjernes data for svarene registrert som “vet ikke” på alle variantene av spørsmål to. Beskrivende statistikk for de fem variantene av spørsmål to illustreres i figur 15. Fra figuren kan det observeres at spredningen på de syv svaralternativene er relativt lik for de ulike variantene av spørsmål to. Spørsmål 2b skiller seg ut med høyest prosent respondenter i svaralternativ 1 og 2, som er alternativene som innebærer lavest grad av aksept. Medianen til svaralternativene for alle variantene av spørsmål to er svaralternativ to, “uakseptabelt”, som underbygger at svarene for de ulike variantene virker å være nokså like. Gjennomsnittet for svarene oppgitt er noe lavere for spørsmål 2b i forhold til de andre variantene av spørsmål to. For å undersøke om noen av svarene oppgitt for spørsmål 2b til spørsmål 2e er signifikant forskjellig fra svarene oppgitt for spørsmål 2a, gjennomfører vi en statistisk test for hver av sammenligningene.

Figur 15: Beskrivende statistikk for spørsmål 2a, spørsmål 2b, spørsmål 2c, spørsmål 2d og spørsmål 2e

WMW-testen benyttes for å undersøke om det er signifikant forskjell i svarene oppgitt for spørsmål 2a og spørsmål 2b. Denne testen er hensiktsmessig å bruke fordi det kun er to utvalg som sammenlignes. Nullhypotesen til testen er at størrelse på inntekt ikke har påvirkning på akseptgraden til respondentene. P-verdien er 0,0809, og nullhypotesen kan dermed forkastes på et 10% signifikansnivå. Vi har dermed grunnlag for å si at aksepten til respondentene som svarte på spørsmål 2a er signifikant forskjellig høyere enn aksepten til respondenter som svarte på spørsmål 2b. Dette indikerer at dersom det opptjenes små beløp fra Airbnb-utleie, kan Airbnb-verter være mer tilbøyelige til å rettferdiggjøre lav etterlevelse. Der er likevel viktig å påpeke at holdningene generelt sett reflekterer lav aksept for underrapportering. På bakgrunn av at holdning påvirker atferd indikerer funnet ovenfor at etterlevelse blant noen verter på Airbnb kan være lav når det opptjenes små beløp, noe som er typisk for privatpersoner på Airbnb.

Resultatet fra WMW-testen underbygges av uttalelsene til tre av Airbnb-vertene som ble intervjuet i forbindelse med utredningen. Intervjuobjektene mener at størrelse på inntekt har stor betydning for hvor akseptabelt det er å ikke rapportere inntekt til skattemyndighetene,

og at det blir mindre akseptabelt å ikke rapportere inntekt jo høyere inntekten er. En av studentene som ble intervjuet mener imidlertid at størrelsen på inntekten ikke har noe å si for om det er akseptabelt å ikke rapportere inntekt, fordi han mener alle har en moralsk plikt til å rapportere sin skattepliktige inntekt (Airbnb-verter, personlig kommunikasjon, 3.-17.november 2016).

For å undersøke om det er signifikant forskjell i svarene oppgitt for spørsmål 2a og de øvrige variantene av spørsmål to, brukes WMW-testen. Vi finner ikke statistisk signifikans i noen av disse testene, og vi har derfor ikke grunnlag for å si at oppfatning om ressursutnyttelse, beskatning av hovedinntekt og kategorisering av Airbnb-aktivitet som hobby har påvirkning på holdning til etterlevelse. Det indikerer dermed at disse trekkene ikke påvirker etterlevelse blant Airbnb-verter. Det bør påpekes at det likevel er mulig at disse trekkene egentlig påvirker holdning til etterlevelse, men at det ikke plukkes opp i denne statistiske testen. Dette kan blant annet være grunnet i at undersøkelsen ikke ble sendt direkte til Airbnb-verter og at respondentene i undersøkelsen ikke nødvendigvis har kjennskap til Airbnb.

Resultatene fra de øvrige WMW-testene kan drøftes ved å trekke på informasjon fra intervjuene av de fire Airbnb-vertene. Når det gjelder ressursutnyttelse påpekte tre av Airbnb-vertene at Airbnb-utleie fører til god ressursutnyttelse, men at det ikke rettferdiggjør underrapportering av inntekt. En av de fulltidsansatte mener på den andre siden at ressursutnyttelse bidrar til samfunnet, og at det dermed rettferdiggjør å ikke rapportere inntekt. Intervjuobjektene kommenterer også at de ville rapportert sin tilleggsinntekt fra Airbnb selv om de allerede har betalt skatt på hovedinntekten sin. De to fulltidsansatte peker likevel på at det kan rettferdiggjøres å ikke betale skatt på tilleggsinntekt fra Airbnb når hovedinntekten allerede er beskattet dersom tilleggsinntekten er lav. Ingen av intervjuobjektene anser Airbnb-aktivitet som en hobby, men de mener at verter som anser Airbnb-utleie som en hobby må betale skatt (Airbnb-verter, personlig kommunikasjon, 3.-17.november 2016). Fra intervjuene virker resultatene fra de øvrige WMW-testene å være nokså rimelige. Likevel oppfatter vi fra intervjuene at trekkene ressursutnyttelse og tilleggsinntekt kan ha påvirkning på etterlevelse i visse tilfeller. Det kan være at disse trekkene ikke plukkes opp i testene fordi respondentene ikke har nok kjennskap til typiske trekk ved Airbnb.

Funnene fra de statistiske testene vises i tabell 8 nedenfor. Hovedfunnet fra testen er at privatpersoners holdning til etterlevelse av skattepliktig Airbnb-inntekt blir påvirket av inntektens størrelse. Vi finner i analysen at det ikke er signifikant forskjell i holdningen til etterlevelse av skatteplikt for uspesifisert selvrapportert inntekt og Airbnb-inntekt. Vi finner heller ikke at holdning til etterlevelse blir påvirket av ressursutnyttelse, beskatning av hovedinntekt og kategorisering av Airbnb-aktivitet som hobby hadde signifikant påvirkning på holdning til etterlevelse av skatteplikt.

	Wilcoxon's tegntest 1 vs. 2a	WMW 2a vs 2b	WMW 2a vs 2c	WMW 2a vs 2c	WMW 2a vs 2e
P-verdi	0,5418	0,0809	0,9034	0,9671	0,3473

Tabell 8: P-verdier fra de statistiske testene utført

Ettersom etterlevelse av skatteplikt på Airbnb-inntekt blir påvirket av størrelsen på inntekten, er det rimelig å tro at dette vil gjelde for andre typer selvrapportert inntekt også. En type selvrapportert inntekt er inntekt opptjent av selvstendig næringsdrivende. I 2015 var den gjennomsnittlige inntekten for selvstendig næringsdrivende i Norge omtrent 250.000 kroner (Melby & Brovold, 2016). En annen type selvrapportert inntekt er inntekt fra kommersiell boligutleie, som både inkluderer Airbnb-utleie og all annen boligutleie utført av privatpersoner. Basert på tall for innrapporterte leieinntekter mottatt fra Skatteetaten, var gjennomsnittlig inntekt for kommersiell boligutleie i Oslo kommune, Akershus kommune og Hordaland kommune omtrent 100.000 kroner i 2015. Ettersom Airbnb-inntekt normalt er i underkant av 30.000 kroner, vil næringsdrivendes selvrapporterte inntekt og inntekt fra kommersiell boligutleie som oftest være av høyere størrelsesorden enn Airbnb-inntekt. Dette antyder at det er lavere etterlevelse av skatteplikt for inntekt opptjent fra Airbnb enn andre typer selvrapportert inntekt, og at driveren for dette er størrelsen på skattepliktig inntekt.

7.3.1.3 Påvirker kjennskap til delingsøkonomien etterlevelse av skatteplikt for Airbnb-inntekt?

Den neste analysen vi gjennomfører er å se om kjennskap til delingsøkonomien påvirker etterlevelse. Dette gjør vi ved å bruke det demografiske datagrunnlaget i spørreundersøkelsen til å undersøke om kjennskap til delingsøkonomien påvirker holdning til etterlevelse. Vi undersøker påvirkning på holdning til etterlevelse både for spørsmål 2a og spørsmål 2b. Dette er relevant ettersom vi tidligere i analysen, ved en sammenligning av

disse spørsmålene, fant at størrelse på inntekt hadde signifikant påvirkning på holdning til etterlevelse. Ved å undersøke begge spørsmålene kan vi dermed både vurdere om kjennskap til delingsøkonomien påvirker holdninger isolert sett, og om kombinasjonen av størrelsen på inntekt og kjennskap til delingsøkonomien påvirker holdning til etterlevelse. For å måle kjennskap til delingsøkonomien ved bruk av den demografiske informasjonen, benytter vi alder og urbanisering som parametere. Vi utelukker kjønn, utdanning og arbeidsstatus som parametere for kjennskap til delingsøkonomien ettersom disse demografiske trekkene er jevnt fordelt blant personer som bruker delingsplattformer (Leins, 2015). Vi mener at alder måler kjennskap til delingsøkonomien fordi yngre personer er mer eksponert for ny teknologi enn eldre personer, og det er derfor mer sannsynlig at yngre personer kjenner til digitale delingsplattformer som Airbnb. Vi mener at urbanisering måler kjennskap til delingsøkonomien fordi personer fra mer urbane områder er mer direkte eksponert til delingsaktivitet som foregår på delingsplattformer og fordi nettverkseffekter gjør at informasjon om slik aktivitet spres i større grad.

Før vi utfører analysen av demografisk informasjon, fjernes data for svarene registrert som “vet ikke” for spørsmål 2a og spørsmål 2b. Vi fjerner ikke den demografiske informasjonen registrert som “Vet ikke” eller “Ikke oppgitt” ettersom resten av informasjonen og svar registrert for de aktuelle respondentene anses å være av nytteverdi. De demografiske kategoriene, samt medhørende median og gjennomsnitt av besvarelsene for de respektive kategoriene, vises i tabell 9 nedenfor. Det kan observeres fra tabellen at de fleste median- og gjennomsnittsbesvarelsene ligger i overkant av to, altså “uaksetpabelt”. For spørsmål 2a ser vi at yngre personer har høyere gjennomsnittssvar enn eldre. For spørsmål 2b virker ikke dette å være en trend. Når det gjelder urbanisering, skiller Oslo seg klart ut med høyest gjennomsnittssvar for spørsmål 2a. For spørsmål 2b er det interessant å observere at Oslo har lavest gjennomsnittssvar sammenlignet med de andre kategoriene for urbanisering. De fleste gruppene har et lavere gjennomsnittssvar for spørsmål 2b enn for spørsmål 2a, som er naturlig ettersom vi i tidligere analyser fant signifikant lavere gjennomsnittssvar for spørsmål 2b. Noen grupper har imidlertid betydelig høyere gjennomsnittssvar for spørsmål 2b. Disse gruppene består av respondenter fra Nord-Norge og Sørlandet, samt respondenter som er ansatt i eget firma. Gruppene med respondenter fra disse kategoriene består av få respondenter, som medfører at gjennomsnittsvaret kan være preget av ekstreme observasjoner.

Variabler	Spørsmål 2a			Spørsmål 2b			
	Median	Gj. snitt	Antall observasjoner	Median	Gj. snitt	Antall observasjoner	
Kjønn	Mann	2	2,67	84	2	2,29	98
	Kvinne	2	2,55	111	2	2,18	95
Aldersgruppe år	18-29	2	2,93	42	2	2,09	33
	30-39	2	2,83	23	2	2,23	22
	40-49	2	2,36	39	2	2,65	40
	50 og over	2	2,50	91	2	2,11	98
Urbanisering	Oslo	2	3,17	23	1	1,70	23
	By > 50.000 innbyggere	2	2,52	48	1,5	2,11	44
	By [5.000, 50.000] innbyggere	2	2,76	58	2	2,27	67
	Tettsted og bygd	2	2,22	64	2	2,49	59
	Ikke oppgitt	2	3,00	28	-	-	-
Landsdel	Østlandet	2	2,68	100	2	2,03	97
	Midt-Norge	2	3,00	28	2	2,30	33
	Vestlandet	2	2,21	39	1	1,90	31
	Nord-Norge	2	2,81	16	2,5	3,38	16
	Sørlandet	2	2,00	12	2	2,81	16
Utdanning	Grunnskole og vgs.	2	3,00	66	2	2,47	74
	Høyere utdanning	2	2,33	124	2	2,12	112
	Annet	4	4,00	5	1	1,57	7
Bruttoinntekt i tusen kroner	0 - 400	2	2,77	39	2	2,24	37
	401 - 800	2	2,32	53	2	2,29	68
	801+	2	2,63	60	2	2,35	48
	Vet/vil ikke	2	2,74	43	2	1,98	40
Arbeidsstatus	Fulltid	2	2,63	84	2	2,21	77
	Student	2	3,05	22	1	1,95	19
	Deltid	2	2,72	18	2	2,71	21
	Eget firma	1,5	1,50	2	2	3,27	11
	Ikke i arbeid	2	2,87	23	1	1,67	21
	Pensjonert	2	2,20	46	2	2,18	44
Størrelse husstand	1	2	2,47	45	2	2,25	51
	2	2	2,77	78	2	2,04	85
	3 eller flere	2	2,51	71	2	2,54	56
	Ikke oppgitt	2	2,00	1	1	1,00	1
Ant. barn under 18 år	Ingen	2	2,65	146	2	2,10	146
	1 eller flere	1,5	2,40	48	2	2,64	47
	Ikke oppgitt	5	5,00	1	-	-	-
Totalt for alle respondentene		2	2,60	195	2	2,23	193

Tabell 9: Beskrivende statistikk for spørsmål 2a og 2b fordelt på demografiske kategorier

Vi undersøker om respondentenes kjennskap til delingsøkonomien påvirker holdning til etterlevelse av Airbnb-inntekten oppgitt i spørsmål 2a ved å utføre ordinal logistisk regresjon. Denne typen regresjonsanalyse er hensiktsmessig ettersom den avhengige variabelen er målt ved svaralternativene i undersøkelsen, som er oppgitt på en skala fra én til syv. Vi utfører først to separate regresjonsanalyser for forklaringsvariablene “Aldersgruppe” og “Urbanisering” ettersom vi mener at hver av disse måler kjennskap til delingsøkonomien. Vi legger deretter til de øvrige demografiske variablene som kontrollvariabler, for å se om påvirkningen til forklaringsvariablene endrer seg. Både forklaringsvariabler og kontrollvariabler opprettes som dummyvariabler, og sammenlignes med den demografiske kategorien som defineres som basegruppe for hver demografisk variabel.

Resultatene fra regresjonene for spørsmål 2a vises i tabell 10 nedenfor. Regresjon 1, utført med kun aldersgrupper som forklaringsvariabler, er ikke statistisk signifikant på et 10% signifikansnivå. Dermed har ikke alder signifikant påvirkning på svarene på spørsmål 2a. Regresjon 2 er imidlertid signifikant og modellens forklaringskraft er 1,57%. Dette indikerer at urbanisering forklarer noe av variasjonen i svarene på spørsmål 2a, men at mye av variasjonen ikke forklares i modellen. Regresjon 3 og 4 er begge resultater fra regresjonene utført med kontrollvariabler, men koeffisientene oppgis i ulikt format. Regresjonen er signifikant og forklaringskraften er 5,79%. For regresjonene som er signifikante tester vi for antagelsen om at koeffisientene i regresjonen har lik påvirkning på svaralternativene én til syv for den avhengige variabelen. På et 10% signifikansnivå forkastes ikke nullhypotesene om at antagelsen holder, og dermed kan vi anta at antagelsen holder for begge regresjonene. Resultatene fra disse testene vises i vedlegg 6 i appendiks. For regresjon 3/4 tester vi også for multikollinearitet, ettersom signifikante variabler kan påvirkes dersom noen av forklarings- eller kontrollvariabler i regresjonen er korrelert. Fra denne testen kan vi bekrefte at multikollinearitet ikke er et problem for regresjonen. Resultatene fra testen vises i vedlegg 7 i appendiks.

VARIABLER	(1) Koeffisient	(2) Koeffisient	(3) Koeffisient	(4) Oddsrate
Dummyvariabler for Kjønn (basegruppe: Mann)				
Kvinne			-0.0298 (0.296)	0.971 (0.288)
Dummyvariabler for Aldersgruppe (basegruppe: Alder 18 – 29)				
Alder 30 – 39	-0.292 (0.499)		0.175 (0.591)	1.192 (0.704)
Alder 40 – 49	-0.435 (0.398)		0.0151 (0.499)	1.015 (0.507)
Alder 50 og over	-0.368 (0.338)		-0.122 (0.531)	0.885 (0.470)
Dummyvariabler for Urbanisering (basegruppe: Oslo)				
By > 50.000 innbyggere		-0.557 (0.475)	-0.546 (0.573)	0.579 (0.332)
By [5.000, 50.000] innbyggere		-0.215 (0.455)	-0.0414 (0.516)	0.959 (0.495)
Tettsted og bygd		-0.875* (0.458)	-0.931* (0.534)	0.394* (0.211)
Ikke oppgitt urbanisering		2.204 (1.392)	2.887* (1.672)	17.95* (30.01)
Dummyvariabler for Landsdel (basegruppe: Østlandet)				
Midt-Norge			0.439 (0.440)	1.550 (0.683)
Vestlandet			-0.585 (0.393)	0.557 (0.219)
Nord-Norge			-0.143 (0.587)	0.867 (0.509)
Sørlandet			-0.376 (0.588)	0.687 (0.404)
Dummyvariabler for Utdanning (basegruppe: Grunnskole og vgs.)				
Høyere utdanning			-0.795** (0.331)	0.452** (0.149)
Utdanning - annet			1.045 (0.856)	2.844 (2.434)
Dummyvariabler for Bruttoinntekt i tusen kroner (basegruppe: 0 – 400)				
Bruttoinntekt i tusen kroner: 401 – 800			-0.429 (0.450)	0.651 (0.293)
Bruttoinntekt i tusen kroner: 801 +			0.232 (0.568)	1.261 (0.716)
Bruttoinntekt i tusen kroner: vet/vil ikke			0.214 (0.492)	1.239 (0.610)
Dummyvariabler for Arbeidsstatus (basegruppe: Fulltid)				
Student			0.361 (0.599)	1.435 (0.859)
Deltid			-0.291 (0.567)	0.748 (0.424)
Eget firma			-1.323 (1.375)	0.266 (0.366)
Ikke i arbeid			-0.377 (0.536)	0.686 (0.367)
Pensjonert			-0.160 (0.468)	0.852 (0.399)
Dummyvariabler for Husstandsstørrelse (basegruppe: 1 person)				
2 personer i husstand			-0.0115 (0.404)	0.989 (0.400)
3 eller flere personer i husstand			-1.006* (0.588)	0.366* (0.215)
Ikke oppgitt antall personer i husstand			0.117 (1.695)	1.124 (1.905)
Dummyvariabler for Antall barn under 18 år (basegruppe: Ingen)				
1 eller flere barn under 18 år			-0.00682 (0.502)	0.993 (0.499)
Ikke oppgitt antall barn under 18 år			2.463 (1.603)	11.75 (18.83)
Antall observasjoner	195	195	195	195
P-verdi	0,6854	0,0390	0.0897	0.0897
Forklaringskraft (Psuedo R ²)	0,0023	0,0157	0.0579	0.0579

Standardavvik i parentes
 *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

Tabell 10: Resultater fra regresjonsanalyse for spørsmål 2a

Vi analyserer ikke koeffisientene i regresjon 1 ettersom denne regresjonen ikke er statistisk signifikant. Ved å analysere fortegnet til koeffisienten til den signifikante forklaringsvariabelen i regresjon 2, finner vi om forklaringsvariabelen fører til høyere eller lavere svar på den avhengige variabelen. Ettersom koeffisienten til forklaringsvariabelen “Tettsted og bygd” er signifikant og har et negativt fortegn, innebærer det at personer fra tettsteder har oppgitt signifikant lavere svar på spørsmål 2a enn personer fra Oslo. Når vi kontrollerer for øvrige demografiske variabler i regresjon 3, finner vi at forklaringsvariabelen “Aldersgruppe” ikke er signifikant, men at “Tettsted og bygd” forblir signifikant. Dette indikerer at funnet om at forklaringsvariabelen “Tettsted og bygd” har påvirkning, er robust. Følgelig har personer fra tettsteder signifikant lavere aksept for underrapportering av skattepliktig Airbnb-inntekt enn personer fra Oslo. Dette funnet virker rimelig, ettersom vi observerte at gjennomsnittsvaret fra respondenter fra Oslo skilte seg ut i den beskrivende statistikken presentert tidligere. Videre har kontrollvariabelen “Høyere utdanning” en signifikant koeffisient med negativt fortegn, som innebærer at personer med høyere utdanning har oppgitt lavere svar på spørsmål 2a enn personer med videregående utdanning. Ettersom multikollinearitet ikke er et problem i regresjonen, forventer vi at dette funnet ikke skyldes samvariasjon med den signifikante forklaringsvariabelen “Tettsted og bygd”. Dette funnet indikerer derfor at det er en forklaringsvariabel som ikke er inkludert i modellen, som er korrelert med både kontrollvariabelen “Høyere utdanning” og med holdning til aksept for underrapportering av inntekt. En slik forklaringsvariabel kan for eksempel være at personer med høyere utdanning typisk har en større interesse for, og innsikt i, skattesystemet. Koeffisienten til kontrollvariabelen “3 personer eller flere i husstand”, har også en signifikant koeffisient med negativt fortegn, og denne gruppen har dermed oppgitt lavere svar på spørsmål 2a enn personer som bor alene. På lik linje med kontrollvariabelen “Høyere utdanning”, indikerer dette at det er en forklaringsvariabel som ikke er inkludert i modellen som er korrelert med antall personer i husstand og med holdning til aksept for underrapportering av inntekt.

I regresjon 4 i tabell 10 er forklaringsvariablenes og kontrollvariablenes medhørende oddsratert presentert. Fra oddsratene kan vi tolke hvor mye signifikante forklaringsvariabler og kontrollvariabler påvirker oddsen for at respondenters svar er svaralternativ syv, “svært akseptabelt”. Oddsen for at personer fra tettsteder svarer “svært akseptabelt” er 0,39 ganger oddsen for at en person fra Oslo svarer “svært akseptabelt”. Oddsen for at personer med høyere utdanning svarer “svært akseptabelt” er 0,45 ganger oddsen for at en person med

lavere utdanning svarer “svært akseptabelt”. For husstandsstørrelse er oddsen 0,37 ganger høyere for personer med tre eller flere personer i husstanden sin, sammenlignet med husstander som består av én person. Ettersom oddsraten er lavest for “3 eller flere personer i husstand”, betyr det at oddsen for at disse personene havner i svaralternativ “svært akseptabelt” blir mest redusert sammenlignet med de andre signifikante uavhengige variablene. “Tettsted og bygd” og “Høyere utdanning” har marginalt lavere påvirkning. Likevel virker alle variablene å ha betydelig påvirkning ettersom oddsen for å havne i det øverste svaralternativet blir mer enn halvert, sammenlignet med de respektive basegruppene.

Hovedfunnet fra ordinal logistisk regresjon for spørsmål 2a er at urbanisering har påvirkning på holdning til underrapportering av Airbnb-inntekt. Vi finner at personer fra Oslo har høyere aksept for underrapportering av skattepliktig Airbnb-inntekt enn personer fra tettsteder. Ettersom vi mener at høy urbanisering indikerer høy grad av kjennskap til delingsøkonomien, indikerer resultatet at personer med kjennskap til delingsøkonomien har relativt sett mer aksept for underrapportering av Airbnb-inntekt. Samtidig virker ikke alder å ha påvirkning, noe som indikerer at kjennskap til delingsøkonomien ikke har påvirkning på holdning til etterlevelse. Om kjennskap til delingsøkonomien har påvirkning på holdninger avhenger dermed av om alder eller urbanisering måler kjennskap til delingsøkonomien best. Dersom urbanisering gir best indikasjon på kjennskap til delingsøkonomien kan det forventes at Airbnb-verter har noe høyere aksept for underrapportering ettersom disse har god kjennskap til delingsøkonomien. I så fall kan det forventes at noen Airbnb-verter praktiserer lav etterlevelse av skatteplikt, ettersom deres atferd påvirkes av holdninger.

Vi utfører også en ordinal logistisk regresjon for spørsmål 2b, slik at resultater fra regresjonen av spørsmål 2a kan sammenlignes med regresjonen av spørsmål 2b. Resultatene fra regresjonene for spørsmål 2b vises i tabell 11 nedenfor. Regresjon 1, utført med kun aldersgrupper som forklaringsvariabler, slår ikke ut som statistisk signifikant. Dermed har ikke alder signifikant påvirkning på svarene på spørsmål 2b. Regresjon 2 er imidlertid signifikant og modellens forklaringskraft er 0,93%. Dette indikerer at urbanisering forklarer noe av variasjonen i svarene på spørsmål 2b, men at mye av variasjonen ikke forklares i modellen. Regresjon 3 og 4 er begge resultater fra regresjonen utført med kontrollvariabler, men koeffisientene oppgis i ulikt format. Regresjonen er signifikant og forklaringskraften er 6,61%. For de to signifikante regresjonene tester vi for antagelsen om at koeffisientene i regresjonen har lik påvirkning på svaralternativene én til syv for den avhengige variabelen.

Resultatene fra disse testen vises i vedlegg 6 i appendiks. På et 10% signifikansnivå forkastes ikke nullhypotesen om at antagelsen holder for regresjon 2, og dermed kan vi anta at antagelsen holder. For regresjon 3/4 forkastes nullhypotesen på et 10% signifikansnivå, med den forkastes ikke på et 5% signifikansnivå. Det er derfor mer usikkerhet knyttet til om antagelsen holder for regresjon 3/4. Implikasjonen som følger ved å feilaktig beholde en nullhypotese om at antagelsen holder i dette tilfellet, er at noen signifikante variabler ikke nødvendigvis har signifikant påvirkning på alle svaralternativene. I regresjonen er vi mer interessert i å tolke forklaringsvariabler enn kontrollvariabler. Ettersom antagelsen holder i regresjon 2, og dermed for den signifikante forklaringsvariabelen, forventer vi ikke at antagelsen medfører et problem for tolkning av regresjon 3/4. Dermed anser vi ikke usikkerheten knyttet til antagelsen som et problem. For regresjon 3/4 tester vi også for multikollinearitet, ettersom signifikante variabler kan påvirkes dersom noen av forklarings- eller kontrollvariablene i regresjonen er korrelert. Fra denne testen kan vi bekrefte at multikollinearitet ikke er et problem for regresjonen. Resultatene fra testen vises i vedlegg 7 i appendiks.

VARIABLER	(1) Koeffisient	(2) Koeffisient	(3) Koeffisient	(4) Oddsrate
Dummyvariabler for Kjønn (basegruppe: Mann)				
Kvinne			0.250 (0.302)	1.284 (0.388)
Dummyvariabler for Aldersgruppe (basegruppe: Alder 18 – 29)				
Alder 30 – 39	0.0949 (0.494)		-0.0176 (0.686)	0.983 (0.674)
Alder 40 – 49	0.461 (0.429)		0.00714 (0.608)	1.007 (0.613)
Alder 50 og over	-0.0690 (0.364)		-0.641 (0.570)	0.527 (0.300)
Dummyvariabler for Urbanisering (basegruppe: Oslo)				
By > 50.000 innbyggere		0.383 (0.486)	0.160 (0.588)	1.173 (0.689)
By [5.000, 50.000] innbyggere		0.839* (0.446)	0.487 (0.502)	1.628 (0.817)
Tettsted og bygd		0.869* (0.460)	0.787 (0.542)	2.197 (1.191)
Dummyvariabler for Landsdel (basegruppe: Østlandet)				
Midt-Norge			0.0492 (0.424)	1.050 (0.445)
Vestlandet			-0.229 (0.462)	0.796 (0.368)
Nord-Norge			1.426** (0.554)	4.162** (2.306)
Sørlandet			0.695 (0.533)	2.004 (1.068)
Dummyvariabler for Utdanning (basegruppe: grunnskole og vgs.)				
Høyere utdanning			-0.438 (0.302)	0.645 (0.195)
Utdanning - annet			-0.662 (0.843)	0.516 (0.435)
Dummyvariabler for Bruttoinntekt i tusen kroner (basegruppe: 0 – 400)				
Bruttoinntekt i tusen kroner 401 – 800			0.229 (0.446)	1.257 (0.561)
Bruttoinntekt i tusen kroner 801 +			-0.00881 (0.551)	0.991 (0.547)
Bruttoinntekt i tusen kroner vet/vil ikke			0.0157 (0.489)	1.016 (0.496)
Dummyvariabler for Arbeidsstatus (basegruppe: Fulltid)				
Student			-0.556 (0.737)	0.573 (0.423)
Deltid			0.773 (0.522)	2.166 (1.131)
Eget firma			1.314** (0.669)	3.723** (2.489)
Ikke i arbeid			-0.696 (0.535)	0.498 (0.266)
Pensjonert			0.512 (0.478)	1.668 (0.797)
Dummyvariabler for Husstandsstørrelse (basegruppe: 1 person)				
2 personer i husstand			-0.205 (0.382)	0.814 (0.311)
3 eller flere personer i husstand			-0.210 (0.623)	0.811 (0.505)
Ikke oppgitt antall personer i husstand			-13.48 (568.0)	1.40e-06 (0.000793)
Dummyvariabler for Antall barn under 18 år (basegruppe: Ingen)				
1 eller flere barn under 18 år			0.510 (0.560)	1.666 (0.933)
Antall observasjoner	193	193	193	193
P-verdi	0,4977	0,1507	0.0489	0.0489
Forklaringskraft (Psuedo R ²)	0,0042	0,0093	0.0661	0.0661

Standardavvik i parentes
 *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

Tabell 11: Resultater fra regresjonsanalyse for spørsmål 2b

Vi analyserer ikke koeffisientene i regresjon 1 ettersom denne regresjonen ikke er statistisk signifikant. Ved å analysere fortegnet til koeffisienten til forklaringsvariabelen “By [5.000, 50.000] innbyggere” og fortegnet til forklaringsvariabelen “Tettsted og bygd” finner vi at personer fra mindre byer og tettsteder har oppgitt signifikant høyere svar på spørsmål 2b enn personer fra Oslo. Når vi kontrollerer for demografiske kontrollvariabler i regresjon 3, finner vi at forklaringsvariablene “By [5.000, 50.000] innbyggere” og “Tettsted og bygd” ikke lenger er signifikante, og dermed anses ikke disse funnene som robuste. I regresjon 3 er heller ikke forklaringsvariablene for aldersgrupper statistisk signifikante. Ettersom verken urbanisering eller alder har signifikant påvirkning på svaret i 2b, virker ikke kjennskap til delingsøkonomien å ha påvirkning på holdning til underrapportering av Airbnb-inntekt når inntekten er høyere enn en typisk Airbnb-inntekt. Ved å analysere koeffisientene til signifikante kontrollvariablene finner vi at kontrollvariabelen “Nord-Norge” medfører signifikant høyere svar på spørsmål 2b enn personer fra Østlandet ettersom koeffisienten er positiv. Dette indikerer at det er en forklaringsvariabel som ikke er inkludert i modellen som er korrelert med kontrollvariabelen “Nord-Norge” og med holdning til aksept for underrapportering av inntekt. En slik forklaringsvariabel kan for eksempel være knyttet til at personer fra Nord-Norge er underlagt spesielle skatteletter (Finansdepartementet, 2016), som kanskje har påvirkning på deres holdninger. Ut ifra den beskrivende statistikken presentert tidligere, virker resultatet rimelig, ettersom gjennomsnittssvaret til respondenter fra Nord-Norge skilte seg ut som høyt. Det bør merkes at det er få observasjoner i denne kategorien, som medfører at svarene kan være preget av ekstremverdier. Videre har kontrollvariabelen “Eget firma” signifikant høyere svar på spørsmål 2b enn fulltidsansatte. På lik linje med kontrollvariabelen “Nord-Norge”, indikerer denne signifikante kontrollvariabelen at en forklaringsvariabel som ikke er inkludert i modellen, er korrelert med personer som jobber i eget firma og med holdning til aksept for underrapportering av Airbnb-inntekt. En slik forklaringsvariabel kan for eksempel at personer som er ansatt i sitt eget firma er vant til å selvrapportere inntekt, og følgelig har større forståelse for insentivene for å ikke rapportere skattepliktig inntekt. Funnet av at personer som er ansatt i eget firma har signifikant høyere svar virker rimelig ut fra den beskrivende statistikken, der gjennomsnittssvaret for respondenter som er ansatt i eget firma skilte seg ut som høyt. Det var imidlertid få respondenter i denne kategorien også, noe som kan medføre at svarene er preget av ekstremverdier.

I regresjon 4 i tabell 11 er forklarings- og kontrollvariablenes oddsratert presentert. Fra en tolkning av de signifikante kontrollvariablenes medhørende oddsratert, kan det observeres at oddsen for at en som bor i Nord-Norge svarer “svært akseptabelt” er 4,16 ganger oddsen til en som bor på Østlandet. Det kan også observeres at oddsen for at personer som jobber i eget firma svarer “svært akseptabelt”, er 3,72 ganger oddsen til personer som er fulltidsansatte. Ettersom oddsraten er høyest for Nord-Norge, betyr det at oddsen for at disse personene havner i svaralternativ “svært akseptabelt” øker mer enn for de som er ansatt i eget firma. Begge kontrollvariablene anses også å ha betydelig påvirkning ettersom oddsen mer enn tredobles i begge tilfeller.

Tidligere i analysen avdekket vi at svarene oppgitt på spørsmål 2a og 2b, og følgelig aksept for underrapportering, er signifikant lavere for spørsmål 2b enn for spørsmål 2a. En sammenligning av resultatene fra ordinal logistisk regresjon for spørsmål 2a og 2b, som presenteres i tabell 12 nedenfor, viser at forklaringsvariabelen alder ikke hadde påvirkning i noen av regresjonene, men at høyere grad av urbanisering medførte høyere svar på spørsmål 2a. Dette tolker vi som at kjennskap til delingsøkonomien kan ha påvirkning på holdninger til etterlevelse av Airbnb-inntekt, dersom urbanisering er en god indikator på kjennskap til delingsøkonomien. I så fall vil kombinasjonen av kjennskap til delingsøkonomien og at inntekten som underrapporteres er i lik størrelsesorden som typisk Airbnb-inntekt, medføre at personer har høyere aksept for underrapportering. Dette er et viktig funn ettersom det kan forventes at Airbnb-verter har god kjennskap til delingsøkonomien og at de tjener typisk Airbnb-inntekt, og dermed kan det være at disse har noe høyere aksept for underrapportering. I så fall vil det kunne medføre at noen Airbnb-verter, på grunn av dårlige holdninger, ikke etterlever sin skatteplikt. Gjennom undersøkelsen finner vi imidlertid ikke entydige indikasjoner på om kjennskap til delingsøkonomien påvirker etterlevelse og dermed om etterlevelse er lav blant Airbnb-verter. Det bør også merkes at resultatene fra undersøkelsen viser generelt sett lav aksept for underrapportering, noe som indikerer høy skattemoral i Norge. Vi ser også at det er mange faktorer som påvirker holdning til etterlevelse som ikke er inkludert i vår modell. Dette tolker vi fra at det er lav forklaringskraft i regresjonene, og at noen forklaringsvariabler er signifikante.

Variabler	Spørsmål 2a		Spørsmål 2b	
	Koeffisient	Oddsrate	Koeffisient	Oddsrate
Urbanisering (basegruppe: Oslo)				
Tettsted og bygd	-0,93*	0,39	0,78	2,20
Landsdel (basegruppe: Østlandet)				
Nord-Norge	-1,43	0,87	1,43***	4,16
Utdanning (basegruppe: Grunnskole og vgs.)				
Høyere utdanning	-0,79**	0,45	-0,44	0,65
Arbeidsstatus (basegruppe: Fulltid)				
Eget firma	-1,32	0,27	1,31**	3,72
Størrelse husstand (basegruppe: 1 person)				
3 eller flere	-1,00*	0,37	-0,21	0,81
Antall observasjoner	195		193	
P-verdi	0,0897		0,0489	
Forklaringskraft (Psuedo R ²)	0,0579		0,0661	

*** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

Tabell 12: Sammenligning av signifikante koeffisienter fra ordinal logistisk regresjon for spørsmål 2a og spørsmål 2b

Fra vår kvantitative analyse av holdning til etterlevelse av skatteplikt på Airbnb-inntekt, finner vi at de fleste personer virker å ha lav aksept for å ikke rapportere inn skattepliktig inntekt fra Airbnb. Vi fant ingen signifikante forskjeller i aksept for underrapportering av Airbnb-inntekt og for underrapportering av uspesifisert selvrapportert inntekt. Dette indikerer høy etterlevelse for Airbnb-inntekt, i likhet med annen selvrapportert inntekt. Dermed forventer vi i utgangspunktet at Airbnb-verter etterlever sin skatteplikt. Når vi undersøker om typiske trekk ved Airbnb-aktivitet påvirker holdning til etterlevelse, finner vi at aksept for underrapportering blir påvirket av hvor stor inntekten som underrapporteres er. Dette funnet indikerer at etterlevelse er lavere når det er lavere skattepliktig beløp som opptjenes. Ettersom det ofte opptjenes lav inntekt på Airbnb, kan det derfor være at noen Airbnb-verter rettferdiggjør underrapportering. Ved å analysere demografiske trekk, finner vi indikasjoner på at kjennskap til delingsøkonomien påvirker holdning til etterlevelse ettersom høyere urbanisering medfører høyere aksept for underrapportering av typisk Airbnb-inntekt. Fra parameteren alder virker dog ikke kjennskap til delingsøkonomien å ha effekt på aksept for unndragelse, og dermed er påvirkningen av kjennskap til delingsøkonomien usikker. Ut ifra en totalvurdering av holdning til etterlevelse, virker det i hovedsak å være sannsynlig at de fleste Airbnb-verter etterlever sin skatteplikt.

7.3.2 Analyse av teoretiske perspektiver på motivasjon for etterlevelse

7.3.2.1 Nyttmaksimerende perspektiv på etterlevelse

I dette delkapittelet drøfter vi indikasjoner på etterlevelse blant Airbnb-verter basert på faktorer som, i følge nyttmaksimerende etterlevelsesteori, motiverer etterlevelse av skatteplikt. Faktorene som vi drøfter i analysen er straff ved oppdagelse av underrapportering, oppfattet oppdagelsessannsynlighet og skattemyndigheters kontrollmuligheter.

I ligningsloven §§ 10-2 til 10-5 (1980) står det at straffen for å underrapportere skattepliktig inntekt er en tilleggsskatt på 30% av pliktig skatt. Dersom skattyter har utført grovt uaktsom unndragelse, vil vedkommende bli ilagt en skjerpet tilleggsskatt på 15% eller 30% ved siden av tilleggsskatten (Lignl., 1980, § 10-5). Hvis Airbnb-verter unnlater å rapportere skattepliktig inntekt til skattemyndighetene, og blir oppdaget for det, betyr det derfor i praksis at de må beskatte inntekten sin med den ordinære skattesatsen på 25%, samt at de må betale en tilleggsskatt på minst 30% av sin pliktige skatt. På bakgrunn av dette anser vi straffen som ilegges ved underrapportering av Airbnb-inntekt å være høy. Ifølge teori tilsier høy straff at skattyter etterlever i større grad, og følgelig indikerer analyse av denne faktoren at skattepliktige Airbnb-verter er motivert til å etterleve sin skatteplikt.

Oppfattet oppdagelsessannsynlighet avhenger av om inntekt må selvrapporeres til skattemyndigheter og om inntekten er tilleggsinntekt. Airbnb-verter må selv rapportere utleieinntekten sin til Skatteetaten hvis inntekten er skattepliktig, noe som medfører høy oppdagelsessannsynlighet. Airbnb-inntekt er som oftest tilleggsinntekt som opptjenes ved siden av hovedinntekt fra arbeidsgiver. Dette underbygges blant annet av at typiske Airbnb-verter tjener i overkant av 20.000 kroner og leier ut i relativt lite omfang per år. Det påpekes også av Airbnb-vertene vi intervjuet i forbindelse med utredningen at deres Airbnb-inntekt er tilleggsinntekt de tjener ved siden av sin faste arbeidsplass (Airbnb-verter, personlig kommunikasjon, 3.-17.november 2016). Ettersom privatpersoners utleieinntekter fra Airbnb som oftest er tilleggsinntekt, er oppdagelsessannsynligheten for underrapportering av slik inntekt lav. Ettersom det er lav oppfattet oppdagelsessannsynlighet for underrapportering av Airbnb-inntekt medfører denne faktoren, basert på teori, lav motivasjon til å etterleve skatteplikt blant Airbnb-verter.

Skattemyndighetenes kontrollmuligheter innebærer de mulighetene skattemyndighetene har til å utføre effektive kontroller for å avskrekke skattyter fra å underrapportere inntekt. Det finnes ingen tilgjengelig informasjon om hvorvidt Skatteetaten utfører kontroller av Airbnb-verters selvangivelser og i så fall hvilke kontrollmekanismer som benyttes. Skattedirektør Hans Christian Holte uttrykker at det foreligger gode muligheter for å spore og få kontroll over transaksjoner i delingsøkonomien, og dermed transaksjoner via Airbnb, ettersom delingsøkonomien er heldigital. Det avhenger imidlertid av om delingsselskapene er villige til å åpne sine transaksjonsregistre og gi Skatteetaten tilgang til disse (Tobiassen, 2016a). Dermed mener vi, per dags dato, at kontrollmulighetene for direkte sporing av digitale transaksjoner i delingsøkonomien er begrensede.

Ettersom Airbnb overfører inntekt til verter i Norge, fra Irland, er en annen kontrollmulighet for Skatteetaten å ta i bruk Toll- og avgiftsdirektoratet (TAD) sitt valutaregister. TAD inneholder informasjon om alle grensekryssende monetære transaksjoner. Innsyn i dette registeret medfører at Skatteetaten i teorien kan få oversikt over hvem som mottar inntekt fra utleie på Airbnb i Norge. Dersom Skatteetaten får innsyn i hvem som mottar inntekt fra utleie på Airbnb, vil de lettere kunne utføre relevante stikkprøver og kontroller av selvangivelser. Airbnb overfører imidlertid inntekt fra Irland til norske verter via norske betalingsagenter. Dermed registreres det ikke i valutaregisteret hvem i Norge som mottar betaling fra Airbnb (Thornes & Thuve, 2015). Følgelig vil Skatteetaten ikke dra fordel av å benytte valutaregisteret til kontrollformål.

En annen kontrollmulighet for Skatteetaten er å spore Airbnbs nettside. Ved å spore Airbnbs nettside er det mulig å lage en oversikt over verters årlige inntekt og koordinater som viser omtrent hvor utleieenheterne på Airbnb er lokalisert. Gjennom sporing kan skattemyndighetene dermed få mulighet til å utføre kontroller på spesifikke privatpersoner som tjener skattepliktig inntekt fra Airbnb. Ved slik sporing er ikke verters etternavn eller adresse synlig ettersom dette ikke er tilgjengelig på nettsidene til Airbnb før en reservasjon er bekreftet. Ettersom skattemyndighetene ikke direkte får koblet navn til koordinatene de sporer, vil resultatene fra slik sporing være usikker. I tillegg krever sporing av nettsider ressurser. Vi anser derfor sporing av Airbnbs nettside å være en uhensiktsmessig kontrollmulighet.

Skatteetatens begrensede kontrollmuligheter for inntekt opptjent på Airbnb indikerer at selvangivelsene til Airbnb-verter i liten grad kontrolleres. Ifølge teori vil utførelse av kontroller ha positiv påvirkning på etterlevelse av skatteplikt i fremtiden. Ettersom det ikke utføres kontroller av Airbnb-verters selvangivelser i stor grad, mener vi at manglende kontroller gir en indikasjon på at det er lav motivasjon blant Airbnb-verter til å etterleve sin skatteplikt.

Vår analyse av motivasjon for etterlevelse fra det nyttemaksimerende perspektivet på etterlevelse av skatteplikt viser at faktorene påvirker etterlevelse ulikt. Straff virker å drive høy etterlevelse ettersom det er høy straff ved oppdagelse av underrapportering av Airbnb-inntekt. Oppfattet oppdagelsessannsynlighet virker imidlertid å drive lav etterlevelse, ettersom oppdagelsessannsynligheten for underrapportering av skattepliktig Airbnb-inntekt er lav. Skatteetatens begrensede kontrollmuligheter virker å drive lav etterlevelse, ettersom det er begrensede muligheter for å kontrollere Airbnb-verter. Vi forventer at lav oppdagelsessannsynlighet og begrensede kontrollmuligheter til sammen har større negativ påvirkning på etterlevelse enn den positive påvirkningen som høy straff indikerer.

7.3.2.2 Atferdsøkonomisk perspektiv på etterlevelse

I dette delkapittelet drøfter vi indikasjoner på etterlevelse blant Airbnb-verter basert på faktorer som, i følge atferdsøkonomisk etterlevelsesteori, motiverer etterlevelse av skatteplikt. Faktorene som diskuteres i analysen er sosiale normer, privatpersoners forhold til institusjoner og skattemoralen blant privatpersoner i Norge.

Sosiale normer innebærer at skattytere påvirkes av sin oppfattelse av om andre skattytere betaler skatt. Dette oppfattelsen kan blant annet dannes fra offentlige kilder som eksempelvis avisartikler. I flere artikler fremstilles delingsøkonomien, og følgelig også Airbnb, som en kilde til skatteunndragelse. Slike artikler kan danne et inntrykk blant Airbnb-verter om at andre verter på Airbnb ikke etterlever sin skatteplikt. Dette underbygges av at en av Airbnb-vertene som ble intervjuet fortalte at hennes inntrykk av Airbnb-verters manglende betaling av skatt ble formet av negative medieoppslag (Airbnb-verter, personlig kommunikasjon, 3.-17.november 2016). I avisartikler påpekes det også at delingsselskaper fra utlandet ikke betaler skatt i Norge (Yousefi, 2015). Ettersom selskaper i delingsøkonomien ikke betaler skatt, kan det forsterke oppfattelsen om at privatpersoner i delingsøkonomien heller ikke

betaler skatt. Denne mekanismen bekreftes fra en av Airbnb-vertene som ble intervjuet, som forklarer at medias fremstilling av at selskapet Airbnb ikke betaler skatt i Norge har påvirket hennes oppfatning om at Airbnb-verter ikke betaler skatt (Airbnb-verter, personlig kommunikasjon, 3.-17.november 2016). Fra offentlige kilder virker det som at Airbnb-verter oppfatter at andre verter ikke betaler sin pliktige skatt.

En annen kilde som kan danne inntrykk av sosiale normer er personlige kilder. Slike kilder stammer fra personlige interaksjoner, og det er dermed utfordrende å vurdere om Airbnb-verter generelt har inntrykk av at andre verter betaler sin pliktige skatt. Det kan imidlertid refereres til intervjuene vi utførte med Airbnb-verter for å vurdere hva slags inntrykk noen Airbnb-verter har fra personlige kilder. Vertene uttalte at de tror at de fleste andre Airbnb-verter ikke betaler sin pliktige skatt. Flere av vertene mente dette fordi de selv har observert bekjente ta valg i situasjoner med lignende moralske dilemma. En av vertene som ble intervjuet nevnte også at hun tror at de fleste privatpersoner ikke forstår at de er skattepliktige for Airbnb-inntekten, ettersom de ikke blir assistert av en tredjepart som de ellers er vant til (Airbnb-verter, personlig kommunikasjon, 3.-17.november 2016). Selv om det er vanskelig å få en oversikt over hva alle verter på Airbnb tror om andre verters etterlevelse, indikerer intervjuene at Airbnb-verter tviler på andre verters etterlevelse.

Fra en vurdering av offentlige og personlige kilder virker det som at Airbnb-verter har inntrykk av at andre verter ikke betaler skatt. Vi anser dermed manglende betaling av skatt til en viss lav grad å være en sosial norm i delingsøkonomien. Ifølge teori fra det atferdsøkonomiske perspektivet vil en sosial norm om manglende betaling av skatt føre til at andre privatpersoner bli mindre motivert til å etterleve sin skatteplikt. Vi anser dermed sosiale normer å være en faktor som driver lav etterlevelse blant Airbnb-verter.

Privatpersoners forhold til relevante institusjoner kan anses å omfatte både tillit til institusjoner og oppfatning av skattesystemets legitimitet. Gjennom *Den europeiske samfunnsundersøkelsen* kom det frem at nordmenn har høy tillit til ulike politiske institusjoner sammenlignet med andre europeere (Kleven, 2016), noe som indikerer at det er høy tillit blant Airbnb-verter. Når det gjelder nordmenns oppfatning av skattesystemet, rangeres Skatteetaten høyt på både omdømme og tillit. Det underbygges blant annet av at

Skatteetaten mottok Ipsos omdømmepris³ i 2015, og ble rangert som den tredje mest tillitsverdige offentlige institusjonen i Norge i 2016 (Helgesen, u.d.; Trigger, 2016). Airbnb-vertene som ble intervjuet uttrykte også tillitt til at Skatteetaten samler inn og fordeler skatteproveny i tråd med bestemmelser (Airbnb-verter, personlig kommunikasjon, 3.-17.november 2016). Følgelig oppfatter vi at nordmenn har høy tillit til institusjoner i Norge.

For å anslå om skattesystemet oppfattes legitimt, vurderes det om det er misnøye knyttet til skattesystemet. Norge er et demokrati med sterk politisk legitimitet (Stortinget, 2015). Etersom regjeringen står bak utviklingen av skattesystemet, kan det norske skattesystemet også anses som legitimt. Det vil naturlig nok være misnøye knyttet til skattesystemet blant noen personer, men ettersom regjeringen velges av den norske befolkningen, anser vi skattesystemet som legitimt. Legitimitet kan også vurderes ut ifra om det er støtte blant folkemeningen. Etersom det ikke er store sosiale opptøyer eller protester mot skattesystemet eller regjeringen som helhet, anser vi skattesystemet å være legitimt, også fra et ikke-rettslig perspektiv. Det norske skattesystemet oppfattes også av intervjuobjektene som rettferdig og legitimt (Airbnb-verter, personlig kommunikasjon, 3.-17.november 2016). En vurdering av skattesystemets legitimitet tyder ikke på misnøye blant privatpersoner i Norge, og dermed heller ikke blant Airbnb-verter.

Basert på Airbnb-verters tillit til institusjoner og skattesystemets legitimitet, virker samspillet mellom Airbnb-verter i Norge og institusjoner å være godt. Ifølge teori vil et godt forhold mellom institusjoner og privatpersoner føre til høy etterlevelse av skatteplikt. Etersom dette er situasjonen i Norge, og dermed for norske Airbnb-verter, mener vi at samspillet med institusjoner driver høy etterlevelse av skatteplikt blant Airbnb-verter.

Skattemoral innebærer hvor indre motivert skattyter er til å betale sin skatt. Skattemoralen i Norge er generelt sett høy (Gundersen, Hjemdal, Tenden, & Tybring-Gjedde, 2012). Vi tror ikke at skattemoral skiller seg for Airbnb-verter og resten av Norge. Dette kan blant annet understøttes av at de fire Airbnb-vertene som ble intervjuet, ettersom de alle uttalte at det er moralsk riktig å betale sin pliktige skatt. For eksempel påpekte en av studentene at han betaler skatt på Airbnb-inntekter fordi han mener at det er moralsk riktig å bidra til

³ Ipsos er et selskap som utfører markedsundersøkelser i alle bransjer og som samler inn data til ulike formål (Ipsos, u.d.). Ipsos omdømmepris deles ut til en norsk bedrift, etat eller organisasjon som nordmenn over lang tid har et godt totalinntrykk av (Helgesen, u.d.)

fellesgodene han selv benytter seg av (Airbnb-verter, personlig kommunikasjon, 3.-17.november 2016). På bakgrunn av teori fører høy skattemoral til høy etterlevelse. Følgelig forventer vi, basert på høy skattemoral i Norge, at Airbnb-verter er motivert til å etterleve sin skatteplikt.

Vår analyse av motivasjon for etterlevelse fra atferdsøkonomisk etterlevelsesteori, virker noen faktorer å indikere at Airbnb-verter etterlever sin skatteplikt, mens noen faktorer indikerer lav etterlevelse blant Airbnb-verter. Sosiale normer synes å ha negativ påvirkning på Airbnb-verters motivasjon til å etterleve, ettersom det virker å være en oppfattelse av manglende betaling av skatt blant Airbnb-verter. Samspillet mellom privatpersoner i Norge og institusjoner virker å drive høy etterlevelse ettersom forholdet mellom nordmenn og institusjoner er godt. Skattemoralen i Norge er høy, og indikerer følgelig høy etterlevelse ettersom blant Airbnb-verter. Fra det atferdsøkonomiske perspektivet indikerer. Vi forventer at godt samspill med institusjoner og høy skattemoral til sammen har større positiv påvirkning på etterlevelse enn den negative påvirkningen som sosiale normer medfører.

7.3.3 Analyse av forståelse av skatteregler og etterlevelse

Underrapportering av skattepliktig inntekt kan enten være et resultat av at skattyter bevisst underrapporter inntekt eller av at skattyter ikke forstår sin skatteplikt. Skattytere som ikke forstår sin skatteplikt kan dermed praktisere lav etterlevelse, selv om de egentlig ønsker å etterleve. Det er rimelig å tro at disse skattyterne forstår sin skatteplikt dersom skatteregler i seg selv er tydelige og dersom disse blir kommunisert på en hensiktsmessig måte. Vi evaluerer derfor i dette delkapittelet om tydeligheten av relevante skatteregler for Airbnb-utleie og kommunikasjonen av disse reglene, påvirker etterlevelse av skatteplikt blant Airbnb-verter.

Vi anser tydelige skatteregler å omfatte regler som gjør det enkelt for skattyter å forstå sin skatteplikt. Regelen for utleie av primærbolig er tydelig, ettersom det er satt klare grenser for når inntekt er skattepliktig. En av studentene som ble intervjuet bekrefter dette, ettersom hun fortalte at hun bevisst unngikk skatteplikt ved å generere utleieinntekt lavere enn skattepliktig grense (Airbnb-verter, personlig kommunikasjon, 3.-17.november 2016). Regelen for beskatning av inntekt generert fra utleie av sekundærbolig innebærer skatteplikt fra første inntektskrone, og er følgelig enkel og tydelig. For utleie av fritidsbolig er inntekt

skattepliktig fra første krone hvis eieren ikke benytter seg av fritidsboligen til eget bruk i rimelig omfang i løpet av inntektsåret. Dersom fritidsboligen blir benyttet til eget bruk er det satt en tydelig grense for skatteplikt og hvor mye av inntekten som skal beskattes. Det er imidlertid utydelig hva som utgjør bruk i rimelig omfang, noe som kan medføre at regelen oppfattes som noe utydelig. I forbindelse med utleie av alle typer bolig har skattyter rett på fradrag for relevante kostnader dersom de tjener skattepliktig inntekt. Denne regelen er tydelig presisert i skatteregelverket.

I Skatteetatens skjema for rapportering av utleieinntekter er det i all hovedsak tydelig hvordan rapportering av personlige skattepliktige inntekter fra Airbnb-utleie skal foregå. Et element i rapporteringsprosessen som kan være utydelig for Airbnb-verter, er hvordan de skal fylle ut informasjon om leieforhold dersom de er engasjert i flere enn tre leieforhold. Det er fordi skjemaet for rapportering av utleieinntekter kun inneholder tre felt som kan fylles inn. Airbnb-utleie innebærer vanligvis korttidsutleie til mange ulike gjester. Følgelig gjør begrensningen til tre felt det utydelig om Airbnb-verter skal oppgi "Airbnb" som leietaker eller oppgi navn på alle sine gjester.

Fra vår evaluering av skattereglene for utleieinntekter opptjent via Airbnb, virker reglene i hovedsak å være tydelige. Det er dog noen definisjoner og presiseringer som er utydelige, som eksempelvis hva som er "eget bruk" av fritidsbolig og hvordan detaljer fra Airbnb-utleie rapporteres i praksis. De mest typiske leieforholdene på Airbnb er underlagt skatteregler som er tydelige, ettersom det meste av inntekten fra utleie på Airbnb kommer fra utleie av primær- og sekundærboliger. På bakgrunn av at Airbnb-verter i hovedsak virker å være underlagt tydelige skatteregler forventer vi at de forstår sin skatteplikt, og at utydelige regler dermed ikke driver lav etterlevelse blant de Airbnb-verter.

Hensiktsmessig kommunikasjon av skatteregler avhenger både av måten informasjon kommuniseres på og hvor lett tilgjengelig informasjonen er. En måte informasjon kommuniseres på er via Skatteetatens nettsider, der de fleste relevante skattereglene for Airbnb-utleie blir godt kommunisert. Det er imidlertid noen regler for utleie av primærbolig som er utydelig kommunisert. Eksempelvis formidles det gjennom den første setningen for reglene om skattefritak for utleie av primærbolig at inntekt fra utleie er skattefri dersom det leies ut mindre enn halvparten av boligens utleieverdi. Senere kommer det frem at dette ikke gjelder i alle tilfeller. I tillegg er selve presentasjonen av regelen upresis. På nettsiden står

det: “Leier du ut hele eller mer enn halvparten av egen bolig for over 20.000 kroner i året er samtlige leieinntekter for hele året skattepliktige” (Skatteetaten, u.d.-c). Det er her utydelig om samtlige leieinntekter refererer til utleie av mer enn halvparten av boligen eller om det refererer til all utleie utført for den aktuelle boligen. Nederst på nettsiden vises det til et spesifikt eksempel som tydeliggjør denne regelen, men skattytere vil ikke nødvendigvis lese all informasjonen presentert på nettsiden. Denne regelen er dermed ikke tydelig formidlet på nettsidene. Dette underbygges også av at en av Airbnb-vertene som ble intervjuet uttalte at han ikke var klar over denne regelen, selv om han hadde besøkt Skatteetatens nettsider (Airbnb-verter, personlig kommunikasjon, 3.-17.november 2016). Et annet eksempel på lite hensiktsmessig kommunikasjon, er kommunikasjonen av regler for beskatning av sekundærbolig. Det er kun én av undersidene om skatteregler for utleieinntekter som eksplisitt formidler reglene for utleie av sekundærbolig, noe som kan skape forvirring. Dersom en Airbnb-vert ikke oppfatter at skattereglene for sekundærbolig skiller seg fra primærbolig, kan det føre til at verten feilaktig oppfatter skattefri grense for primærbolig å gjelde alle boliger som leies ut av privatpersoner.

Fremstillingen av regelen om at fradragrett kun gjelder for skattepliktig inntekt, mener vi er tydelig kommunisert på Skatteetatens nettsider. Likevel påpekes det av ett av intervjuobjektene som hadde besøkt Skatteetatens nettsider at han var usikker på om grunnlaget for skattefri inntekt gjaldt før eller etter fradrag (Airbnb-verter, personlig kommunikasjon, 3.-17.november 2016). Dersom andre Airbnb-verter har det samme inntrykket som verten som ble intervjuet, kan det medføre at de tror at de er fritatt fra beskatning selv om de ikke er det.

Skatteetatens kundeservice-avdeling er en annen kilde til informasjon om skatteregler. Gjennom samtaler med kundeservice-avdelingen får vi inntrykk av at relevante skatteregler for Airbnb-utleie generelt sett kommuniseres godt. I en av samtalene la vi imidlertid merke til at det ikke ble presisert at inntekt fra utleie av både enkeltrom og hel bolig er skattepliktig dersom hel bolig leies ut til over 20.000 kroner. Vi avdekket at denne regelen var utydelig formidlet på nettsidene, som kan medføre at Airbnb-verter kontakter kundeservice for å oppklare regelen. Ettersom Airbnb-verter ofte leier ut både enkeltrom og hel bolig, er spesielt viktig at denne opplysningen er tydelig. Det er fordi Airbnb-verter feilaktig kan tro at noe av Airbnb-inntekten ikke er skattepliktig.

Hvor lett tilgjengelig relevante skatteregler for Airbnb-utleie er, avhenger blant annet av hvor enkle de er å søke opp på Skatteetatens nettsider. Skatteetaten har en egen side med informasjon om hvordan delingstjenester beskattes, der det henvises videre til utdypende informasjon om utleie av bolig via delingsplattformer. I tillegg presiseres relevante skatteregler under en egen fane for skatt på utleie samt i en digital brosjyre på nettsiden. Ved et Google-søk kan det også bekreftes at media i stor grad formidler skatteregler for Airbnb-utleie. Ved å søke “skatt på Airbnb-utleie” i søkefeltet på Google, kommer det opp artikler fra VG, Finanssans, Dinside, Aftenposten og Dagbladet, som tar opp relevante skatteregler for Airbnb-utleie. I tillegg tilbyr Skatteetaten kundeservice per telefon og e-post, som muliggjør enkel tilgang på regler og svar på eventuelle spørsmål om disse. Fra en totalevaluering av hvor lett tilgjengelig relevante skatteregler for Airbnb-utleie er, virker det som at det er enkelt for Airbnb-verter å få tak i relevant informasjon.

Fra vår evaluering av kommunikasjon av skatteregler for utleieinntekter opptjent via Airbnb, virker reglene å være kommunisert med varierende kvalitet. De fleste skattereglene presenteres tydelig gjennom Skatteetatens nettsider og kundeservice-avdeling. Gjennom disse informasjonskanalene blir imidlertid noen viktige regler presentert på en måte som medfører at Airbnb-verter å misforstå sin skatteplikt. De relevante skattereglene er likevel lett tilgjengelig, både gjennom nettsidene til Skatteetaten, gjennom søk på internett og gjennom kundeservice. På bakgrunn av en totalvurdering av kommunikasjonen av skatteregler mener vi mangelfull kommunikasjon, til en viss grad, driver lav etterlevelse blant Airbnb-verter.

Fra vår analyse av forståelse av skatteplikt, virker de mest relevante skattereglene å være tydelige, men kommunikasjonen av disse er av varierende kvalitet. Dersom regler ikke blir tydelig kommunisert, kan det føre til at Airbnb-verter misforstår sin skatteplikt. Slike misforståelser kan føre til at Airbnb-verter ikke etterlever sin skatteplikt, selv om verten egentlig ønsker å etterleve. Etersom kommunikasjonen av noen relevante skatteregler er mangelfull, mener vi at utydelig kommunikasjon kan drive lav etterlevelse blant noen Airbnb-verter som egentlig ønsker å etterleve sin skatteplikt. Likevel mener vi, ut ifra tydelige skatteregler og stort sett tydelig kommunikasjon, at de fleste Airbnb-verter som ønsker å etterleve, forstår sin skatteplikt, og dermed etterlever sin skatteplikt.

7.3.4 Svakheter ved analysen

En svakhet ved analysen er at vi ikke har avdekket en eksakt etterlevelseshet for privatpersoner på Airbnb. Vi har ikke hatt muligheten til dette fordi privatpersoners etterlevelse ikke er noe som kan måles direkte. Vi har derimot avdekket indikasjoner på om etterlevelse av skatteplikt blant privatpersoner på Airbnb virker å være lav eller høy.

Det flere potensielle svakheter ved analysen av spørreundersøkelsen om holdninger. Et aspekt er muligheten for at respondentene i spørreundersøkelsen ikke svarte ærlig på spørsmålene de besvarte. Det er fordi respondenter som svarer på spørreundersøkelser med svaralternativer kan bli påvirket av beslutningsskjevheter. Respondenter kan for eksempel ønske å fremstille seg selv bedre eller unngå å svare ekstreme verdier (Biderman & Nguyen, 2011). Det er derfor mulig at respondentene i spørreundersøkelsen aksepterer underrapportering av inntekt i større grad enn det de oppga. Det er også mulig at respondentene registrerte demografisk informasjon om seg selv som ikke stemmer med deres virkelige demografiske karakteristikk.

En annen svakhet ved analysen av spørreundersøkelsen er fordelingen av respondentene. Fra den beskrivende statistikken for datagrunnlaget kan det observeres at halvparten av respondentene er over 50 år, og at halvparten bor i små byer eller tettsteder. Dette kan medføre at utvalget ikke nødvendigvis er representativt for den norske befolkning. Likevel er resten av datagrunnlaget jevnt fordelt på respondenter i ulike demografiske kategoriene, og vi forventer derfor at funnene fra undersøkelsen kan generaliseres til den norske befolkning.

Når det gjelder vår kvantitative analyse av holdninger, er det også verdt å nevne at det er usikkerhet knyttet til hva slags statistisk analysemetode som er hensiktsmessig å bruke når den avhengige variabelen er ordinal. Vi brukte ordinal logistisk regresjon i analysen ettersom ordinal logistisk regresjon er tilpasset analyse av ordinal data, og vil derfor gi resultater som er korrekte å tolke for ordinal data. En ulempe med bruk av denne metoden er at tolking av resultatene fra en slik analyse er komplisert. En alternativ metode ville vært å bruke lineær regresjon med minste kvadraters metode, som er en enklere metode å tolke. Resultater fra slik metode kan imidlertid være misvisende når den avhengige variabelen er ordinal. Ved å teste hva slags resultater en slik regresjon ville gitt, finner vi at konstantleddet for spørsmål 2a er urimelig høyt. Dette understøtter vårt valg av analysemetode. Resultatene fra minste

kvadraters metode kan likevel brukes til å redegjøre for robustheten til resultatene fra den ordinale logistiske regresjonen. I resultatene fra regresjonen med minste kvadraters metode finner vi at de samme uavhengige variablene er signifikante som i den ordinale logistiske regresjonen, og at de påvirker den avhengige variabelen i tilsvarende retning. Ut ifra dette virker resultatene fra den ordinale logistiske regresjonen å være robuste. Resultatene fra lineær regresjon med minste kvadraters metode vises i vedlegg 8 i appendiks.

En svakhet med de statistiske undersøkelsene vi utførte på det demografiske datagrunnlaget, er at forklaringsvariablene vi brukte for å undersøke påvirkningen av kjennskap til delingsøkonomien, ikke måler kjennskap til delingsøkonomien direkte. På aksept for underrapportering. Det medfører usikkerhet knyttet til om analysen faktisk reflekterer påvirkningen som kjennskap til delingsøkonomien har på holdning til etterlevelse. I tillegg bør det nevnes at statistisk signifikans i regresjonsanalysene kan komme av tilfeldig korrelasjon mellom uavhengige variabler og den avhengige variabelen. Dette betyr at høy urbanisering ikke nødvendigvis har en kausal effekt på aksept. Likevel mener vi at det er rimelig at urbanisering medfører en kausal effekt på aksept for underrapportering av Airbnb-inntekt, ettersom vi forventer at personer i Oslo har mer innsikt i Airbnb-inntekt.

Det er også noen potensielle svakheter knyttet til den kvalitative analysen gjennomført i dette kapittelet. Et av aspektene er at resultatet bygger på anvendelse av teori, og at kun et utvalg av relevante studier ble analysert. I vår kvalitative analyse er vi begrenset til å analysere med bakgrunn i teori, og vi kan dermed ikke påvise at våre funn samsvarer med det som utføres i praksis. Vi mener likevel at de fleste teoretiske faktorene som ble diskutert i analysen virker å gi gode indikasjoner på hva som påvirker etterlevelse blant Airbnb-verter i praksis. Vi oppfatter imidlertid at faktoren sosiale normer blant Airbnb-verter ikke nødvendigvis samsvarer med teori. Dette mener vi på bakgrunn av at alle Airbnb-vertene som ble intervjuet oppfattet en sosial norm om lav etterlevelse, men at kun én av de rettferdiggjorde underrapportering av Airbnb-inntekt. Dette strider med atferdsøkonomisk etterlevelsesteori, der det fremlegges at en oppfatning om at andre ikke betaler skatt fører til lav etterlevelse.

Videre kan intervjuene som vi utførte med Airbnb-verter anses som en potensiell svakhet. Ettersom kun fire verter ble intervjuet, er ikke svarene deres representative for Airbnb-verter generelt. Det ville vært fordelaktig med flere intervjuobjekter for å få et mer omfattende

datagrunnlag. Det var imidlertid vanskelig å få kontakt med verter direkte, ettersom verters fullstendige navn og kontaktinformasjon ikke blir oppgitt på nettsiden til Airbnb før en reservasjon blir bekreftet. Videre kan det stilles spørsmål ved om vertene som ble intervjuet svarte ærlig på spørsmålene som ble stilt. Det kan tenkes at vertene ikke ønsker å innrømme at de ikke rapporterer skattepliktig Airbnb-inntekt, eller at de oppfatter det som akseptabelt å ikke betale skatt. Det ble opplyst om at intervjuobjektene ville forbli anonyme i utredningen, og følgelig forventer vi at intervjuobjektene for det meste svarte ærlig på spørsmålene.

På bakgrunn av vår evaluering av potensielle svakheter virker ikke slutningene vi har tatt i analysen å være preget av store svakheter. Den største svakheten er den demografiske fordelingen av respondentene fra spørreundersøkelsen er noe ulik typiske Airbnb-verter. Basert på en totalvurdering av svakhetene ved analysen mener vi at det er rimelig å stå fast ved konklusjonene i våre analyser.

7.4 Generalisering til den norske delingsøkonomien

I dette delkapittelet diskuterer vi om det er sannsynlig at det er lav etterlevelse i hele den norske delingsøkonomien, basert på analysene av etterlevelse av skatteplikt blant Airbnb-verter. Vi diskuterer først om Airbnb-aktivitet og annen aktivitet i delingsøkonomien baserer seg på tilsvarende trekk, for å bedømme om funnene fra analysen av holdning til etterlevelse på Airbnb-inntekt også gjelder for privatpersoner som benytter seg av andre delingstjenester. Deretter diskuterer vi om informasjon om Airbnb-aktivitet benyttet i analysene av motivasjon for etterlevelse samsvarer med informasjon om aktivitet i delingsøkonomien generelt. Det gjør vi for å bedømme om funnene fra analysene av faktorene som påvirker motivasjon til å etterleve blant Airbnb-verter kan generaliseres til privatpersoner i delingsøkonomien. Til slutt vurderer vi om funnene fra analysen av forståelse av skatteplikt kan generaliseres ved å sammenligne formidlingen av relevante skatteregler.

Trekkene vi testet for i analysen av holdninger til etterlevelse på Airbnb-inntekt er at Airbnb-aktivitet genererer små beløp, at utleien fremmer ressursutnyttelse, beskatning av hovedinntekt, samt at Airbnb-utleie kategoriseres som hobby. Når det gjelder inntekt generert på andre delingsplattformer enn Airbnb tjener privatpersoner, i likhet med Airbnb-verter, i hovedsak små beløp. Videre bidrar aktivitet på andre delingsplattformer enn Airbnb også til ressursutnyttelse ved at ubenyttede biler eller gjenstander blir leid ut, eller ved at en

privatperson bruker sin underutnyttede arbeidskraft til å utføre småjobber. Det er også typisk for privatpersoner som tjener penger i delingsøkonomien å generere fulltidsinntekt som blir beskattet ved siden inntekten som opptjenes via delingsøkonomien. Videre kategoriseres aktivitet i delingsøkonomien generelt ofte som hobby, da all type deling kan medføre sosial interaksjon og aktiviteten ofte ikke utføres i stort omfang. Fra informasjonen ovenfor forventer vi at typiske trekk ved Airbnb-aktivitet gjelder for aktivitet i resten av delingsøkonomien. Gjennom Airbnb-undersøkelsen avdekket vi at de fleste Airbnb-verter virker å etterleve sin skatteplikt, men at noen verter virker å rettferdiggjøre underrapportering dersom det opptjenes små beløp. Ettersom trekkene for Airbnb-aktivitet og aktivitet i delingsøkonomien anses som like, generaliserer vi disse resultatene til å gjelde hele delingsøkonomien.

Faktorene vi undersøkte i analysen av nyttemaksimerende etterlevelseteori er straff, oppdagelsessansynlighet og manglende kontroller. Straff for skatteunndragelse, i form av tilleggsikk, er lik for privatpersoner på Airbnb og privatpersoner på andre delingsplattformer. Vi anser også oppdagelsessansynligheten for underrapportering i hele delingsøkonomien å være lik som for underrapportering av Airbnb-inntekt, ettersom inntekten som opptjenes i hele delingsøkonomien typisk er tilleggsinntekt og må selvrappeteres. Videre er Skatteetatens kontrollmuligheter begrensende for andre plattformer i delingsøkonomien, i likhet med Airbnb. Dette er fordi ingen av delingsselskapene er pliktig til å informere om transaksjonene til privatpersoner. I tillegg er det like ressurskrevende for Skatteetaten å spore aktivitet på de forskjellige delingsselskapenes nettsider ettersom personinformasjon på alle slike plattformer ikke blir tilgjengelig før en reservasjon er bekreftet. På bakgrunn av at informasjonen benyttet i analysen av nyttemaksimerende etterlevelseteori samsvarer for Airbnb og andre delingsplattformer, mener vi at resultater fra Airbnb-analysen kan generaliseres til å gjelde hele delingsøkonomien.

Faktorene vi undersøkte i analysen av det atferdsøkonomiske perspektivet på etterlevelse var sosiale normer, samspill med institusjoner og skattemoral. Det er rimelig å anta at den sosiale normen om lav etterlevelse gjelder for hele delingsøkonomien, ettersom avisartikler fremstiller skattebetaling som et problem i delingsøkonomien generelt, og ikke kun for Airbnb-verter. Det gode samspillet med institusjoner og generelt høy skattemoral gjelder for hele delingsøkonomien ettersom analysen av disse ble gjort ved å vurdere den norske

befolkningen generelt. På bakgrunn av at informasjonen benyttet i analysen av atferdsøkonomisk etterlevelsesteori samsvarer for Airbnb og andre delingsplattformer, mener vi at resultater fra Airbnb-analysen kan generaliseres til å gjelde hele delingsøkonomien.

I analysen av de Airbnb-vertene som ønsker å etterleve sin skatteplikt, undersøkte vi om det er rimelig å tro at de forstår sin skatteplikt ved å vurdere om relevante skatteregler for Airbnb-utleie er tydelige og om de er godt kommunisert. For privatpersoner som tjener inntekt på delingsplattformer er det, på lik måte som for Airbnb-verter, definert tydelige grenser for skattefritak. Vi anser kommunikasjon av de relevante skattereglene for privatpersoner i delingsøkonomien å i hovedsak være lik kommunikasjon av skatteregler for Airbnb-verter, ettersom det meste av kommunikasjonen av disse skattereglene utføres av Skatteetaten. På bakgrunn av drøftingen ovenfor mener vi at resultater fra Airbnb-analysen av forståelse av skatteplikt kan generaliseres til hele delingsøkonomien.

Basert på generaliseringen av resultatene fra Airbnb-analysen, konkluderer vi med at alle funnene fra Airbnb-analysene kan generaliseres til hele delingsøkonomien. Ut ifra analysen av holdninger, forventer vi at fleste privatpersoner i delingsøkonomien etterlever sin skatteplikt, men at noen privatpersoner kan rettferdiggjøre underrapportering dersom det opptjenes små beløp. På bakgrunn av analysen av nyttemaksimerende etterlevelsesteori, forventer vi at det er lav etterlevelse av skatteplikt blant privatpersoner i delingsøkonomien, ettersom lav oppdagelsessannsynlighet og begrensede kontroller påvirker etterlevelse mer enn straff ved unndragelse. Ut ifra analysen av etterlevelse fra et atferdsøkonomisk perspektiv, mener vi at de fleste privatpersoner i delingsøkonomien etterlever sin skatteplikt, ettersom godt samspill med institusjoner og høy skattemoral virker å påvirke etterlevelse mer enn destruktive sosiale normer. Gjennom analysen av forståelse av skatteplikt, mener vi at de fleste privatpersoner i delingsøkonomien som ønsker å etterleve sin skatteplikt, evner å gjøre dette, ettersom de relevante skattereglene er tydelige og som oftest godt kommunisert. Fra en totalvurdering av elementene som påvirker etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien, finner vi noen indikasjoner på at det er høy etterlevelse og noen indikasjoner på at det er lav etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien. Ut ifra en skjønnsmessig vurdering av påvirkningen til disse elementene, virker det sannsynlig at noen privatpersoner i delingsøkonomien etterlever sin skatteplikt, og at noen privatpersoner ikke etterlever sin skatteplikt.

7.5 Kapittelkonklusjon

I analysen fant vi noen indikasjoner på at det er høy etterlevelse blant Airbnb-verter. Dette fant vi blant annet fra en analyse av holdning til underrapportering av Airbnb-inntekt, der vi avdekket at det generelt sett er lav aksept for underrapportering. I tillegg fant vi indikasjoner på høy etterlevelse på bakgrunn av at det er høy straff for underrapportering, godt samspill med institusjoner, høy skattemoral og tydelige skatteregler. I analysen avdekket vi imidlertid at noen privatpersoner virker å avvike fra høy etterlevelse. Dette er blant annet fordi Airbnb-verters etterlevelse påvirkes negativt av at inntekten opptjent er liten, noe som er typisk for Airbnb-utleie. Fra våre analyser mener vi også at faktorene lav oppdagelsessannsynlighet, begrensede kontrollmulighet, sosiale normer og utydelig kommunikasjon har negativ påvirkning på Airbnb-verters etterlevelse av skatteplikt. Fra en totalvurdering av elementene som motiverer Airbnb-verter til å etterleve, er det sannsynlig at det er lav etterlevelse blant en betydelig andel Airbnb-verter i Norge.

I vår analyse av om funnene fra Airbnb-analysen kan generaliseres til den norske delingsøkonomien finner vi at typiske trekk ved Airbnb-aktivitet samsvarer med typiske trekk ved delingsøkonomien generelt. Videre avdekker vi at informasjonsgrunnlaget benyttet i analysene av motivasjon for etterlevelse, gjennomført på Airbnb-verter, også gjelder for privatpersoner i delingsøkonomien. I tillegg finner vi at alle relevante skatteregler for privatpersoner i delingsøkonomien formidles på relativt lik måte, og dermed at funn fra analysen av forståelse av skatteplikt blant Airbnb-verter kan generaliseres til privatpersoner i delingsøkonomien. På bakgrunn av dette, kan alle resultatene fra analysene av Airbnb-verter generaliseres til å gjelde privatpersoner i hele den norske delingsøkonomien. Basert på våre funn om hva som driver etterlevelse blant Airbnb-verter, forventer vi dermed at det er sannsynlig at det er lav etterlevelse blant en betydelig andel privatpersoner i den norske delingsøkonomien. Selv om funnet ikke er et konkret tall på sannsynlighet for lav etterlevelse, gir kombinasjonen av kvantitativ og kvalitativ analyse utført i dette kapitlet et helhetlig bilde på sannsynlighet for lav etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien.

8. Hvordan bør Skatteetaten håndtere risikoen knyttet til privatpersoner i delingsøkonomien?

I utredningens innledning påpeker vi at privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien er en risiko for norske skattemyndigheter hvis lav etterlevelse medfører betydelige konsekvenser og hvis det er høy sannsynlighet for lav etterlevelse. I dette kapitlet analyserer vi hvor alvorlig risiko privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien utgjør, og hvordan skattemyndighetene bør håndtere den risikoen. Analysen tar følgelig sikte på å besvare det tredje spørsmålet presentert i innledningen: *Basert på konsekvensen ved lav etterlevelse og om lav etterlevelse er sannsynlig, hvor stor risiko utgjør privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien, og hvordan bør Skatteetaten håndtere den risikoen?* Vi besvarer spørsmålet ved å trekke på funnene fra analysen av konsekvens ved lav etterlevelse og funnene fra analysen av sannsynlighet for lav etterlevelse. Først presenterer vi datagrunnlaget som benyttes i analysen og deretter fremgangsmåten for analysen som utføres. Videre presenteres selve analysen og en diskusjon av svakhetene ved analysen.

8.1 Datagrunnlag for analyse av risiko

Datagrunnlaget vi benytter i analysen er informasjonen brukt i analysene utført tidligere i utredningen, samt funnene fra disse analysene. I tillegg benyttes informasjon fra relevante avisartikler og rapporter til analysens diskusjon.

8.2 Fremgangsmåte for analyse av risiko

I gjennomførelsen av analysen i dette kapitlet tar vi i bruk kvalitative analysemetoder. For å besvare den første delen av spørsmålet vurderer vi hvor betydelig risikoen tilknyttet privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien er ved å anvende en risikoevalueringsmatrise utviklet av OECD. Det er mange måter å evaluere hvor stor risiko en gruppe skattytere utgjør, men vi mener at bruk av denne metoden er hensiktsmessig ettersom viktige overordnede elementer blir tatt hensyn til.

For å besvare den andre delen av spørsmålet analyserer vi sammenhengen mellom skattyters motivasjon til å etterleve og anbefalt etterlevelsestrategi ved å benytte en

etterlevelsmodell utviklet av OECD. Det finnes mange ulike tilnærminger til hvordan skattemyndigheter bør håndtere risiko knyttet til manglende etterlevelse, og modellen vi bruker dekker ikke nødvendigvis alle mulige håndteringsstrategier. Likevel mener vi mener at modellen dekker de viktigste overordnede håndteringsstrategiene. Videre drøfter vi forslag til hvilke tiltak som kan iverksettes for å håndtere etterlevelsrisiko basert på hvilke etterlevelsstrategier som anbefales.

8.3 Analyse av privatpersoner i delingsøkonomien og risikoen for Skatteetaten

Ved å anvende OECDs risikoevalueringsmatrise bedømmer vi om privatpersoner i delingsøkonomien utgjør en betydelig risiko for skattemyndigheter. Først rangerer vi konsekvens på OECDs risikoevalueringsmatrise basert på vår analyse av konsekvensen som utspiller seg dersom det er lav etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien. I analysen av konsekvens ved lav etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien konkluderte vi med at denne gruppen skattytere medfører en relativt liten negativ konsekvens for Skatteetaten dersom det er lav etterlevelse. Basert på dette plasserer vi denne gruppen skattytere i kategorien “liten konsekvens” i OECDs risikoevalueringsmatrise, som illustreres i figur 16 nedenfor. I analysen av sannsynlighet for lav etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien konkluderte vi med at en andel av denne gruppen skattytere etterlever sin skatteplikt, men at også en betydelig andel virker å ikke etterleve. Basert på dette, plasserer vi denne gruppen skattytere i kategorien “moderat sannsynlighet” i OECDs risikoevalueringsmatrise, som også illustreres i figuren nedenfor. Ut ifra kategoriseringen av konsekvens og sannsynlighet for privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien, kategoriserer vi risikoen som denne gruppen skattytere utgjør som “moderat” i OECDs risikoevalueringsmatrise, som også fremheves i figur 16.

Konsekvens					
Ekstrem	Høy	Høy	Alvorlig	Alvorlig	Alvorlig
Svært høy	Høy	Høy	Høy	Alvorlig	Alvorlig
Høy	Signifikant	Høy	Høy	Høy	Høy
Moderat	Moderat	Moderat	Signifikant	Signifikant	Signifikant
Liten	Lav	Lav	Moderat	Moderat	Signifikant
	Svært liten	Liten	Moderat	Høy	Svært høy
	Sannsynlighet				

Figur 16: Plassering av privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien i bearbeidet illustrasjon av OECDs risikoevalueringsmatrise

Vår plassering av privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien i risikoevalueringsmatrisen innebærer at etterlevelse i delingsøkonomien er en risiko som bør håndteres av Skatteetaten, men at risikoer som anses som mer alvorlig bør prioriteres foran denne. Følgelig bør Skatteetaten, dersom de har tilgjengelige ressurser, håndtere risikoen som privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien utgjør. Dersom Skatteetaten ikke håndterer risikoen, kan det ha negativ påvirkning på Skatteetatens mål om å sikre finansiering av den norske velferdsstaten. Det er blant annet fordi risikoen medfører at skatteproveny blir frarøvet dersom risikoen ikke blir håndtert. Det er også fordi den generelle oppfatningen av Skatteetatens legitimitet kan bli svekket dersom risikoen ikke blir håndtert, da lav etterlevelse av skatteplikt i delingsøkonomien kan ha negative ringvirkninger på etterlevelse av skatteplikt på andre områder. Slike ringvirkninger virker særlig aktuelle når det gjelder delingsøkonomien, ettersom vi i en av våre tidligere analyser avdekket at det er en sosial norm knyttet til å ikke betale skatt i delingsøkonomien.

Måten Skatteetaten bør håndtere risiko på avhenger av kildene til risikoen. Ettersom skattepliktig inntekt fra delingsøkonomien selvrappteres, vil privatpersoner selv ta et valg om å rapportere skattepliktig inntekt eller unnlate å rapportere inntekt, gitt de aksepterer risikoen for å bli tatt for underrapportering. Følgelig er privatpersoners motivasjon til å rapportere inntekt avgjørende for etterlevelse i delingsøkonomien. Kildene til risikoen

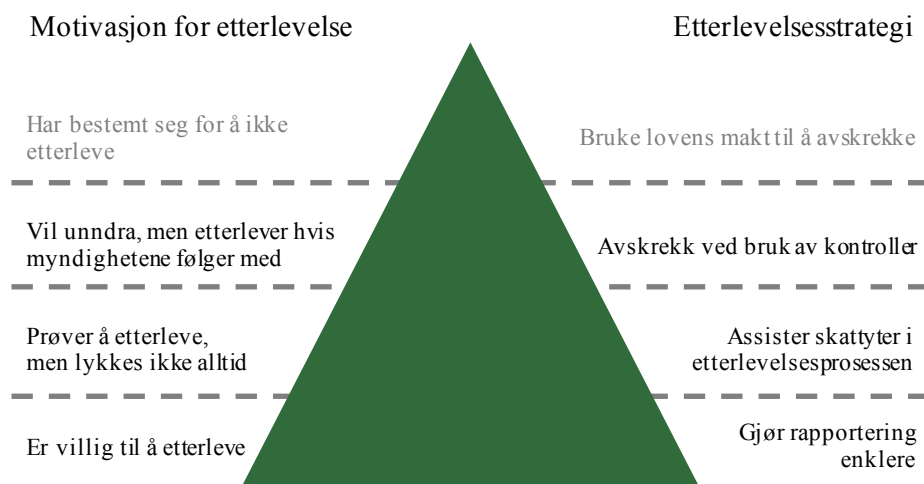
kartlegges derfor ved å kategorisere skattepliktige privatpersoner i delingsøkonomien basert på hvor motivert de virker til å betale skatt.

I analysen av etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien fant vi at en betydelig andel av privatpersoner i delingsøkonomien ønsker å etterleve sin skatteplikt. I tillegg fant vi i våre analyser at de fleste av de som ønsker å etterleve sin skatteplikt, forstår når de er skattepliktige. Vi anser denne gruppen med privatpersoner i delingsøkonomien å være motivert til å betale sin pliktige skatt.

Fra analysen av etterlevelse ble det også konkludert med at utydelig kommunikasjon av skatteregler kan føre til at privatpersoner i delingsøkonomien ikke forstår sin skatteplikt. Vi oppfatter at denne gruppen med privatpersoner i delingsøkonomien er motivert til å etterleve sin skatteplikt, men at gruppen ikke nødvendigvis forstår når de er skattepliktige.

I analysene våre avdekket vi også at privatpersoner i delingsøkonomien er mer tilbøyelig til å underrapportere skattepliktig inntekt dersom den opptjente inntekten er lav, noe som er typisk for inntekt opptjent delingsøkonomien. I tillegg avdekket vi at noen faktorer, basert på teori, påvirker etterlevelse blant noen privatpersoner i delingsøkonomien negativt. Disse faktorene omfatter lav oppdagelsessannsynlighet, manglende kontroller og sosiale normer. Vi anser denne gruppen med privatpersoner i delingsøkonomien å omfatte de som, i visse tilfeller, rettferdiggjør underrapportering av inntekt. Denne gruppen virker dermed ikke motivert til å etterleve sin skatteplikt, men de vil avstå fra underrapportering dersom de oppfatter at det er sannsynlig at de kan bli oppdaget.

Ut ifra kategoriseringen av skattepliktige privatpersoner i delingsøkonomien basert på motivasjon for etterlevelse, virker skattytere hovedsakelig å kunne plasseres i tre av de fire kategoriene i OECDs etterlevelsespyramide. Disse tre kategoriene er uthevet i en illustrasjon av OECDs etterlevelsespyramide i figur 17 nedenfor. Ut ifra våre analyser virker en betydelig andel av privatpersonene i delingsøkonomien å være i kategorien “Er villig til å etterleve”. Videre virker de privatpersonene i delingsøkonomien som ikke etterlever å være fordelt på kategoriene “Prøver å etterleve, men lykkes ikke alltid” og “Vil unndra, men etterlever hvis myndighetene følger med”.

Figur 17: Kategorisering av skattepliktige privatpersoner i delingsøkonomien i bearbejdet illustrasjon av OECDs etterlevelsespyramide

Fra modellen til OECD forstår vi at etterlevelsesstrategi for å håndtere etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien bør tilpasses hvilke av kategoriene for motivasjon som privatpersoner i delingsøkonomien plasseres i. Ettersom privatpersoner i delingsøkonomien ble plassert i tre av kategoriene for motivasjon, bør etterlevelsesstrategi tilpasses disse tre kategoriene. For gruppen plassert i kategorien “Er villig til å etterleve”, er hensiktsmessig strategi å forenkle prosesser for innrapportering av skatt. For gruppen plassert i kategorien “Prøver å etterleve, men lykkes ikke alltid”, er hensiktsmessig strategi å assistere skattytere med å etterleve. For gruppen plassert i kategorien “Vil unndra, men etterlever hvis myndighetene følger med” er hensiktsmessig strategi å avskrekke ved bruk av kontroller. Dersom målet til Skatteetaten er å tilpasse seg skattytere ved å legge til rette for deres ønsker, bør Skatteetaten legge mest ressurser i å forenkle prosesser for innrapportering av skatt. Dersom målet til Skatteetaten er å sikre at mest mulig skatteproveny blir samlet inn, bør Skatteetaten heller fokusere på å assistere skattytere med å etterleve eller avskrekke skattytere ved bruk av kontroller.

Den etterlevelsestrategien som går ut på å forenkle prosesser for innrapportering av inntekt fra delingsøkonomien, innebærer å finne enkle og effektive metoder å gjennomføre innrapportering av inntekt. Skattedirektør Hans Christian Holte har uttalt at skattemyndighetene arbeider med å forbedre slike løsninger for delingsøkonomien (Solem, 2016). Et tiltak for effektiv innrapportering ville vært å tilby skattytere et valg om automatisk rapportering av inntekter opptjent fra alle delingsplattformer. I Estland testes et

slikt tiltak, der privatpersoner som tilbyr persontransport gjennom Uber kan velge en innstilling i applikasjonen til Uber, som muliggjør automatisk rapportering av inntekten til skattemyndighetene. Dette medfører at inntekt opptjent i delingsøkonomien kan automatisk føres i skattyteres selvangivelser. Et slikt tiltak vil redusere innsatsen som kreves av privatpersoner i delingsøkonomien for å rapportere inntekt, og samtidig gjøre det enklere for Skatteetaten å følge opp etterlevelse. Skatteetatens for øyeblikket med Uber Norge for å inngå en lignende avtale i Norge (Endresen, 2016). Det kan imidlertid være vanskelig å få godkjenning for et slikt tiltak fra alle delingsselskapene i den norske delingsøkonomien. I tillegg vil innføring av et slikt tiltak for alle delingsplattformer i Norge kreve betydelige ressurser fra Skatteetaten. Et annet, mindre ressurskrevende tiltak, er å forbedre informasjon om hvordan delingsinntekter rapporteres i praksis. Dette kan eksempelvis gjennomføres ved å forbedre informasjon på nettsidene. Et lignende tiltak som vi forventer at vil ha enda mer effekt er å tilpasse innrapporteringsskjemaene som brukes til å rapportere inn skattepliktig inntekt fra delingsøkonomien. Per dags dato foregår rapportering av skattepliktig inntekt i delingsøkonomien ved å fylle ut skjemaet for utleie av bolig eller ved å føre inntekt fra annen utleie eller ekstra arbeidsinntekter direkte i selvangivelsen. Ved å lage et eget skjema for rapportering av inntekter opptjent i delingsøkonomien, kan skattytere lettere finne frem til det aktuelle skjemaet og lettere forstå hvordan skjemaet skal fylles ut. En positiv tilleggseffekt av et slikt tiltak er at Skatteetaten vil kunne samle inn informasjon om de som deltar i delingsøkonomien, som kan være nyttig til fremtidige kontroll- og analyseformål.

Den strategien som går ut på å assistere privatpersoner i delingsøkonomien i å etterleve sin skatteplikt, innebærer å gjøre det enkelt for skattyter å forstå når inntekt er skattepliktig. Et tiltak for å gjennomføre en slik strategi kan være å implementere automatisk varsling fra delingsplattformer til brukere av plattformen når brukere genererer skattepliktig inntekt. Det er flere selskap i delingsøkonomien i Norge som allerede har implementert lignende prosedyrer. Leiting.no har uttalt at de sender ut varsler til sine brukere når deres inntekt overstiger grensen for skattefri inntekt fra utleie av løsøre (NTB, 2016a). Gjennom en samtale med CEO i Easybnb⁴, Jacob Mørch, kommer det frem at Easybnb også varsler alle sine kunder når deres inntekt overstiger skattefri grense (personlig kommunikasjon, 12. september 2016). Det kan være vanskelig for Skatteetaten å kreve at alle delingsplattformer skal innføre et slikt varselsystem, men dersom det innføres kan det forventes å gjøre det

⁴ Easybnb er et selskap som assisterer privatpersoner i å leie ut boligen sin på Airbnb. Easybnb tar seg av all kommunikasjon med gjester og alt det praktiske ved utleien (Easybnb, u.d.)

betydelig lettere for skattytere å oppfatte når de er skattepliktig. Et annet tiltak som kan iverksettes er å innføre en skattekalkulator på nett, der privatpersoner som generer inntekt i delingsøkonomien kan teste seg selv for å se om deres inntekt er skattepliktig. Et slikt tiltak krever ikke samtykke fra delingsselskaper, og ettersom tiltaket er digitalt forventes det ikke at det vil kreve betydelige kostnader for Skatteetaten utenom investeringskostnader. Det er likevel vanskelig å vite om en slik "kalkulator" er presis nok, eller om den kan skape misvisende svar. Et enklere tiltak er å gjennomgå måten informasjonen om relevante skatteregler formidles, og forsøke å forbedre svakheter ved kommunikasjonen. I en av utredningens analyser påpekte vi at noen skatteregler blir fremstilt på nettsidene til Skatteetaten på en måte som kan misforstås av skattyter. Alle slike tilfeller bør korrigeres, slik at skattytere som forsøker å forstå sin skatteplikt, evner å gjøre dette på en effektiv måte. Et slikt tiltak krever lite forarbeid, men det vil det kreve at Skatteetaten setter av nok ressurser til å kunne forbedre formidlingen av informasjon.

Strategier som er ment å avskrekke privatpersoner i delingsøkonomien innebærer å formidle til disse personene at det foreligger en stor trussel knyttet til underrapportering av inntekt. Vi mener det mest effektive tiltaket for å skape en slik trussel, er å innhente informasjon om privatpersoner som tjener skattepliktig inntekt i delingsøkonomien direkte fra delingsplattformene, og deretter kontrollere deres selvangivelser. Det vil kunne resultere i at Skatteetaten avdekker skatteunndragelse direkte, og at privatpersoner i delingsøkonomien trolig blir avskrekket fra å forsøke å underrapportere inntekt i fremtiden. Skattedirektør Holte har uttalt at det kan bli aktuelt med et krav om innrapportering fra delingsselskaper. Et slikt tiltak kan imidlertid forventes å skape konflikter med delingsselskaper, ettersom de har insentiver til å beskytte brukerens informasjon for å ivareta brukeres tillit. Likevel vet vi at et slikt tiltak har fått gjennomslag i noen tilfeller, ettersom Airbnb eksempelvis har gått med på å dele Airbnb-verters navn og adresse med offentlige institusjoner i New Orleans i USA (Benner, 2016). Airbnb har imidlertid ikke gått med på slik informasjonsdeling i noen andre byer eller land, og derfor kan det per dags dato anses som utfordrende for Skatteetaten å få til informasjonsdeling med delingsselskaper i Norge. Et annet tiltak er at Skatteetaten kan gjøre et forsøk på å spore opp hvilke privatpersoner som tjener skattepliktig inntekt via delingsøkonomien, slik at de kan utføre tilpassede kontroller. Sporing av privatpersoner i delingsøkonomien kan blant annet gjøres basert på digital sporing av koordinatene til brukerne på delingsplattformer eller ved å analysere karakteristika som definerer en typisk privatperson som er aktiv i delingsøkonomien. Det er dog ikke sikkert at det er mulig å

samle data som er presis nok til å effektivt kunne spore hvem som tjener skattepliktig inntekt via delingsøkonomien. I tillegg er slik sporing ressurskrevende, som taler mot å iverksette et slikt tiltak. En annen måte å skape avskrekking på er å bruke media for å skape en oppfatning om at det skal utføres kontroller rettet mot inntekt opptjent i delingsøkonomien. Dette kan føre til at privatpersoner som tjener skattepliktig inntekt i delingsøkonomien retter på selvangivelsen sin dersom de tidligere hadde underrapportert sin inntekt. Et slikt tiltak vil kreve relativt få ressurser, men det kan ikke garanteres at skattyter vil bli avskrekket ettersom avskrekking avhenger av om informasjonen formidlet via media oppfattes som en reell trussel for oppdagelse av underrapportering.

Fra vår analyse av privatpersoner i delingsøkonomien og risiko for Skatteetaten, avdekker vi at denne gruppen skattytere kan kategoriseres som “moderat” i OECDs risikoevalueringsmatrise. Fra vår analyse av hvordan denne gruppen skattytere bør håndteres, finner vi at privatpersoner i delingsøkonomien kan kategoriseres i tre ulike grupper basert på motivasjon til å etterleve, og at det bør iverksettes tre ulike strategier for å håndtere disse gruppene. For å håndtere gruppen som ønsker å etterleve er det hensiktsmessig for Skatteetaten å forenkle rapportering, for eksempel gjennom en mulighet for automatisk rapportering via delingsplattformene. For å håndtere gruppen som ønsker å etterleve men ikke forstår at de er skattepliktig, er det hensiktsmessig å assistere skattyter i å forstå sin skatteplikt, eksempelvis ved å implementere automatisk varsling av skatteplikt på delingsplattformer. For å håndtere gruppen som velger å ikke etterleve fordi de oppfatter at Skatteetaten ikke utgjør en trussel ved underrapportering, bør Skatteetaten øke den oppfattede trusselen knyttet til underrapportering, eksempelvis ved å forsøke å inngå informasjonsdelingsavtaler med delingsselskapene. Når Skatteetaten velger hvordan disse strategiene bør prioriteres bør de gjøre en nøye avveining mellom forventet nytte av tiltakene og mengden ressursen som kreves for å implementere dem.

8.3.1 Svakheter ved analysen

En av svakhetene ved analysen er at vår evaluering av risikoen knyttet til privatpersoner i delingsøkonomien er noe upresis. Likevel mener vi at vår drøfting av hva en “moderat” risiko innebærer, tydeliggjør hvor høy prioritering risikoen har og hvorfor det er viktig å håndtere denne risikoen. Vi bedømmer risikoen knyttet til privatpersoner i delingsøkonomien ut ifra skjønnsmessige vurderinger av konsekvens og sannsynlighet. Dette

kan også tolkes som en svakhet fordi det er flere aspekter enn de vi tok med i vår vurdering som kan ha påvirkning på konsekvens og sannsynlighet. Eksempelvis finner vi, gjennom våre analyser, indikasjoner på at ringvirkninger knyttet til lav etterlevelse er en konsekvens for Skatteetaten. På lik linje kan det være usikkerhet knyttet til vår kategorisering av sannsynlighet for lav etterlevelse, ettersom kategoriseringen er basert på vår vurdering av et begrenset antall elementer som påvirker etterlevelse. Likevel er vår kategorisering av risiko godt begrunnet i våre analyser, og vi mener at “moderat” risiko gir et godt bilde på risikoen knyttet til privatpersoner i delingsøkonomien.

En annen svakhet ved analysen er at vi ikke har grunnlag for å vite hvor mange skattytere som er i hver kategori i OECDs etterlevelsespyramide. Derfor er det vanskelig å vite hvilken kategori som er mest aktuell for privatpersoner i delingsøkonomien og dermed hvilken strategi Skatteetaten bør legge mest ressurser i. Likevel gir vår anvendelse av modellen et godt utgangspunkt i utforming av konkrete tiltak for å forbedre etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien.

8.4 Kapittelkonklusjon

I analysen avdekket vi at risikoen tilknyttet privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien er moderat. Det er fordi skatt som potensielt kan unndras av privatpersoner i delingsøkonomien utgjør en liten konsekvens for Skatteetaten og fordi sannsynligheten for at det er lav etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien er moderat. Videre avdekket vi at det er tre ulike strategier som er hensiktsmessig for Skatteetaten å benytte for å håndtere privatpersoner i delingsøkonomien. Disse omfatter å forenkle prosesser for innrapportering av skattepliktig delingsinntekt, assistere privatpersoner i delingsøkonomien i å forstå sin skatteplikt, og å avskrekke privatpersoner i delingsøkonomien ved bruk av kontroller. For hver av disse strategiene kan flere tiltak implementeres for å øke etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien. Ettersom elementene vurdert i analysen er begrenset, kan det være andre aspekter som kan påvirke hvor betydelig risikoen knyttet til privatpersoner i delingsøkonomien er. Vi mener likevel at elementene som er tatt hensyn til i vår analyse i stor grad forklarer risikoen knyttet til lav etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien, og dermed at denne gruppen skattytere utgjør en moderat risiko for Skatteetaten.

9. Avslutning

9.1 Konklusjon

I denne utredningen har vi studert etterlevelse av skatteplikt blant privatpersoner i delingsøkonomien. Gjennom en evaluering av risikoen knyttet til etterlevelse av skatteplikt blant privatpersoner i delingsøkonomien, avdekket vi at medias fremstilling om at delingsøkonomien medfører en stor kilde til skatteunndragelse er en overdrivelse.

Vi avdekket at det er en relativt liten konsekvens som utspiller seg dersom det er lav etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien. Dette fant vi på bakgrunn av at størrelsesordenen til skatt generert av privatpersoner i delingsøkonomien er relativt liten sammenlignet med skatt fra annen type alminnelig inntekt. Dette funnet bygger på en generalisering av funn fra analysen vi utførte på inntekt opptjent på Airbnb. I denne analysen estimerte vi at skatt generert via privatpersoner på Airbnb er omtrent 30 millioner kroner per år, noe som tilsvarer kun 0,01% av Finansdepartementets anslag for 2016 på skatt på alminnelig inntekt fra privatpersoner i Norge.

I utredningen avdekket vi også at det er moderat sannsynlighet for at det er lav etterlevelse blant privatpersoner i den norske delingsøkonomien. Dette baseres på at vi fant noen indikasjoner på høy etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien og noen indikasjoner på lav etterlevelse. Dette fant vi på bakgrunn av analysen vi utførte på Airbnb-verter, som kan generaliseres til å gjelde hele den norske delingsøkonomien. I analysen avdekket vi flere faktorer som indikerer høy etterlevelse, blant annet at det generelt sett er lite aksept for å underrapportere inntekt opptjent fra Airbnb. I analysen avdekket vi også at det virker å være lav etterlevelse blant noen Airbnb-verter. Våre funn tilsier at lav etterlevelse blant disse Airbnb-vertene i noen tilfeller drives av at Airbnb-verters motivasjon til å etterleve er lav, og i andre tilfeller av at Airbnb-verter ikke forstår at de er skattepliktige.

Basert på våre analyser av konsekvens ved lav etterlevelse og sannsynlighet for lav etterlevelse, avdekket vi at privatpersoner i delingsøkonomien utgjør en moderat risiko for Skatteetaten. Vi fant at de hensiktsmessige strategiene som Skatteetaten bør følge for å øke etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien er å forenkle prosesser for

innrapportering, å assistere privatpersoner i å forstå sin skatteplikt, samt å avskrekke ved bruk av kontroller. For disse ulike strategiene har vi lagt frem mulige tiltak som kan innføres.

Gjennom analysene vi har utført i utredningen har vi besvart de tre spørsmålene presentert i utredningens innledning. På bakgrunn av våre funn er vårt svar på utredningens problemstilling at privatpersoner i delingsøkonomien utgjør en moderat risiko for Skatteetaten. Følgelig virker ikke privatpersoners aktivitet i delingsøkonomien å være en så stor trussel for Skatteetaten som det ofte antydes via media. Selv om noen trekk ved delingsøkonomien indikerer lav etterlevelse av skatteplikt, er skattemoraleen i Norge høy og summen av skatt generert fra delingsøkonomien er relativt liten. Etterhvert som delingsøkonomien vokser kan det likevel forventes at risikoen knyttet til privatpersoner i delingsøkonomien blir mer betydelig, og det anbefales derfor å innføre tiltak for å øke etterlevelse blant privatpersoner i delingsøkonomien før delingstjenester blir enda mer vanlig blant privatpersoner i Norge. Ved å håndtere risikoen unngår Skatteetaten at skatteproveny blir unndratt og de minimerer eventuelle negative ringvirkninger av lav etterlevelse. Ved å tilpasse seg utviklingen av delingsøkonomien viser også Skatteetaten tilpasningsdyktighet og at de forsøker å legge til rette for skattyteres behov.

9.2 Sentrale spørsmål for diskusjon

I lys av funnene fra analysene våre, er det interessant å stille noen spørsmål knyttet til beskatning av privatpersoner i delingsøkonomien. I utredningen fant vi at privatpersoner i delingsøkonomien utgjør en moderat risiko for Skatteetaten, blant annet fordi konsekvensen på skatteproveny er relativt liten dersom det er lav etterlevelse blant disse privatpersonene. Dette er delvis grunnet at privatpersoner i delingsøkonomien genererer relativt små inntektsbeløp, men hovedsakelig fordi det er svært gunstige fritaks- og fradragsregler for beskatning av inntekt som opptjenes i delingsøkonomien. Eksempelvis ville skatt generert av privatpersoner på Airbnb i løpet av et år, vært omtrent 85 millioner kroner dersom reglene for fritak og fradrag hadde blitt fjernet. Dette er mer enn det dobbelte av skatt generert fra privatpersoner på Airbnb med utgangspunkt i dagens regler. Følgelig kan privatpersoner til sammen tjene store beløp via Airbnb og andre delingsplattformer uten å bli skattepliktige. Dagens fritaks- og fradragsregler ble iverksatt før delingsøkonomien hadde lagt til rette for opptjening av utleie- og arbeidsinntekt via digitale plattformer. Tanken bak fritaksgrensene

er at det ville vært mer ressurskrevende å sikre at skatt fra inntekt under slike fritaksgrenser ble samlet inn, enn gevinsten ved å få samlet inn skatten (Tobiassen, 2016b). Et sentralt spørsmål er derfor om det fortsatt er slik at ressursene knyttet til innkreving er større enn gevinsten. Er det fortsatt hensiktsmessig at grenser for skattefritak gjør seg gjeldende, nå som delingsplattformer har gjort det mulig for flere privatpersoner å tjene skattefri inntekt ved deling? Bør kanskje også fradragregler tilpasses nå som skattepliktige delingsinntekter øker i omfang? Skatteetaten bør altså vurdere om reglene for fritaksgrenser og fradrag fortsatt bør gjelde, eller om reglene bør endres nå som delingsøkonomien har etablert seg i Norge.

Dersom det besluttes å fjerne fritaks- og fradragreglene, betyr det i praksis at delingsinntekter vil beskattes fra første krone. Er det slik at reglene bør være utformet på denne måten? Even Heggernes, tidligere Norden-sjef i Airbnb og nåværende administrerende direktør i Nabobil.no, uttaler at alle transaksjoner som utføres i delingsøkonomien bør beskattes fra første krone. Dette begrunner han med at privatpersoner i delingsøkonomien enkelt kan tjene penger via delingstjenester, og at derfor også bør kunne avse en liten andel til Skatteetaten (Tobiassen, 2016b). Det vil trolig ikke være hensiktsmessig å øke beskatning av privatpersoner i delingsøkonomien hvis ikke rapporteringssystemene er tilpasset delingsøkonomien. Dersom delingsinntekt skal beskattes fra første krone, bør det derfor vurderes om dagens rapporteringssystem vil fungere for en slik løsning. En annen, og mer kontroversiell side av diskusjonen knyttet til beskatning av delingsinntekter, er knyttet til om delingsinntekter bør være fritatt fra beskatning ettersom inntekten er et resultat av at privatpersoner utnytter underutnyttede ressurser. Slik ressursutnyttelse har positiv påvirkning på både miljø og økonomisk utvikling, og det kan dermed stilles spørsmål ved om inntekt fra et slikt positivt bidrag til samfunnet bør beskattes.

Et annet område innen beskatning i delingsøkonomien som det kan stilles spørsmål ved er kategorisering av næringsinntekt, ettersom næringsinntekt og annen inntekt fra delingsøkonomien beskattes under forskjellige vilkår. Bør det være slik at næringsinntekt beskattes under andre vilkår enn annen inntekt fra delingsøkonomien? I så fall, hvordan bør næringsinntekt kategoriseres? Skattereglene for kategorisering av næringsinntekt er i dag utformet på en måte gjør at regelen kan omfatte et bredt spekter av tilfeller fremfor å kun gjelde i definerte tilfeller. Følgelig er reglene for kategorisering av næringsinntekt utydelige. Ettersom privatpersoner i delingsøkonomien sitt aktivitetsnivå ofte er intensivt i perioder,

kan det medføre tvil om hvorvidt inntekten kategoriseres som næringsinntekt. Siden disse privatpersonene selv har ansvar for å sende inn en forhåndsuttalelse til Skatteetaten for å kartlegge om deres delingsaktivitet er næringsaktivitet, vil trolig noen av disse privatpersonene unnlate å undersøke dette. For at inntekt som faktisk er næringsinntekt skal beskattes i henhold til riktige regler, er det derfor viktig at de privatpersonene i delingsøkonomien som faktisk er næringsdrivende, forstår dette. Selv om regelverket skal omfatte et bredt spekter av tilfeller, er det likevel relevant å spørre; er det mulig å implementere enkelte beløpsgrenser for når delingsinntekt skal kategoriseres som næringsinntekt? Dersom slike grenser implementeres, vil det ikke begrense dagens bredde i kategoriseringen av næringsinntekt, men det vil forenkle kategoriseringen av en del privatpersoner i delingsøkonomien.

I våre analyser finner vi at privatpersoner i delingsøkonomien skattytere utgjør en moderat risiko for Skatteetaten, og vi legger frem anbefalinger for hvordan denne gruppen skattytere bør håndteres. Fra diskusjonen ovenfor er det tydelig at det er mange sentrale spørsmål knyttet til beskatning av privatpersoner i delingsøkonomien. Vi forstår derfor at beskatning av privatpersoner i delingsøkonomien er et komplekst tema og at mange aspekter har betydning for hvordan skatteregelverket bør utformes og hvordan det bør håndheves. Dersom det vedtas at skatteregelverket bør tilpasses til delingsøkonomien er det viktig at reglene fortsatt gjør det gunstig å delta i delingsøkonomien, slik at ressursutnyttelse og innovasjon ikke blir hemmet. Samtidig er det viktig at eventuelle regler som innføres sikrer rettferdig beskatning av privatpersoner i delingsøkonomien, og at Skatteetatens ressurser utnyttes på en effektiv måte.

9.3 Fremtidig forskning

Undersøkelsene vi har utført i denne utredningen er basert på et begrenset datagrunnlag. Vi anbefaler derfor at det bør gjøres lignende undersøkelser med ytterligere datagrunnlag og for andre tidsperioder. Det vil kunne underbygge robustheten til funnene i denne utredningen, samt muliggjøre beregning av hvordan risikoen kan utvikle seg over tid. Vi anbefaler også å utføre undersøkelser på kvantitativ data som innhentes direkte fra privatpersoner i delingsøkonomien. Slik data kan brukes for å utføre supplerende analyser og muliggjøre et mer presist anslag på hvor mange privatpersoner i delingsøkonomien som ønsker å etterleve, og hvor mange som ikke ønsker å etterleve.

I denne utredningen avgrenset vi oss til å analysere privatpersoner som tjener utleieinntekt eller arbeidsinntekt via delingsøkonomien, og ikke næringsinntekt opptjent av privatpersoner eller virksomheter i delingsøkonomien. Næringsinntekt er imidlertid også interessant å forske på når det gjelder etterlevelse, og det kan være nyttig å sammenligne resultater fra analyser av etterlevelse blant næringsdrivende med resultatene fra vår analyse. Vår oppfatning er at konsekvensen knyttet til lav etterlevelse blant de som genererer næringsinntekt kan være noe høyere enn konsekvensen avdekket i denne utredningen ettersom næringsdrivende er skattepliktige på alle inntekter opptjent. På den andre siden utgjør deres aktivitet en mindre andel av aktiviteten i delingsøkonomien, som taler for at skatt generert av næringsdrivende i delingsøkonomien er mindre enn for privatpersonene analysert i denne utredningen. Når det gjelder sannsynlighet for lav etterlevelse, tror vi at næringsdrivendes motivasjon til å etterleve kan være høyere, ettersom det er høyere sannsynlighet for at underrapportering av slik inntekt oppdages. Det vil være interessant å se om vår oppfattelse av etterlevelse blant næringsdrivende stemmer. Det bør merkes at en undersøkelse av næringsdrivende i delingsøkonomien kan være utfordrende fordi det er begrenset informasjon om denne gruppen skattytere og fordi skattytere innad i denne gruppen beskattes med ulike regler og skattesatser.

10. Appendiks

Vedlegg 1: Skjema RF-1189B – Utleie mv. av fast eiendom 2015 – Skatteetaten

Skatteetaten

Utleie mv. av fast eiendom 2015

Dersom det er behov for flere spesifikasjoner eller forklaringer enn skjemaet gir plass til, kan du bruke et eget ark for dette

Navn (etternavn og fornavn)				Fødselsnummer/organisasjonsnummer			
Land		Kommune		Eiendommens gateadresse			
Gårdsnr.	Bruksnr.	Seksjonsnr.	Boligselskaps navn	Er eiendommen eid i sameie? Se rettledningen	☐ Ja	☐ Nei	Din eierandel i prosent %

1 Inntekter

1.1 Utleie							Utleieperiode				Beløp	
Bolig	Fritids-eiendom	Industri	Forretning	Tomt	Annet	Leietakers navn	Etasje	Antall kvm	Fra dato	Til dato		
☐	☐	☐	☐	☐	☐							
☐	☐	☐	☐	☐	☐							
☐	☐	☐	☐	☐	☐							
Kårmottakerens navn												
1.2 Kårbolig	Beregning av leieverdi, se rettledningen											
Det skal kun krysses av dersom det er endringer fra forrige år!	Kårboligens bruksareal er:						☐ Over 100m ²	☐ 60 - 100 m ²	☐ Under 60 m ²			
	Mangler kårboligen bade-/dusrom eller wc?						☐ Ja	☐ Nei	Er avstand til kommunens adm. senter over 15 km?		☐ Ja	☐ Nei
	Er kårkontrakten endret? - Alle kostnader skal nå bæres av kårmottaker						☐ Ja	☐ Nei				
1.3	Refusjon fra leietakere for vedlikeholdskostnader mv. (beløpet skal legges til inntekten)											
1.4	Andre inntekter											
1.5	Samlet bruttoinntekt											

2 Kostnader

Kostnader må kunne dokumenteres/sannsynliggjøres med kvittering o.l. etter forespørsel fra skattekontoret.

		Samlet beløp (medregnet mva.)	Herav fradragsberettiget kostnad
2.1	Festeavgift (grunnleie), andel av fradragsberettigede felleskostnader i boligselskap/boligsameie		
2.2	Kommunale avgifter (inkl. ev. eiendomsskatt) og forsikringspremier for eiendommen		
2.3	Utbetalt lønn: Er beløpet innrapportert til Skatteetaten? ☐ Ja ☐ Nei		
Kostnader til fradrag			▶
2.4 Vedlikehold			
Hva slags? (Spesifiser hva som gjelder utleiedel og hva som gjelder eventuell egen boligdel)	Arbeidet er utført av/materialene er levert av	Påløpt	
	Navn og adresse	Dato og år	Beløp Samlet beløp (medregnet mva.) Herav fradragsberettiget vedlikehold
Sum			
Reduksjon når boligen tidligere har vært fritakslignet	For boliger som leies ut, innrømmes som hovedregel fradrag for alle vedlikeholdskostnader. Unntak fra denne regel gjelder dersom du er blitt fritakslignet for boligeiendommen i løpet av de foregående 5 år. I disse tilfeller gis det ikke fradrag for vedlikeholdskostnader i det første året med regnskapslikning dersom utleien varer under halve inntektsåret (inntil 182 dager). Som utleie regnes all utleie i inntektsåret uavhengig av utleiens omfang, herunder utleie i tidsrom av året hvor eieren også selv har bodd i minst halvparten av boligen. Værer utleieperioden lenger, innrømmes fullt fradrag for vedlikeholdskostnader inntil kr 10 000. For ev. overskytende beløp, reduseres fradraget med 10 % for hvert av de foregående 5 år som du er blitt fritakslignet. Er du i tvil, spør skattekontoret.		
Vedlikeholdskostnader som kan trekkes fra			▶
2.5	Konstatert tap av inntekt ved utleie		
2.6	Avskrivninger av bygning		
2.7	Andre kostnader (spesifisert), herunder avskrivninger av innbo		
2.8	Kostnader til egen boligdel, strøm, oppvarming, renhold mv.	+	▶
2.9	Sum kostnader		
2.10	Nettoinntekt før eventuell fordeling til ektefelle		
2.11	Andel nettoinntekt (overskudd/underskudd) overført ektefelle. Beløpet skal føres i ektefellens selvangivelse.		
Nettoinntekt (renter av gjeld skal ikke trekkes fra her). Beløpet skal overføres til selvangivelsen.	Overskudd	Post 2.8.2 for norske eiendommer Post 2.8.5 for utenlandske eiendommer	=
	Underskudd	Post 3.3.12	=

RF-1189B

3 Kontrollspørsmål

Omfatter kostnadene noe av følgende:

3.1 Skatter på formue og inntekt	☐ Ja	☐ Nei	Ev. beløp
3.2 Godtgjørelse til huseier, ektefelle eller barn som liknes sammen med huseier	☐ Ja	☐ Nei	
3.3 Kontingent til huseierforening eller andre foreninger	☐ Ja	☐ Nei	

Rettleiding**Hvem skal levere skjemaet**

Skjemaet skal leveres av alle som har skattepliktige utleieinntekter fra fast eiendom i Norge og i utlandet når utleien drives utenom næringsvirksomhet slik at utleieinntektene ikke er tatt med i næringsoppgaven. Skjemaet skal også leveres for utleie av tomt og grunn, for eksempel jordbruksareal. I tillegg skal skjemaet brukes når eieren yter foderåd i form av boret utenom jord- og skogbruk. Det er ikke plikt til å levere skjemaet ved utleie av

- fritidsbolig som eieren bruker selv i rimelig omfang
- boligendom der utleieinntektene er skattefrie

Er du i tvil om du har plikt til å levere skjemaet, se skatteloven § 7-2, se brosjyre om skatt ved utleie av bolig og fritidseiendom på skatteetaten.no eller ta kontakt med skattekontoret.

Sameie

Dersom eiendommen eies i sameie, skal alle sameierne levere inn hvert sitt skjema. Er to av sameierne ektefeller, se nedenfor. Hver enkelt sameier skal fylle ut skjemaet med sin forholdsmessige andel av inntekter og kostnader i hver enkelt post basert på eierandelen størrelse (din sameierandel i prosent). Eksempel: Om eiendommen eies av to personer i sameie og de har like stor eierandel hver, skal begge fylle ut hvert sitt skjema på vanlig måte, men slik at 50 % av inntektene og kostnadene føres i hvert skjema. Summen av inntektene og utgiftene i skjemaene skal tilsvare de totale inntektene og utgiftene på eiendommen.

Dersom to ektefeller eier eiendommen i sameie (ektefellene alene eller i sameie med andre) kan ektefellene levere ett skjema. Ønsker to ektefeller å foreta en ektefellefordeling, se rettleiingen til post 2.11. Er det også andre sameiere i eiendommen, må disse levere skjema på vanlig måte, jf. avsnittet ovenfor.

Inntekter og kostnader

Inntekter ved utleie er skattepliktige for det året de oppføres, uavhengig av når leien etter avtalen skal betales eller faktisk blir betalt. Dette innebærer at påløpt husleie i året skal føres til inntekt selv om betalingen ikke er mottatt i vedkommende år. Dersom beløpet i disse tilfellene ikke blir betalt, se post 2.5. Forskuddsbetalt leie skal ikke oppgis som inntekt før leien er oppjent, det vil si det år leien gjelder for. Fordel ved at eier delvis bruker regnskapsliknet boligendom som egen bolig er ikke skattepliktig inntekt.

Kostnader skal føres til fradrag i det år betalingsforpliktelsen er pådratt uavhengig av når kostnadene skal betales eller faktisk blir betalt. Verken avtalt forfallstid eller tidspunkt for faktisk betaling har således betydning for når kostnaden skal komme til fradrag.

Post 1.1 Her føres leieinntekt påløpt i inntektsåret.

Post 1.2 Kår: utleieverdi av bolig hvor fri boret for bestemt(e) person(er) er påheftet eiendommen (foderåd). Posten gjelder kun kår bolig-/leilighet som ikke er knyttet til næringsvirksomhet i jord-/skogbruk (leieverdi føres da i RF-1177). Posten skal ikke fylles ut dersom kår tattaker bærer alle driftskostnader iht. opprinnelig kjøpekontrakt. Brutto kårytelse føres til fradrag i post 3.3.3 i selvangivelsen. Leieverdiene skal i 2015 fastsettes etter følgende sjablongverdi:

Bruksareal	Leieverdi
Over 100 m ²	kr 26 500
60 – 100 m ²	kr 19 800
Under 60 m ²	kr 13 200

Bruksareal er alt areal innenfor yttervegg med minimum 190 cm takhøyde. Har boligen ikke bade-/dusrom eller wc, reduseres verdien med 25%. Samme reduksjon gjelder dersom avstanden til kommuneadministrasjonen er over 15 km. Oppfylles begge nevnte vilkår, er reduksjonen samlet 40%.

Post 1.3 Dersom leietakeren har refundert vedlikeholdskostnader som inngår i kostnadene som er oppført i skjemaet, skal mottatt beløp føres her.

Post 1.4 Leier du ut en leilighet i boligselskap (borettslag og boligaksjeselskap) eller boligsameie, skal du føre din andel av selskapets/sameiets inntekt her. Beløpet står i oppgaven fra boligselskapet/boligsameiet. Merk at forhåndsutlyst beløp som knytter seg til leiligheten må strykes i selvangivelsen, se nærmere i rettleiingen til selvangivelsen post 2.8.1. Kår ytelse utenom fri boret (naturalia, kontantkår) føres også her.

Post 2.1 Her oppgis festeavgift og andel av fradragsberettigede kostnader i boligselskap/boligsameie pådratt i inntektsåret. Merk at leiligheten andel av kostnader til boligselskap/boligsameie som er forhåndsutlyst må strykes i selvangivelsen. Eventuell nedbetaling av fellesgjeld er ikke fradragsberettiget, og skal derfor ikke inngå i beløpet som skal fylles ut i denne post. Dersom spesifiserte opplysninger om fradragsberettiget beløp ikke kan innhentes fra boligselskapet/boligsameiet, må skattyter beregne beløpet skjønnsmessig. Dersom eieren selv benytter en del av boligen som egen bolig, må kostnadene fordeles på henholdsvis den skattefrie og den skattepliktige delen av boligen.

Post 2.2 Her føres kommunale avgifter som renovasjon og vann- og kloakkavgift. Videre føres forsikringspremier for eiendommen her. Eventuell eiendomsskatt føres også her. Dersom eieren selv benytter en del av boligen som egen bolig må kostnadene fordeles på henholdsvis den skattefrie og den skattepliktige delen av boligen. Skatt på formue og inntekt er derimot ikke fradragsberettiget.

Post 2.3 Her føres eventuell utbetalt lønn, for eksempel til vaktmester, bestyrer, forretningsfører og lignende. Dersom eieren selv benytter en del av boligen, som egen bolig, og det ikke kan avgjøres hvilken del av boligen lønnskostnadene knytter seg til, må kostnadene fordeles på henholdsvis den skattefrie og den skattepliktige delen av boligen, etter utleieverdi.

Post 2.4 Vedlikehold. Vedlikeholdskostnader påløpt i året, det vil si kostnader til å føre eiendommen tilbake til den stand den tidligere har vært i, kan føres til fradrag. Dersom eieren selv benytter en del av boligen som egen bolig gis det ikke fradrag for vedlikeholdskostnadene knyttet til denne delen. Kan det ikke avgjøres hvilken del av boligen vedlikeholdskostnadene knytter seg til, må kostnadene fordeles på henholdsvis den skattefrie og den skattepliktige delen av boligen, etter utleieverdi. Påkostninger skal ikke fradras her, men tillegges eiendommens kostpris ved beregning av inngangsverdien av eiendommen ved beregning av eventuell skattepliktig gevinst eller fradragsberettiget tap ved salg av eiendommen. Som påkostninger regnes kostnader til å føre eiendommen til en bedre eller annen stand enn den tidligere har vært i, for eksempel tilbygg, modernisering eller rene endringer.

Post 2.5 Konstatert tap av inntekt ved utleie. Det foreligger fradragsrett for endelig konstatert tap av inntekt ved utleie når denne tidligere har vært skattlagt som inntekt. Tapet anses endelig konstatert:

- når det har vært foretatt tvangsinnføring eller innkasso som har vært forgyves, eller
- offentlig gjeldsforhandling, konkurs, likvidasjons- eller avviklingsbehandling i skyldnerens bo gjør det klart at bondilene ikke gir eller vil gi dekning av fordringen, eller
- når fordringen ellers må anses som uerholdelig.

Post 2.6 Avskrivning av bygning. Gjelder ikke tomt eller boligeiendom. Saldoskjema er pliktig vedlegg når avskrivning kreves (RF-1084).

Post 2.7 Andre kostnader. Dersom leien er inkludert lys, brensel, renhold mv. føres kostnadene til dette her. Ved utleie av møblert bolig ved korttidsleie, hvor eieren selv bruker innboet før og etter utleieperioden, kan det kreves fradrag for slit og elde av møbler fasisatt til 15 % av brutto leieinntekter. Denne regelen skal normalt ikke benyttes når utleieperioden er over tre år. Ved langtidssutleie kan utleide møbler med kostpris under kr 15 000 fradragsføres direkte. Er kostprisen for møbler og inventar kr 15 000 eller høyere, kan det foretas saldoavskrivning (saldogruppe d, avskrivningssats 20 %). Saldoskjema (RF-1084) må da vedlegges. Du kan også kreve avstandsfradrag etter faste satser for kostnader forbundet med reiser som er utført i tilknytning til utleien, for eksempel ved visninger, vedlikehold og tilsyn, se skatteetaten.no for hvilke satser som skal brukes. Kostnader til oppmåling av regnskapsliknet boligeiendom for innrapportering av arealopplysninger ved formuesverdssettelse av boligen er fradragsberettiget og føres her. Hvis eieren en del av året har brukt boligen som egen bolig, avkortes fradraget forholdsmessig.

Post 2.8 Dersom kostnadene ført i post 2.7 også omfatter lys, brensel, renhold mv. av bolig som eieren selv bruker, må den del av kostnadene som vedrører denne boligen tilbakeføres her.

Post 2.11 Ektefeller kan velge å fordele nettoinntekten (overskudd/underskudd) i post 2.10. Dette gjelder uavhengig av om eiendommen er eid av ektefellene i sameie eller om en av ektefellene eier eiendommen alene. Dersom ektefellene ønsker å fordele, er det viktig at det kun sendes inn ett skjema (ikke to) som vedlegges selvangivelsen til én av ektefellene.

Underskrift

Dato	Underskrift
------	-------------

Fastsatt av Skattedirektoratet med hjemmel i Finansdepartementets delegeringsvedtak av 28. november 1994, jf. ligningsloven § 4-4 nr. 7.

Andre offentlige organers bruk av opplysninger i RF-1189B

For å samordne og forenkle oppgaveinnleveringen fra næringslivet, kan opplysninger som angis i RF-1189 Utleie mv. av fast eiendom, helt eller delvis bli benyttet også av andre offentlige organer som har hjemmel til å innhente de samme opplysningene, jf. lov om Oppgaveregisteret §§ 5 og 6. Opplysninger om ev. samordning kan fås ved henvendelse til Oppgaveregisteret på telefon 75 00 75 00.

Vedlegg 2: Nyttfunksjon – Allingham og Sandmo (1972)

Skattyters nyttefunksjon kan skrives på følgende måte:

$$E[U] = (1 - p) * U(W - \theta X) + p * U(W - \theta X - \pi(W - X))$$

U = totalnytte

p = sannsynlighet for å bli oppdaget av skattemyndighetene

W = sann bruttoinntekt

X = rapportert inntekt

θ = skattesats

π = straffesats

Vedlegg 3: Utregning av antall aktive verter

År	Verter totalt i Norge	Verter per måned i Norge	Antall måneder i datasett	Verter totalt i Norge for antall måneder i datasett
2015	7.900	658,33	5	3.292
2016	15.800	1.316,67	7	9.217
Totalt				12.509

Vedlegg 4: Utregning av fradraggrad

2015	Hele Norge
Samlet bruttoinntekt	11.875.512.822 kroner
Sum kostnader	5.623.117.037 kroner
$\frac{\text{Sum kostnader}}{\text{Samlet Bruttoinntek}}$ = Fradraggrad	47,35%

Vedlegg 5: Spørsmål stilt under intervjuene av fire Airbnb-verter

Om Airbnb-utleie

Hvorfor benytter du deg av Airbnbs delingsplattform?

Hvor ofte har du leid ut utleieenheten din på Airbnb?

Hvor mye har du tjent på utleien?

Hva slags type inntekt anser du denne inntekten som?

Om skatteregler og skatteplikt

Vet du om du er skattepliktig inntekten du har opptjent fra Airbnb-utleie?

Hvis du er skattepliktig på Airbnb-inntekten, vil du rapportere denne inntekten til Skatteetaten?

Hva synes du er tydelig/utydelig ved de relevante skattereglene for Airbnb-utleie?

Tror du andre som leier ut på Airbnb rapporterer inntekt de tjener via Airbnb?

Om etterlevelse

Påvirker størrelsen på beløpet du tjener på Airbnb hvor akseptabelt du synes det er å ikke rapportere skattepliktig inntekt til Skatteetaten?

Mener du at Airbnb-utleie leder til bedre ressursutnyttelse, og i så fall, mener du at det rettfærdiggjør å ikke rapportere inntekt?

Betaler du skatt på din hovedinntekt, og i så fall, har dette påvirkning på om du ønsker å rapportere inntekt opptjent fra Airbnb?

Anser du Airbnb som en hobby, og i så fall, mener du at det rettfærdiggjør å ikke rapportere inntekt?

Om etterlevelsesteori

Hvor sannsynlig tror du det er å bli oppdaget for å ikke rapportere skattepliktig inntekt opptjent fra utleie på Airbnb til Skatteetaten?

Hvordan vil du beskrive din tillit til det norske skattesystemet?

Føler du en moralsk plikt til å rapportere skattepliktig inntekt til Skatteetaten?

Mener du at skattesystemet er rettfærdig, og i så fall, har dette påvirkning på om du ønsker å rapportere utleieinntekter opptjent på Airbnb?

Ville du rapportert din inntekt til Skatteetaten selv om du vet at andre ikke rapporterer sin inntekt?

Vedlegg 6: Test for antagelse bak koeffisientene i ordinal logistisk regresjon for spørsmål 2a og spørsmål 2b

VARIABLER	Spørsmål 2a		Spørsmål 2b	
	(2)	(3)	(2)	(3)
	Koeffisient	Koeffisient	Koeffisient	Koeffisient
Kjønn		-0.0749 (0.270)		-0.0166 (0.280)
Aldersgruppe		-0.133 (0.130)		-0.104 (0.139)
Urbanisering	0.0251* (0.0135)	0.0242* (0.0143)	0.287** (0.136)	0.348** (0.150)
Landsdel		-0.134 (0.106)		0.213** (0.101)
Utdanning		0.0159** (0.00788)		-0.00465 (0.00804)
Størrelse husstand		-0.00412 (0.0175)		-0.121 (0.242)
Bruttoinntekt		0.000713 (0.00372)		-0.00161 (0.00390)
Arbeidsstatus		-0.0210 (0.0692)		0.0153 (0.0788)
Antall barn under 18 år		0.0228 (0.0167)		0.520 (0.442)
Antall observasjoner	195	195	193	193
P-verdi for antagelse bak koeffisientene	0.6285	0.6751	0.2765	0.0540

Standardavvik i parentes
 *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

Vedlegg 7: Test for multikollinearitet for spørsmål 2a og spørsmål 2b

VARIABLER		Spørsmål 2a VIF-verdi	Spørsmål 2b VIF-verdi
Kjønn	Kvinne	1,21	1,25
Aldersgruppe år	30-39	1,86	2,69
	40-49	2,29	3,58
	50 og over	3,73	4,63
Urbanisering	By > 50.000 innbyggere	3,38	3,15
	By [5.000, 50.000] innbyggere	3,08	3,13
	Tettsted og bygd	3,33	3,19
	Ikke oppgitt	1,30	-
Landsdel	Midt-Norge	1,41	1,37
	Vestlandet	1,46	1,45
	Nord-Norge	1,36	1,25
	Sørlandet	1,21	1,35
Utdanning	Høyere utdanning	1,40	1,18
	Annet	1,20	1,16
Bruttoinntekt i tusen kroner	401 - 800	2,31	2,39
	800+	3,60	3,04
	Vet/vil ikke	2,28	2,15
Arbeidsstatus	Student	2,02	2,54
	Deltid	1,42	1,57
	Eget firma	1,15	1,17
	Ikke i arbeid	1,48	1,36
	Pensjonert	2,21	2,09
Størrelse husstand	2	2,26	1,97
	3 eller flere	4,52	4,19
	Ikke oppgitt	1,18	1,15
Ant. barn under 18 år	1 eller flere	2,67	3,00
	Ikke oppgitt	1,12	-
Gjennomsnittlig VIF-verdi		2,09	2,24

Vedlegg 8: Resultater fra lineær regresjon sammenlignet med resultater fra ordinal logistisk regresjon for spørsmål 2a og spørsmål 2b

VARIABLER	Spørsmål 2a		Spørsmål 2b	
	Lineær Koeffisient	Ordinal Koeffisient	Lineær Koeffisient	Ordinal Koeffisient
Dummyvariabler for Kjønn (basegruppe: Mann)				
Kvinne	-0.0906 (0.275)	-0.0298 (0.296)	0.132 (0.231)	0.250 (0.302)
Dummyvariabler for Aldersgruppe (basegruppe Aldersgruppe 18 – 29)				
Alder 30 – 39	0.280 (0.524)	0.175 (0.591)	-0.124 (0.533)	-0.0176 (0.686)
Alder 40 – 49	-0.181 (0.469)	0.0151 (0.499)	0.0858 (0.482)	0.00714 (0.608)
Alder 50 og over	-0.0230 (0.480)	-0.122 (0.531)	-0.376 (0.445)	-0.641 (0.570)
Dummyvariabler for Urbanisering (basegruppe: Oslo)				
By > 50.000 innbyggere	-0.478 (0.529)	-0.546 (0.573)	0.173 (0.437)	0.160 (0.588)
By [5.000, 50.000] innbyggere	-0.150 (0.476)	-0.0414 (0.516)	0.251 (0.384)	0.487 (0.502)
Tettsted og bygd	-0.805* (0.482)	-0.931* (0.534)	0.561 (0.401)	0.787 (0.542)
Ikke oppgitt urbanisering	2.751* (1.403)	2.887* (1.672)		
Dummyvariabler for Landsdel (basegruppe: Østlandet)				
Midt-Norge	0.414 (0.419)	0.439 (0.440)	0.206 (0.321)	0.0492 (0.424)
Vestlandet	-0.522 (0.374)	-0.585 (0.393)	-0.148 (0.339)	-0.229 (0.462)
Nord-Norge	0.0985 (0.527)	-0.143 (0.587)	1.265*** (0.418)	1.426** (0.554)
Sørlandet	-0.456 (0.568)	-0.376 (0.588)	0.568 (0.435)	0.695 (0.533)
Dummyvariabler for Utdanning (basegruppe: Grunnskole og vgs.)				
Høyere utdanning	-0.655** (0.305)	-0.795** (0.331)	-0.375 (0.227)	-0.438 (0.302)
Utdanning - annet	0.992 (0.859)	1.045 (0.856)	-0.503 (0.594)	-0.662 (0.843)
Dummyvariabler for Bruttoinntekt i tusen kroner (basegruppe: 0 – 400)				
Bruttoinntekt i tusen kroner 401 – 800	-0.311 (0.423)	-0.429 (0.450)	0.141 (0.334)	0.229 (0.446)
Bruttoinntekt i tusen kroner 801 +	0.252 (0.510)	0.232 (0.568)	0.127 (0.416)	-0.00881 (0.551)
Bruttoinntekt i tusen kroner vet/vil ikke	0.281 (0.452)	0.214 (0.492)	-0.0399 (0.374)	0.0157 (0.489)
Dummyvariabler for Arbeidsstatus (basegruppe: Fulltid)				
Student	0.360 (0.557)	0.361 (0.599)	-0.247 (0.553)	-0.556 (0.737)
Deltid	-0.313 (0.511)	-0.291 (0.567)	0.570 (0.416)	0.773 (0.522)
Eget firma	-1.436 (1.319)	-1.323 (1.375)	1.070** (0.481)	1.314** (0.669)
Ikke i arbeid	-0.0597 (0.468)	-0.377 (0.536)	-0.394 (0.387)	-0.696 (0.535)
Pensjonert	-0.333 (0.434)	-0.160 (0.468)	0.395 (0.356)	0.512 (0.478)
Dummyvariabler for Husstandsstørrelse (basegruppe: 1 person)				
2 personer i husstand	0.106 (0.380)	-0.0115 (0.404)	-0.179 (0.292)	-0.205 (0.382)
3 eller flere personer i husstand	-0.680 (0.547)	-1.006* (0.588)	-0.133 (0.466)	-0.210 (0.623)
Ikke oppgitt antall personer i husstand	-0.266 (1.889)	0.117 (1.695)	-1.078 (1.545)	-13.48 (568.0)
Dummyvariabler for Antall barn under 18 år (basegruppe: Ingen)				
1 eller flere barn under 18 år	0.132 (0.470)	-0.00682 (0.502)	0.452 (0.417)	0.510 (0.560)
Ikke oppgitt antall barn under 18 år	2.482 (1.836)	2.463 (1.603)		
Konstantledd	3.714*** (0.696)		1.924*** (0.568)	
Antall observasjoner	195	195	193	
Justert R ²	0.0545		0.0817	
P-verdi		0.0897		0.0489
Forklaringskraft (Psuedo R ²)		0.0579		0.0661

Standardavvik i parentes
 *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

11. Primærkilder

Kilde	Beskrivelse av kilden, innsamlingsmetode og dato for innsamling
Airbnb-verter	<p>To studenter fra Norges Handelshøyskole som har leid ut sine respektive leiligheter på Airbnb. Personlig intervju. Intervjuene fant sted 3. november 2016.</p> <p>To fulltidsansatte som har leid ut sine respektive leiligheter på Airbnb. Kontaktet på Skype. Videokonferansene fant sted 8. november og 17. november 2016.</p>
Barua, Joydhan	Seniorrådgiver i Skattedirektoratet i Regionavdelingen – seksjon for Metodeutvikling. Kontaktet på Skype. Videokonferansen fant sted 9. september 2016.
Kundeservice Skatteetaten	Tre telefonsamtaler ble gjennomført ved å ringe til Skatteetatens kundeservice. Telefonsamtalene fant sted 21. November 2016.
Mørch, Jacob	CEO i Easybnb. Personlig samtale. Samtalen fant sted 12. september 2016.
Risnes, Nonna	Seniorrådgiver i Skattedirektoratet i Regionavdelingen – seksjon for Metodeutvikling. Kontaktet på Skype. Videokonferansen fant sted 9. september 2016.
Vik, Jesper	Ansatt i Airbnb Nordics & Netherlands. Kontaktet per e-post. Svar mottatt 1. november 2016.

12. Litteraturliste

- Airbnb. (2016a). *Airbnb i Norge - Et overblikk*. Hentet fra https://1zxiw0vqx0oryvpz3ikczauf-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2016/03/norway_minireport_D1_20160212.pdf.
- Airbnb. (2016b, 2. mars). *Airbnb helps boost Norwegians income by kr 22 650*. Hentet fra <https://www.airbnbaction.com/airbnb-helps-boost-norwegians-income-by-kr22-650/>.
- Airbnb. (2016c, 29. mars). Betingelser for bruk. Hentet fra <https://www.Airbnb.no/terms>.
- Airbnb. (u.d.-a). Om oss. Hentet 26. september 2016 fra <https://www.Airbnb.no/about/about-us>.
- Airbnb. (u.d.-b). Vert. Hentet 26. september 2016 fra <https://www.Airbnb.no/host>.
- Airbnb. (u.d.-c). Hva er Airbnbs tjenestegebyr?. Hentet 26. september 2016 fra <https://www.Airbnb.no/help/article/104/what-are-guest-service-fees>.
- Airbnb. (u.d.-d). Hvordan fungerer anmeldelser?. Hentet 26. september 2016 fra <https://www.Airbnb.no/help/article/13/how-do-reviews-work>.
- Airbnb. (u.d.-e). Oslo. Hentet 30. september 2016 fra <https://www.airbnb.no/s/Oslo>.
- Airdna. (u.d.) Trusted Airbnb Data. Hentet 1. november fra <https://www.airdna.co/research>.
- Airdna. (2016) *Airbnb Market Report*. (Oslo, NO - July 2016). Hentet 9. september fra <https://www.airdna.co/city/no/oslo>.
- Allingham, M. G. & Sandmo, A. (1972). Income Tax Evasion: A Theoretical Analysis, *Journal of Public Economics*, 1, 323-38. Hentet fra <http://www3.nccu.edu.tw/~klueng/tax%20paper/1.pdf>.
- Altinn. (2016, 4. mai). Skattesystemet. Hentet fra <https://www.altinn.no/no/Starte-og-drive-bedrift/Drive/Skatt-og-avgift/Foretakets-skatt/Skattesystemet/>.
- Benner, K. (2016, 7. desember). New Orleans Becomes New Model for Airbnb to Work With Cities. *New York Times*. Hentet fra http://www.nytimes.com/2016/12/07/technology/new-orleans-airbnb-model.html?_r=0.
- Biderman, M. D., & Nguyen, N. T. (2011). *Measuring response distortion using structural equation models*. Hentet fra http://www.utc.edu/faculty/michael-biderman/pdfs/biderman_nguyen_060216_measuring_response_distortion_using_structural_equation_models_new_dir_psy_meas_conf_2006.pdf.

- Bright, I., & McKenzie-Minifie, M. (2015). *What's mine is yours - for a price. Rapid growth tipped for the sharing economy* (ING International Survey). Hentet fra <https://www.ing.com/Newsroom/All-news/European-sharing-economy-to-grow-by-a-third-in-the-next-12-months.htm>.
- Brown, J. D. (2011, mars). Likert items and scales of measurement?. Hentet fra <https://jalt.org/test/PDF/Brown34.pdf>.
- Bott, K., Cappelen, A. W., Sørensen, E. Ø., & Tungodden, B. (2014). *You've got mail: A randomised field experiment on tax evasion* (Discussion Paper 26/2014). Hentet fra <http://wwthw.bus.umich.edu/ConferenceFiles/Tax-Systems/files/Bott,%20Cappelen,%20Soerensen,%20Tungodden.pdf>.
- Dagsavisen. (2016, 8. januar). Gammelt nytt. *Dagsavisen*. Hentet fra <http://www.dagsavisen.no/nyemeninger/gammelt-nytt-1.679028>.
- DNB. (u.d.-a). Gjennomsnittskurser 2015. Hentet 1. november 2016 fra <https://www.dnb.no/bedrift/markets/valuta-renter/valutakurser-og-renter/historiske/hovedvalutaer/2015.html>.
- DNB. (u.d.-b). Gjennomsnittskurser 2016. Hentet 1. november 2016 fra <https://www.dnb.no/bedrift/markets/valuta-renter/valutakurser-og-renter/historiske/hovedvalutaer/2016.html>.
- Easybnb. (u.d.). Tjenester og priser. Hentet 9. desember 2016 fra <http://www.easybnb.no/priser>.
- Endresen, E. (2016, 12. januar). Skattedirektør: - Nærmer seg avtale med Uber. *NRK*. Hentet fra https://www.nrk.no/norge/skattedirektor_-_naermer-seg-avtale-med-uber-1.12745067.
- Finansdepartementet. (2015-2016). *Skatter, avgifter og toll 2016*. (Prop. 1 LS 2015-16). Hentet fra http://www.statsbudsjettet.no/upload/Statsbudsjett_2016/dokumenter/pdf/skatt.pdf.
- Finansdepartementet. (2016, 5. januar). Skattesatser 2016. Hentet 15. september 2016 fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/skatter-og-avgifter/skattesatser-fradrag-og-belopsgrenser-i-2016/id2457143/>.
- Finn.no. (u.d.). Se småjobber. Hentet 1. november 2016 fra <http://www.finn.no/smajobber/alle-smajobber/>.
- Forland, G., Johansen, J. I., & Lysvold, S. (2015, 18. september). Lofoten øker raskest på Airbnb i Norden. *NRK*. Hentet fra <https://www.nrk.no/nordland/lofoten-oket-raskest-pa-airbnb-i-norden-1.12559795>.
- Fortin, B., Lacroix, G., & Villeval, M-C. (2007). Tax evasion and social interactions. *Journal of Public Economics*, 91, 2089-2112. doi: 10.1016/j.jpubeco.2007.03.005.

- Frey, B., & Togler, B. (2006). Tax morale and conditional cooperation. *Journal of Comparative Economics*, 35, 136-159.
doi: 10.1016/j.jce.2006.10.006.
- Griswold, A. (2016, 28. juni). Airbnb is raising money at a \$30 billion valuation. *Quartz*. Hentet fra <http://qz.com/719157/airbnb-is-raising-money-at-a-30-billion-valuation/>.
- Gundersen, G., H, Hjemdal L. H., Tenden, B., & Tybring-Gjedde, C. (2012, 4. oktober). *Representantforslag om bedring av skattyters rettssikkerhet (8:1 S)*. Hentet fra <https://www.stortinget.no/nn/Saker-og-publikasjoner/publikasjoner/Representantframlegg/2012-2013/dok8-201213-001/>.
- Hannisdal, A. A. (2016, 2. august). Folk lurer på om det lønner seg å leie ut på fulltid. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://www.dn.no/nyheter/naringsliv/2016/07/31/1007/Delingskonomi/-folk-lurer-p-om-det-linner-seg--leie-ut-p-fulltid>.
- Havnes, H. (2015, 27. oktober). Delingsøkonomien skyter fart i Norge. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://www.dn.no/grunder/2015/10/27/1246/Nringsliv/delingskonomien-skyter-fart-i-norge>.
- Helgesen, T. R. (u.d.). Skatteetaten tildelt omdømmeprisen. Skatteetatens innovasjonsblogg 2016. Hentet fra <http://beta.skatteetaten.no/skatteetaten-tildelt-omdømmeprisen/>.
- Ipsos. (u.d.). Ipsos Public Affairs – Forskning, politikk og samfunn. Hentet 9. desember 2016 fra <http://ipsos-mmi.no/public-affairs>.
- Johannessen, S. Ø. (2016a, 28. mars). Delingsøkonomien er ikke lovtomme rom. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://www.dn.no/grunder/2016/03/28/1901/-delingskonomien-er-ikke-lovtomme-rom>.
- Johnson, M. (2015, 11. desember). Investing in Resting: Is Airbnb a Top 2016 IPO Candidate?. Nasdaq. Hentet fra <http://www.nasdaq.com/article/investing-in-resting-is-airbnb-a-top-2016-ipo-candidate-cm553817#ixzz4OCLu5CEX>.
- Jordet, A. & Lehne, T. (2016). *Utfordringer med delingsøkonomien – Er Airbnb en konkurrent til hotellnæringen?* (Masteroppgave). Bergen. Hentet fra <https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/2403973>.
- Juel, S. (2016, 20. april). Delingsøkonomi, hva er egentlig nytt?. *Civita*. Hentet fra <https://www.civita.no/2016/04/20/delingsokonomi-hva-er-egentlig-nytt?>.
- Kleven, H. J., Knudsen, M. B., Thustrup, C., Pedersen, S., & Saez, E. (2011). Unwilling or Unable to Cheat? Evidence From a Tax Audit Experiment in Denmark. *Econometrica*, 79(3), 651-692.
doi: 10.3982/ECTA9113.
- Kleven, Ø. (2016, 15. juni). Nordmenn på tillitstoppen i Europa. Hentet fra <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/nordmenn-pa-tillitstoppen-i-europa>.

- Leins, C. (2015, 21. august). Who's a Sharing Economy Worker. *US News & World Report*. Hentet fra <http://www.usnews.com/news/blogs/data-mine/2015/08/21/uber-airbnb-etsy-who-are-the-sharing-economy-workers>.
- Ligningsloven. Lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning. Hentet fra https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1980-06-13-24#KAPITTEL_11.
- Lorch-Falch, S. (2016, 25. september). Ni måter å dra inn tusenlapper i ferien. *E24*. Hentet fra <http://e24.no/privat/airbnb/ni-maater-aa-dra-inn-tusenlapper-i-ferien/23802970>.
- Marchi, A. & Parekh, E. (2015). *How the sharing economy can make its case* (McKinsey Quarterly, 4/4). Italia/Belgia: McKinsey. Hentet fra <http://www.mckinsey.com/business-functions/strategy-and-corporate-finance/our-insights/how-the-sharing-economy-can-make-its-case>.
- McRae, H. (2015, 5. mai). Facebook, Airbnb, Uber, and the unstoppable rise of the content non-generators. *Independent*. Hentet fra <http://www.independent.co.uk/news/business/comment/hamish-mcrae/facebook-airbnb-uber-and-the-unstoppable-rise-of-the-content-non-generators-10227207.html>.
- McShane, S. L., & Von Glinow, M. A. (2013). Perceiving Ourselves and Others in Organizations. *Organizational Behavior – Emerging Knowledge, Global Reality* (6. utg.). New York: McGraw-Hill Custom Publishing.
- Melby, I. & Brovold, C. (2016, 8. desember). Inntekter, personlig næringsdrivende, 2015. Hentet fra <http://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/statistikker/ifpn/aar/2016-12-08>.
- NHO. (2015, 18. desember). *Delingsøkonomien snur forretningsmodeller på hodet*. Hentet fra <https://www.nho.no/arskonferanser/remix/forside/nyhetsarkiv/delingsokonomiskaper-nye-muligheter/>.
- Norstat. (u.d.). Hva vi tilbyr. Hentet 9. desember 2016 fra <http://www.norstat.no/hva-vi-tilbyr/>.
- NTB. (2016a, 17. april). Delingsøkonomien skal inn i selvangivelsen. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://www.dn.no/nyheter/politikkSamfunn/2016/04/17/1021/skatt/delingsokonomien-skal-inn-i-selvangivelsen>.
- NTB. (2016b, 20. september). Nordmenn er blitt storbrukere av delingstjenester. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://www.dn.no/nyheter/naringsliv/2016/09/20/0751/Delingsokonomi/nordmenn-er-blitt-storbrukere-av-delingstjenester>.
- OECD. (2004). *Compliance Risk Management: Managing and Improving Tax Compliance*. OECD Publishing. Hentet fra <https://www.oecd.org/tax/administration/33818656.pdf>.
- PwC. (2014). *The sharing economy - sizing the revenue opportunity* (The Collisions Global analysis 2014). Storbritannia: PwC. Hentet fra <http://www.pwc.co.uk/issues/megatrends/collisions/sharingeconomy/the-sharing-economy-sizing-the-revenue-opportunity.html>.

- PwC. (2015). *The Sharing Economy* (Consumer Intelligence Series April 2015). USA: PwC. Hentet fra <https://www.pwc.com/us/en/technology/publications/assets/pwc-consumer-intelligence-series-the-sharing-economy.pdf>.
- Quora. (u.d.). Is the data provided by Airdna accurate? Hentet 1. november fra <https://www.quora.com/Is-the-data-provided-by-airdna-accurate>.
- Reddit. (2016, februar). Airdna?. Hentet 1. november 2016 fra <https://www.reddit.com/r/AirBnB/comments/3xptgo/airdna/>.
- Salter, J. (2012, 7. september). The story behind the 1.3bn room-letting website. *The Telegraph*. Hentet fra <http://www.telegraph.co.uk/technology/news/9525267/AirBnB-The-story-behind-the-1.3bn-room-letting-website.html>.
- Sandberg, A. (2015, 30. september). Slik leier du ut med Airbnb. *Aftenposten*. Hentet fra http://www.aftenposten.no/bolig/Slik-leier-du-ut-med-Airbnb-609190_1.snd.
- Sandmo, A. (2005). The Theory of Tax Evasion: A Retrospective View. *National Tax Journal*, 58(4), 643-63. doi: dx.doi.org/10.17310/ntj.2005.4.02.
- Skattedirektoratet. (2009). *Lignings-ABC 2009*. (Lignings-ABC nr. 31). Hentet fra http://www.skatteetaten.no/upload/pdfer/lignings-abc_2009_m_aktive_lenker.pdf.
- Skatteetaten. (2016, 9. februar). Skatteplikt ved utleie av overnattingssted som formidles via nettbasert markedsplass. Hentet fra <http://www.skatteetaten.no/no/Radgiver/Rettskilder/Uttalelser/Prinsipputtalelser/skatteplikt-ved-utleie-av-overnattingssted-som-formidles-via-nettbasert-markedsplass/>.
- Skatteetaten. (u.d.-a). Hva er forskjellen på primærbolig, sekundærbolig og fritidsbolig ved formuesligningen?. Hentet 4. november 2016 fra <http://www.skatteetaten.no/no/Person/Selvangivelse/tema-og-fradrag/Bolig/Likningsverdi/Ny-likningsverdi-pa-boligeiendommer/Sporsmal-og-svar-om-ny-likningsverdi-pa-boliger/Hva-er-forskjellen-pa-primarbolig-sekunderbolig-og-fritidsbolig-ved-formuesligningen/>.
- Skatteetaten. (u.d.-b). Hobby eller næring?. Hentet 15. september 2016 fra <http://www.skatteetaten.no/no/Bedrift-og-organisasjon/Starte-bedrift/Jeg-vil-i-gang/Hobby-eller-naring/>.
- Skatteetaten. (u.d.-c). Utleie av bolig og fritidsbolig. Hentet 15. september 2016 fra <http://www.skatteetaten.no/no/Person/Selvangivelse/tema-og-fradrag/Jobb-og-utdanning/delingsokonomi/utleie-av-bolig-og-fritidsbolig/>.
- Skatteetaten. (u.d.-d). Utleie av løsøre. Hentet 15. september 2016 fra <http://www.skatteetaten.no/no/Person/Selvangivelse/tema-og-fradrag/Jobb-og-utdanning/delingsokonomi/utleie-av-losore/>.
- Skatteetaten. (u.d.-e). 2.8.2 Nettoinntekt ved utleie mv. av fast eiendom utenom næring. Hentet 15. september 2016 fra <http://www.skatteetaten.no/no/Person/Selvangivelse/Finn-post/2/8/2/>.

- Skatteetaten. (u.d.-f). Småjobber og tjenester. Hentet 15. september 2016 fra <http://www.skatteetaten.no/no/Person/Selvangivelse/tema-og-fradrag/Jobb-og-utdanning/skattefrie-smajobber/smajobber/>.
- Skatteloven. Lov 26.mars 1999 nr.14 om skatt av formue og inntekt. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-03-26-14>.
- Solem, L. K. (2016, 29. august). Slik skal Aibnb-utleiere tvinges til å betale skatt. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://www.dn.no/nyheter/politikkSamfunn/2016/08/29/1733/Skatteetaten/slik-skal-AirBnButleiere-tvinges-til--betale-sin-skatt>.
- Stortinget. (2015, 25. februar). Folkestyret. Hentet fra <https://www.stortinget.no/no/Stortinget-og-demokratiet/Storting-og-regjering/Folkestyret/>.
- Sunde, M. (u.d.). *Delingsøkonomien – en oversikt*. NHO Handel. Hentet fra [http://www.nhohandel.no/getfile.php/Bilder/Artikkelbilder/Delingsøkonomien\(1\).pdf](http://www.nhohandel.no/getfile.php/Bilder/Artikkelbilder/Delingsøkonomien(1).pdf).
- Thornes, K., & Thuve, V. (2015). *Skatteutfordringer i delingsøkonomien - Når deling skaper inntekter som ikke beskattes* (Masteroppgave). Bergen. Hentet fra <http://hdl.handle.net/11250/300474>.
- Tobiassen, M. (2016a, 12.januar). -Vi blir mistenkeliggjort på tynt grunnlag. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://www.dn.no/grunder/2016/01/12/1846/Airbnb/-vi-blir-mistenkeliggjort-p-tynt-grunnlag>.
- Tobiassen, M. (2016b, 17.januar). Derfor kan delingsøkonomien fjerne dine skattefritak. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://www.dn.no/grunder/2016/01/17/1617/Skatteetaten/derfor-kan-delingsøkonomien-fjerne-dine-skattefritak>.
- Tobiassen, M. (2016c, 1. september). Politiet om Uber: Vil fortsette å straffeforfølge og bøtelegge. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://www.dn.no/grunder/2016/09/01/1611/politiet-om-uber-vil-fortsette--straffeforflge-og-btelegge>.
- Tobiassen, M. (2016d, 9. september). Nabobil er ett år – slik har det gått. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <http://www.dn.no/grunder/2016/09/09/0807/Delingsøkonomi/nabobil-er-ett-r--slik-har-det-gtt>.
- Trigger. (2016). Organisasjoner. Hentet fra <http://www.tillitsundersokelsen.xyz/organisasjonene/#organisasjoner>.
- UCLA: Statistical Consulting Group. (u.d.). Ordered Logistic Regression. Hentet 20. november 2016 fra <http://www.ats.ucla.edu/stat/stata/dae/ologit.htm>.
- Williams, R. (2005, juli). gologit2: Generalized Logistiv Regression/Partial Proportional Odds Models for Ordinal Dependent Variables. Hentet 2. desember 2016 fra <https://www3.nd.edu/~rwilliam/gologit2/NASUG2005.pdf>.

Winther, P. (2015, 12. september). Airbnb er i ferd med å bli en viktig konkurrent for hotellbransjen. *Aftenposten*. Hentet fra <http://www.aftenposten.no/okonomi/--Airbnb-er-i-ferd-med-a-bli-en-viktig-konkurrent-for-hotellbransjen-60802b.html>.

Yousefi, S. (2015, 31. august). Airbnb og Uber trenger ikke å betale skatt i Norge. *Aftenposten*. Hentet fra <http://www.aftenposten.no/okonomi/Airbnb-og-Uber-trenger-ikke-a-betale-skatt-i-Norge-29369b.html>.